UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Specvlvm Ivris Gvlielmi Dvrandi

Durantis, Guilelmus

Augustae Taurinorum, 1578

Citatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96857

Visual Library

in l.j.§.quæſtionem de quæſtio.do.Bartho. de Salice.in l.j. C. de cuſtodi. & exhib.reor.

* Si dominus mandat ꝙ iudicetur inſpecta veritate Bal. in tit. de noua fide. for.& l.edicto.de edicto diui Adria.tol.& l.2.C.de fideicom.

* In reſcripto potius attenditur concluſio quam petitio, Inno. in c.ſuper literis.de reſcr.

* De reſcripto in quo continetur, ſi tibi conſtiterit, no.in cle.j.de of.del.Inn. in c.dudum.de præſump.Bal.in l.non dubium.de legib. & l.neque natales. de prob.& l.præſcript.C.ſi contra ius vel vti.pub.& c.dudum.& c.j. de off. del.in clem.

* An princeps poſsit rem priuati auferre, Alb.in l.quotiens.C.de precib.impe.offerend.

* An impetrans reſcriptum poſsit ei renunciare. Bald. in l. poſtquam liti. C.de pac.

* An in reſcriptis attendatur tempus datæ.no.in c.ſi eo tempore. de reſcri. lib.6.& cle.j.de reſcri.no.per Io.An.in data 6.facit Bal.in l.falſus.C.de furt. not.in l.ſi quis filio.§.eius.ff.de iniuſto.teſta.Bal.in l.j.ut lite pend.

* Nota ꝙ ſi princeps ſcribit, non obſtante tali ſententia, & non dicit, nec ſecutis exinde fiat ſic, quid iuris? Bal.in l.fin.C.ſententiam reſcin.non po.Cótra facit l.ſi conuenerit.§.pen.ff.de pigno. acti.

¶ Bald.de Reſcripti præſentatione, receptione, & impugnatione.

An vitiet reſcriptum raſura, ver.item excipitur contra.G. quædam ſunt quæ Papa non ꝯfirmat ratione formæ. ¶ Reſcripti præſentatio eſt de actis: & licet non credať regulariter niſi ipſi originali, tñ hoc caſu bene creditur tranſcripto in actis: quia acta vice originalis funguntur.§. j. verſ. ſed obiicitur.G.quod no. ¶ De ſatiſdatione iniuriæ, cui debet fieri, & de concluſione reſcripti in facto vſurarum, §. ratione formæ. no. G. ¶ Qualiter debet eſſe formatum ſigillum Papæ, & qualiter ſigillum Imperatoris, § j.ver.fiet. G. ¶ Decet ſcribere literas papę, per literas capi.verſus & ſyllabas. ver & nota, ꝙ ſecundum G. ¶ Si reſcriptũ, uel procuratorium eſt falſum: & iudex pronunciat verum, non valet ſententia propter defectum fundamenti: ſecus, ſi pronuncietur ſuper inſtrumento debiti, C.de fi.inſt.l.fi.ver.quid ſi excipit.& ſeq.uide s̄.de ſyndico, §.ſentẽtia. ¶ Ille, cui ſic ſcribitur: ſtudeas alienata reuocare, debet procedere ordine iudiciario, non per modum inquiſitionis. Idem ſi dicatur, vocatis vocandis veritatem inquiras. Nam non videtur propterea inquiſitio committi extr.de iud. exhibita. ver. item quod in reſcripto apoſt.& verſ.item quod in reſcripto cõtinetur. G. ¶ Exceptio perẽptoria, non obiicitur in reſcripto: ſed declinatoria iudicii ſic. & eſt per emptoria, quæ totum negotiũ perimit, & decidit. ¶ Declinatoria aũt eſt, de qua ſi conſtat, ſupereſt nihilominus quæſtio principalis, ver.obiicitur.cum ſeq.G. ¶ Executio datus ꝯ religioſos, vt recipiant aliquẽ in monaſteriũ, habet coercitionẽ, §.ratione formæ.ver. item Papa. ¶ Si literæ emanauerũt ſine contradictione, præſumitur ꝙ impetrans habuerit mandatum.§.ratione autem impetrantis.ver.ſed cui incumbit.& e.§.ponit, qui dicantur conſanguinei & affines: vide. ff. de iureiu. l. lex Cornelia. ¶ Tempus in literis ꝯmiſſum, ꝯputatur a die preſentationis reſcripti, de app. ſuper eo. ver. itẽ nunquid hic de anno.G. ¶ Tacendi fraus obeſt in beneficiis cum cura, uel ſine, ver.ſed quid econtra. ¶ An detur ꝯſeruator non petenti, §.ratione formæ.ver.ſed pone ꝙ conſuetudo.G. ¶ Conſenſus procuratoris in iudicem, non tollit exceptionem obreptionis, ſed ſuſpicionis, §.ratione quoq; defectus.in fi.G ¶ Si indubitanter conſtat de perſona, non eſt neceſſaria demõſtratio loci.§.ratione formæ.ver.quid ſi indubitanter. G. ſicut de gallo ꝑſſo.no.C.qui teſt.fa.poſ.l.hac conſultiſsima. in gl.ordinaria. ¶ An donatio facta eccleſiæ per Regem Romanorum ante coronationem, valuerit, §.ratione autem cauſæ.ver.item quod obtẽtum.tenet, ꝙ non fuit proprie donatio, ſed recognitio donationũ alias factarum eccleſiæ: vide in Spec.de inſtru.edi.§.nunc autem.ver.fi.& dicit, ꝙ eccleſiæ non obſtat inuaſio tyrannorum, vel violentia aliquorum, quin ſemper recuperet iura ibidem. ¶ Item dicit, ꝙ Imperator ante coronationem poteſt exercere voluntariam iuriſdictionem, & dare priuilegia, quæ nõ nocẽt Imperio ibidem.quod no.idem Imperator ante coronationem vtitur media bulla. ibidẽ: vide Bar. in extrauaganti, ad reprimendum.& j̃.de reg.iur.§.Imperator interdum. ¶ An inſpiciatur tẽpus datæ, vel præſentationis, uel citationis, §.fi. per G. ¶ Omnis, qui habet practicare & eſſe in curia, videat Spe.in iſto tit.& ab eo attingat & hauriat ſapientiam: alias non verſetur inter peritos. Bal. ¶ Tertius, cuius non intereſt, non poteſt opponere ꝯ impetrantem vel agentem, exceptiones excommunicationis.§.ratione formæ.ver.ſed pone, tu es. G. quia is, contra quẽ non agitur, non admittitur, ar.C.de compen.l.eius.quod no.

a ¶ De Citatione [a]. Rubrica.

SVpra in Tit.de cõpe.iudi.aditione.§.viſo.& ſeq. ꝑdiximus, ꝙ is, qui iudicem ordinarium ſiue delegatum adiit, oblato reſcripto, debet ab eo petere, vt alteram partem citet. Inde ſumpta occaſione aliqua de citationibus ſupponamus: quę ſunt ordinis iudiciarii fundamentum: vt ext.de prob.quoniam contra.de ꝯſti.c. eccleſia. & de ma. & obe.inter quatuor.dicentes, quæ poſſunt contra citationẽ excipi. Et de interſtitiis temporum, inter vnam citationem & aliam. De peremptorio mittendo. Qualiter facienda eſt per viuam vo-

b cem. Et qualiter per literas [b].

ADDITIONES.

a Pulchre dicit text.Inſt.de pœ.te.li.§.omnium.ꝙ omnium actionum inſtituendarum principium ab ea parte edicti proficiſcitur, quæ eſt de in ius voc. ¶ Pileus poſt principium ſui operis poſuit rubricam de in ius vo. & charta 3.poſuit de citationibus faciendis per edicta. ¶ Tancred.poſuit rubricam de citationibus, parte 2.Rofr.ubi tractat de edicti prin. & maxime de eo, ſi quis in ius voc.non ie. ¶ Vber. de Bon. vbi de citationibus, char. mihi vii.Vber. [illegible] Bob.in rub.quibus modis citatio impune contennitur. & tit.præc.in fi.10.de Deo.cauil.lib.2.in ſeptem primis rubricis, ponit materiam iſtius ti.& ſeq.quam ſecundum leges repetit, lib.4.ſub rub.de.j. decre.in lib.iudi.de hoc ti.j.parte.2.& 3.in prin. ¶ Aegid. rub. 3. cum v. ſeq. ¶ Alber.G.poſuit rub.de citationibus. ¶ Guil.Ang.poſt.prin. de triplicatione ſucceſsiue ponens illarum formas. ¶ De Guidone de Suza.j̃.rubric. prox.dicetur. Item de hoc in contentione actoris & rei.in prin. & in ordinario minori ponit rubricam de citatione: & eſt quarta. ¶ Eſt etiam ſciendum, ꝙ Iac. Bal.in tractatu de 1.& 2.decr.præmiſit hunc tractatum de citatio. Item ſciendum, ꝙ duo primi ex quatuor non nominatis, de quibus dixi ſuper prooemio, qui dixerunt decem tempora cauſarum, poſuerunt. Primum ante citationem. Secundum per ipſum tempus citationis. In primo notabant duo. Primum honeſtatis generale: vt primo admoneretur reus: & de hoc s̄ de præparatoriis.poſt prin. Secundum neceſsitatis, in perſonis, quæ, habent petere veniam de quibus s̄.de actore.& fatentur, ꝙ iſtud primum non pertinet ad inſtantiam lit.ſed quia præparatorium eſt, & videtur ineſſe: ideo numeratur. Circa tẽpus citationis notabant quatuor. Primum, quod pertinet ad iudicem. Secundum ad eundem, qui citari facit. Tertium ad citatum. Quartum ad citationis formam. & hæc ſparſim declarantur in proceſſu.

b Per literas. ¶ Eſt & alia citatio, quæ fit ipſa re, cum perſona capitur, & inuita ducitur ad iudicem.de qua ſcripſi de fo. compet. Romana. §. contrahentes.lib.6.ſuper verbo, trahere. Continuando quod ſequitur, ſciendum eſt, ꝙ auctor circa hoc primum membrum poterat vti diuiſione facta.s̄.tit. proxi.non dico per §§.ut ibi propter ipſorum breuitatem: ſed per verſiculos. vt fecit s̄.de curatore.§.vt autẽ.& j̃.ti.j. §. ſequitur. ſed forſan propter multam membrorum commiſsionẽ, omiſit. Vt enim ex inferioribus patet citatio impugnatur. Primo ratione citantis. Secundo, ratione citati. Tertio, ratione vtriuſq;. Quarto ratione loci in quo. Quinto, ratione loci ad quem. Sexto, ratione vtriuſq; loci. Septimo, ratione tẽporis quo fit. Octauo, ratione temporis ad quod. Nonò, ratione temporis vtriuſque. Decimo ratione formæ: miſtura etiam horum poſſet fieri, quod omittit. Sunt etiam quædam, quæ non impugnant citationem, ſed excuſant contumaciã. Hæc autem largiſsime diſtinguam.& ſcias ꝙ ante additiones hic in prin.poſt alleg.c.ex parte.continuabatur ver.ſed nunquid. j̃. totum medium fuit additio.

SVMMARIVM.

1 *Exceptiones contra citationem, quæ poſſunt fieri.*
2 *Partes coram iudice, non econuerſo iudicem coram partibus, æquum eſt comparere.*
3 *Citatio a quo loco, vel uſque ad quem locum dicatur efficaciam haben, ubi actio eſt, aut realis, aut perſonalis.*
4 *Diœceſis cuiuſque videtur eſſe, in qua domiclium habet.*
5 *Exceptio dilatoria, an debeat ſemper in initio proponi.*
6 *Nomina citandorum non ſolum in primo, verum etiam in ſingulis primis citatoriis ſunt exprimenda.*
7 *Citatus an teneatur comparere, ſi eius nomen in primo citatorio non exprimatur.*
8 *Clauſula illa, quidam alij: in literis legati uel alterius inferioris prælati poſita an comprehendat plus quam quatuor perſonas.*
9 *Citatio actoris, an præualere debeat citationi rei, vbi ambo adinuicem communiter citantur.*
10 *Literæ ſimpliciter impetratæ contra P.canonicum, an valeant, cum multi ſic vocentur.*
Citatus ad locum inhoneſtum, vel minus tutum an teneatur comparere.
Citatus & non comparens, quibus cauſis legitime poſsit excuſari.
11 *Spoliatus ſi citatur, non tenetur venire uel reſpondere, donec fuerit pleno reſtitutus.*
12 *Citatio intra nimis anguſta tempora facta, an ſit valida.*
13 *Citatus ad diem feſtiuam, uel ſolennem, ſeu feriatam an comparere teneatur.*
14 *Citatio facta in die feſto, licet ad diem non feriatam, an valeat.*
Citatio quibus caſibus, & cauſis dicatur inefficax aut inualida.
15 *Citatus indebite & non comparens, ſi excommunicatur, an teneat excommunicatio: vel ſi contra ipſum fiat miſsio in poſſeſsionem, an valeat talis miſſio.*
16 *Citatus ad locum non inſignem, & vbi non habetur copia peritorum: an teneatur comparere, non obſtante, quod delegatus ducit ſecum peritos, quod ſibi & partibus ſufficiant pro conſilio.*
17 *Loca inſignia quæ dicantur.*
Ratione citantis quandoque non valet citatio.
18 *Citatio perſonæ, quæ talis eſt, ꝙ nõ ꝑõt in iudicium vocari, non eſt tenẽda.*
19 *Tutum eſt citato, an ueniat ſuum priuilegium allegare, ubi dubitatur an teneat citatio, uel non.*
20 *Iudex ſecularis citans clericum, ignorans eum eſſe clericum, qui clericus non uenit: an contra illum iudex procedere poſſit.*
21 *Citatus a iudice in caſu, quo quis fingit ſe appellaſſe in cauſa, quam ſecum habebat, eum tamen non appellaſſet, an teneatur comparere.*
22 *Ius ſuperioris intelligitur in omni iuriſdictione exceptum.*

1 I.§.Contra citationem autem excipi poteſt, † quod ſit ultra duas dietas a finibus diœceſis, vnde eſt citatus: ut ibi eſt res; de qua agitur.extr.de reſc.nonnulli. &c. ex

parte

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

parte.ſed ſi aliquis impetrat literas ultra duas dietas,nō facta mē
tione de illa conſtit.nonnulli iudi ces tamen citat ĩ. duas dietas,
a reus uenire tenetur:ut extr.de except.c.olim.[a] uenit tamē tūc iu
dex,ad expenſas actoris,ſecundum B.alias fieret fraus prædictæ
conſtitutioni.ar.ff.de eden.prætor ait.in fi.Vinc.dixit quod reus
nō tenetur reſpondere coram illis ĩ.duas dietas,niſi actor ſibi ca
ueat,quod ſeruetur indemnis per omnia ultra commune graua
men duarum dietarum.3.q.3.§.ſpacium autē. uer. quod fieri &
auth.libellum.¶Item ſi citant ultra duas ꝯmunes dietas,dicit idē
Vin.quod citatus teneatur uenire,& allegare ſuum priuilegiū.ff.
de iu.ſi quis ex aliena.Poteſt enim eſſe, quod literæ ſunt de com-
muni conſenſu partiū impetratæ,licet hoc in eis nō inueniatur,
3.q.3.offeratur.Sed quid ſi reus diſtat a domo iud. ad quem ci-
tatur,recta via per tres dietas:tamen circumeundo ipſa mōtana
per duas dietas tātum:nunqu id reus reſpondebit in illo loco?Et
videtur quod non:cum conſtitutio de duabus dietis,inducta ſit
in fauorem rei:& uulgares dietæ conſiderentur.ff.de ſup.le.l.La
2 beo.ext.de ſponſ.ex literis.† ¶ Quid ſi partes,uel procuratores[b]
b partium cōſenſerunt in iudices diſtantes ultra duas dietas a fini
bus diœceſis rei,nunquid reus poterit ultra duas dietas trahi?arg.
quod ſic.xxxii.qu.v.horrendus:ext.de cauſa poſſ cum olim.ext.
de his quæ fi a ma.part.ca.ex ore.& hoc,ſi partes ſcienter in tales
conſenſerunt,dummodo iudices citent,ubi ipſi iudices larem fo
uent & communiter uiuunt.Sed ſi unus iudex habitat in uno lo-
co,& ali⁹ in alio,trahi poſſunt partes ubi quiſq; iudex inhabitat
quia in hoc conſenſerunt.Aequum enim eſt,ut partes coram iu
dice,& non econuerſo,compareant.C.de epiſ & cle.l. iubemus.
Si uero ignoranter in tales conſenſerunt, tunc reus nō poteſt ul-
tra duas dietas trahi:quia talis conſenſus non tollit,aliquid parti
bus,niſi quod iudices recuſari non poſſunt:ut in præ c.cum olim
& extr.de off.del ſuper quæſtionum § cum autem.ſ.ti.prox.§.ra
c tione quoque defectus in fine[c].† Et nota, quod ſi actio realis ſit
3 computantur dietæ a finibus diœ.in qua reus eſt . extr.de reſcr.di-
lectus. 2.extr.de fo. compe. ex parte.Vel dic quod non ſolum a
loco,ubi reus eſt:imo etiam a loco ubi reus habet domicilium:
vnde ſi a fine diœ.in qua reus eſt ſunt ultra quā duæ dietæ uſque
ad locum ubi citatur:a fi. autē diœ.in qua domicilium habet reus
quando non trahitur ultra duas dietas,non offenditur conſtitu-
tio,illa,nonnulli.ar.in præ.c.dilectus.Ibi,quaſi ex hoc domiciliū,
d &c.[d] Si uero actio eſt perſonalis,& eſt in rē ſcripta.ut ſunt inter
dicta,uel etiam actio quæ ad certam rem datur:ut actio depoſiti
& commodati,& ſimiles:tunc idem eſt, quod & in reali:ar.in p̄.
c.ex parte.Si autem perſonalis nō eſt in rem ſcripta, ut actio l. A-
quil.& ex ſtipulatu,& ſimiles,tunc ſolum a loco domicilii fit con
4 putatio.ar.in præ.c.nonnulli. ibi extra ſuam diœ. &c. † Diœceſis
enim cuiuſque uidetur ſecundum communem loquendi uſum,
ĩ qua domicilium habet.Hoc etiam caſu poſſet fieri computatio
e ab omni loco,in quo conuentus beneficium habeat[e], ſi eſt ibi be
ne inſtructus habendo ibi larem,familiam, uel maiorem partem
facultatum.C.vbi ſenato.uel clari.l.ſenatoris. C.de inco ciues.li.
x.Nec dico computandas a loco ubi quis contraxit uel deliquit,
cum nec ibi poſſit trahi per iudicem ordinarium ,niſi ibi inueniā
f tur:ut extr. de fo. compe. Romana.§.contrahentes.[f] imo etiam
licet reus tempore citationis,uel termini aſſignati a delegato,ſit
in loco contractus,uel ubi deliquit:non tamen computabuntur
dietæ a loco contractus,uel delicti:cum prædicti conſtitutio,nō
g nulli dicat extr.ſuam diœceſim[g].alii tamen contra:ar. pro eis ext.
5 de fo.comp.dilecti.† ¶ Quid ſi reus citatus ultra duas dietas,ſpō
te reſpondet:nunquid ſi iterum citatur ad eundem locum,pote
rit excipere,ꝙ trahitur ultra duas dietas? Ar.ꝙ nō.32.q. v.horrē
dus.Hæc enim exceptio,cum ſit dilatoria,debuit in initio propo
ni.3.q.6.exceptio.Sed dic contra:alias ſemper grauaretur ſemel
grauatus:quod eſſe non debet,ext.de cenſib.c. peruenit. ff de o-
pe.li.operas.Licet enim in prima tractatione non fuerit grauat⁹
in qua conſenſit:in ſecunda tamen grauatur,quia non conſenſit.
& ideo quia de nouo grauari incipit,ſemper poteſt,etiā poſt litē
conteſtatā exceptio proponi:extr.de off.dele. inſinuante. ſecun-
h dum Vin[h] tamē in prima inſtantia,id eſt, poſtquā ꝯparuit,& re-
ſpondere incipit,donec data fuerit licentia recedendi, nō poteſt
hoc opponere:quia quantum ad illam inſtantiam,ꝯſenſiſſe vide-
i tur.ar, extr. de teſt.cum ueniſſent[i]. §.illud quoque notandum
eſt,quod epiſcopus,archiepiſcopus, & legatus,qui ordinarii ſunt
& delegati ab eis,bene citant ultra duas dietas.& præ.conſtitutio
nonnulli.loquitur in delegatis a Papa,ut patet ibi , per literas A-
k poſtolicas,&c.[k] quot miliaria dentur pro dieta, & qualiter iudex
l talia arbitrabitur:dicemus extr.de elect.[l] cupientes.§.j.¶Sed nun-
quid arbiter poteſt citare per totam diœceſim rei? Dicunt qdam
quod ſic.ar.ff de arbit l.ſed interpellatur.§.2.ad inſtar ordinarii:
cum arbitria ſint ad inſtar iudiciorum redacta. ff. de arbit. l.j.Alii
dicunt,quod ad inſtar delegati poteſt citare,uſque ad duas dietas
non ultra:ut in præ.c.nonnulli & ff.de arbitr.l.j.& ext.& de te
ſentata.vbi propter diſtātiam arbitrii,finitur compromiſ-
ſum.Et dic,quod aut in compromiſſo cautum eſt,vbi partes cō
parere debeant:& tunc ibi comparere tenentur. Aut de hoc n̄ eſt
habita mentio,& tunc tenentur comparere,vbi factum eſt com
promiſſum.Aut in ſeceſſibus,id eſt, in locis propinquis, puta in
hortis,& ſimilib.ff.eo.ſi cum dies.§.ſi arbiter,& uide ſ.de arbi §.
differt.uer.item non poteſt citare. ¶ Item quod ſit.extr.prouin
ciam,quamuis ĩ.duas dietas:ut probatur & not.3.q.6.neminem.
& c.ultra in auth.de ſanc.epiſ.§ ut autem omnes.colla. 9.in aut.
ut omnes ob.iu.,pro. §. hæc cōſiderantes.col.v.ext.de do.& cōt.
m cum olim.vbi de hoc[m] ¶ Item quod per clauſulam,quidā alii,n̄
potuit P.citari.cum iam ꝑ eā alii quatuor ſint uocati.ext.de reſc.
n cum in multis[n].† ¶ Et nota, quod non ſolum in primo , uerum
6 etiam in ſingulis primis citatoriis cuiuslibet citandi, ſunt eorum
nomina exprimenda,quos intendit per generalem clauſulam ꝯ
uenire,etiamſi unus ſolus citetur:& ſi ſcienter alios poſtmodum
o nominauerit,punitur:vt in conſtit. Ale.iii. e.ti.cum per illā[o].
p poſtquam autem aliquis ſemel citatus eſt cum expreſſione alio-
rum,ſi contingat eundem iterum in eadem cauſa citari, non eſt
neceſſe iterum exprimi nomina aliorum.Item debet etiam res
exprimere,ſuper quibus intēdit agere per clauſulam illam ,& re
q bus aliis & poſtmodū ſuꝑ aliis non audietur:ut e.ti. Romanus[q].
& in c.

ADDITIONES.

a Olim. ¶ Hoc verū cū nō pōderabatur niſi locus tractationis:ſed hodie pō
deratur locus commiſsionis,& cum decreto quod dic,vt de reſcr.ſtatutum
§.cū vero.& §.ſeq.in fi.lib. 6.Et pōdera hæc uerba,quæ faciunt errare igno
rantes ius nouū.In multis.n.caſibus erat olim neceſſaria exceptio:qua n̄ op
poſita.ualebat ꝓceſſus:quod hodie ceſſat ꝑ decretū illius capituli in fi.pro
pter qđ iſte uer.quid ſi partes.& in parte uer. & no. & uer. quid ſi reus. ho
die nō ſunt dubii,quod intelligere poteſt,quod diſtinctio,quæ habet,quod
aut ipſo iure deficit iuriſdictio citantis: & tunc citatus,ſi id eſt notorium,
uenire non tenetur:nec ualebit proceſſus ꝯ eum,an ope exceptionis potuit
ſe ſubtrahere a iuriſdictione citantis.Dabatur exemplum de l.una C.quan
do impera.inter pu. & uidu.& de ſcholari per auth.habita.& de hac mate
ria dietarū:& tūc tenebatur ſe ſubtrahere,& ꝯparere,& excipere: alias te-
nebat proceſſus cōtra eos.Probatur ēt hoc ꝑ id,ꝙ delegatis dicit,q pete-
re debet,ut domū redeāt,ff.de iud.l.2.§.legatis. & l.ſi qs ex aliena. Fateor
hoc exēplū de dietis duabus,olim ꝯpetens fuiſſe:ſed hodie hoc exēplū,quā
tum loquimur de decr.ſtatutū.magis competit primo mēbro,qn̄ ipſo iure
deficit citantis iuriſdictio propter dictum finem decr.Sed cui mēbro ada
ptabimus clericū,quo ad iudicē laicū,uel exemptū quo ad ordinariū? Vid
tur ꝙ primo ex quo ſponte illi renunciare non poſſem:& fa.uer.item gene
raliter.ĩ.eo.uer.ibi ſequēs.ſed pone.ſufficiat tamē remiſsio, quam ibi da-
bo ad quæſtionē ſcriptā ſuper regula,ſcienti.Adde.quid ſi contra clericū in
habitu laicali incedentē,lata fuit ſententia, ipſo aliquid non opponēte,an
poterit opponere in cauſa app.Bar.conſil.ccxxv.
b Procuratores. ¶ Scilicet habētes ad id ſufficiens mandatum.Non enī poſ
ſet procurator datus ad impetrandum,conſentire in iudices remotos.de
reg.iu.in generali.& de off.vica.c.ul li. 6.Vnde hodie dubitamus,an etiam
partes poſsint conſentire in locum non permiſſum per dec. ſtatutū.ut no.
in §.cum uero.in gl.hoc uerum.
c In fine. ¶ De hoc plene ſcripſi.in dec.nonulli.ſuper uerbo partium. ubi ēt
de contentione loci notatur.
d Et cæt. ¶ Vide quod no.in dec.ſtatutum.in gl.olim dicebamus.
e Habeat. ¶ Et vide qđ ſcripſi.de priui.ex ore. in gl.qb.uer.itē ratiōe poſ-
ſeſsiōis.vbi diſtinguitur inter ꝑlatos & abbates q. reſidere tenent , & alios
clericos ¶ Adde,ꝙ ex hoc apparet ꝙ qs ibi habet domiciliū,ubi habet bn̄
ficiū:& hoc ē uerū:vn̄ ſi qs hēat bn̄ficia in diuerſis locis in diuerſis dicet ha-
bere domiciliū.gl.notabilis in c.qa in tātū.ext.de præ.qđ qualiter intelligi-
tur, vide ibidem dominum Abbatem Sicul.
ADDITIO.Adde tu,omnino videndum Card.Zaba.in c.dilectus. 2. in
3.col.in 1.q.de reſc.vbi pleniſsime examinat,an & quando clericus ratio-
ne beneficii ſortiatur domiciliū:& an & qn̄ quis poſsit habere domiciliū
in plurib.locis,uide Pe.de Anc.in c.ex parte B.col.ii.uer.quæro ergo.ext.de
fo.compe.Hen.Ferran.
f Contrahentes. ¶ Libr.6.
g Diœceſim. ¶ Et ſeqtur,trahi poſsit,quod proprie domiciliū reſpicit. & di
cit hoc quia trahi de loco delicti uel ꝯtus, in hoc forſan quis non fuit, niſi
tunc cum ſ.deliquit uel contraxit. & eſt ſimile quod dixi ſ.ti.prox.§ ſi.ver.
item excipitur.
h Secūdum Vin. ¶ Hoc ſoluit ꝯ riū,de eo qđ dixi extr.de off.deleg.in dec.ſuꝑ
qōnū. §.ſi uero duo ſuꝑ verbo,expreſsū.ver.qd ſi ambo,de duobus delega
tis , q ſubdelegatū collegæ admiſerūt,ſine ꝓteſtatione:quia ibi nō eſt graua
men:& ſic nec eius iteratio:hic contra.
i Veniſſent. ¶ De hoc ſcripſi de reſ.dilectus.2.in gl. ante litē. & idem not.ĩ.
de app.§.reſtat.uer.& no.ſecundum Vin.& in cle.de ver.ſigni. ſæpe.in gloſ.
antepe.
k Apoſtolicas.&c. ¶ In delegatis legatorum eſt falſum:ut de reſc. ſtatutum.
poſt prin.li.6.De archiepiſcopo dic,ut ext.de off.or.litigātes.De epiſcopo.
vt e.ti.cum epiſcopus.
l §.j.li.6. ¶ Et vide qđ ibi no. ſuꝑ uer.ꝯmode.& in dec.nonnulli.in 4.glo.&
ſuper ea,
m Hoc. ¶ Vide quod dixi de iud.c.fi.in prin.& plene remiſsiones dedi ſ. ti.
proxi.§.ratione quoque eius.
n Multis. ¶ Lib.6.
o Illam. ¶ Quam hodie non habemus.Et dic ut in dec.cum in multis.in gl.
ſ.illorum.& ut ſuper ea dixi.
p Romanus. ¶ Quam etiam non habemus.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

a & in c. paſtoralis [a].† ¶ Sed quid ſi in primo citatorio non expri
7 muntur nomina prout dictum eſt: nunquid tenetur comparere
citatus,&,ſi cōparet, quomodo punietur actor? Reſpondeo, tu
tius eſt,quod compareat,& petat a iudice,ne per talem citationē
procedat,alioquin appellet.ar.ext.de elect.bonæ.2.Poteſt etiam
petere aduerſarium in ſumptibus condemnari.ff.de iudic.l.eum
quem.& hoc uerum eſt, quando impetrans uult conuenire non
ſolum expreſſum in citatione,ſed etiam alios:quia tunc debet ꝯ-
ſtitutionem ſeruare.Sed ſi actor dicit iudici.Ideo alios non feci ī
citatione exprimi, quia eos non intendo de cætero conuenire:
vel quia cum eis compoſui,tunc non incurret, prædictas pęnas.
Melius tamen facit iudex,ſi a principio non citat unum aliorum
nominibus non expreſſis:niſi impetrans quātum ad non expreſ-
ſos renunciet reſcripto:& hoc ipſum iudex ad excuſationem ſui
in citatorio exprimere debet.Et nota, ꝙ ſiue unus ſiue plures ex
primantur in reſcripto,in quo eſt clauſula,quidam.alii:ſemper lo
cum habet exceptio,quod præter expreſſos nō poſſunt niſi qua
8 tuor conueniri.† ¶ Quid ſi in literis legati uel alterius inferioris
prælati,ponitur illa clauſula,quidam alii:nunquid per eam pote-
runt ultra quatuor conueniri? Videtur quod ſic:quia in præ.c.cū
in multis.dicitur tantum de literis domini papæ.ar.ff.de iud.cum
prætor.extra de præſumpt. nonne.xxv.diſt.qualiter. Dic contra,
tum quia literæ legati ſunt ſuæ propter auctoritatem, quam ab
ipſo duntaxat ſumit.C.de ve.iu.enu.l.j §.cumque ext. de elec.'c.
ſignificaſti.tum quia tam in literis legati & aliorum ordinariorū
eadem eſt ratio,quæ & in literis domini papę,ſ.ut fraudibus ob-
uietur.ut in prę decr.cum per illum.ergo idem ius eſt tenendum
ut C.de nup.l.fi.in fi.& extra,de conſt.tranſlato.de confit.util.vel
inutil.cum dilecta.tum quia non eſt ueriſimile,quod papa magis
uelit ſuorum,quam aliorum iudicum reſtringere poteſtatem.ar
gu.xxv.di.ſi ergo.uer.ſi ita ergo. & 24 diſt.c. j.niſi hoc expreſſe
b diceret:vt in præ c.præſenti.[b] ¶ Item.excipitur [c],quod actor pro
c curauit,ne reus ad iudicium ueniret:ut ff.de eo,per quem fac eſt
l.j.§.ſi reus.& l.fi §.ſed & ſi ſtipulator.extr.de in integrum reſt ex
d literis.extra:de offi dele.paſtoralis.§.fi ¶ Item [d].excipitur,quod
citatus probabiliter errans in nomine iudicis, iuit ad alium iudi-
9 cem eiuſdem nominis.ff de iud.l.antepen.† ¶ Quid ſi ego & ad-
uerſarius meus,impetrauimus literas cōmunes ad M. & P.cano-
nicos Narbon & ego facio illum citari per duos canonicos, qui
ſimiliter uocantur M.& P.& ipſe me per alios duos,qui ſimiliter
vocantur M.& P.quęritur quæ citatio valet? Reſpon.utrique cō
ueniant.extr.de reſcr.paſtoralis.& ſi ſibi non detulerit, videtur a
ctoris citatio præualere:quia reus ſemper diceret,non ſenſi de il
lis.ff.de tributo.illud.§.j.& arg.ff de eo,quod cer.lo.l.non utiq;.
e §.damus. Vincen.[e] † ¶ Quid ſi impetro literas contra P.canonicū
10 cum multi ſic uocentur,nunquid literæ ualent? Arg.quod non:
extra,de reſcri.c.fi ibi:quæ commune cum pluribus,&c. Sed dic
contra, & mea erit interpretatio, de quo ſenſerim.ff.de indi.ſi qs
f intentione [f].ſed in prima citatione conſumitur reſcriptum, quo
g ad alios [g] non citatos:ut e.ti.c.cum in multis,libr.6 & c.in noſtra.
h ¶ Item excipitur,quod erant [h] duo iudices delegati& alter tan-
tum citat.C.quando prouo non eſt ne.cum magiſtratus.& in au
thē.ut iudices non expec ſa.iuſ.§.ſi autem duo. & j̄.§.iam de cita
i tione.verſ.hoc autem.¶ Item [i] quod ſit citatus ad locum inhone
ſtum, puta proſtibulum, uel minus tutum,vel vbi eſt timor ho-
ſtium, uel ubi ſunt inimici,uel eorum amici, uel domeſtici.C.de
ſen.& interlo.om.iud l.cū ſententia ff.ex qb.cau.in poſ.ea.l.Fulci
nius. §.quid ſi latitare.extr.de app.ex parte.ff.de arbi. ſi cum dies.
§.ſi arbiter.& ff.de inter.act.l. 4.in fi.extr.ut lite non conteſta ac
k cedens.2.ff.de legationib.[k] ſciendum.§ ſi accuſatio.¶ Item,ꝙ ci
tat⁹ eſt circa rem ruſticam occupatus,& res eſt peritura ff.de fer.
nequis extr.de iudi c.fi.¶ Item quod non continet ſpacium xx.
dierum, ſecundum quoſdam. 3.q.3.offeratur. hodie tamen hoc
l arbitrarium eſt.ext.de app.perſonas.& c.ſequenti [l].¶ Item quod
ualetudine,uel tempeſtate,uel ui fluminis,eſt impeditus citatus.
uel pp viarum diſcrimina: uel uocatus eſt ad teſtimonium, uel di
gnitatem: vel incipit abeſſe cauſa Reipu. vel eſt mulier grauida,
m vel quæ peperit [m]: uel domeſtico funere impeditur: uel maius ne
n gocium ipſum trahit.Hos caſus & alios habes [n] ff ſi quis caut.l.
2 §.j.& §.ſi quis in iudicio.& l. 4. & l.ſi is,q fideiuſſorem.& l.ſeq.
lxiii diſt. cum longe.ff.ex quibus cau.ma. item hi.in auth.ut cum
de app.cog.§.meminimus.col 8.C.de ſepul.uio.auth ſed ne. Ae-
ſtiui tamen calores non videntur ſufficere ad excuſandum.extra,
de do.& contu c.cum dilecti.nec confectio chriſmatis, uel bap-
o tiſma filii Principis,ſi imminent.extr.de accuſat.veniens.¶ Itē [o]
quod uocatus fuit ad maius tribunal.ff.de re iud.contra pupillū.
§.is qui.unde ad eum uocantem,quia maior eſt, prius recurren-
dum eſt:ut probatur tam in textu quam in gl.xviii.di.ſi epiſcop[p].
extr.de app.cum parati.Et hæc uera ſunt,niſi malitioſe procuret
ſe per ſuperiorem uocari.ext.de off.deleg.paſtoralis ad fi.j̄.uer.
2.An potius ſit obediendum regi citanti,quam archiepiſcopo,
uel epiſcopo, quam prælato,uel etiam papæ: not.ſecundum pa-
p pam in præ.c.cū parati P.& in præ.c.ſi epiſcopus.¶ Item [q] quod
q iudex per obreptionem locum,ſtatutum mutauit [r].C.quomod.
r & quando iudex.ſi ut proponis.& l.ſi præſes ¶ Item quod citat[a]
detētus fuit a magiſtratu, & in uinculis poſitus ſeu impeditus ſi-
ne eius dolo, vel ab hoſtibus captus:unde nō arctat eum citatio
s Secus,ſi ipſe hoc procuraſſet [s],vel a priuato detentus eſſet [t] ff.ſi
t qs cau.l.2.§ fi.& l.3.& l.4.ext.de of.del paſtoralis.ad fi.ext.de pig.
v ſignificante.¶ Item quod erat infirmus [u] uel obſeſſus, uel mors
imminebat,uel graui neceſſitate,uel perſecutione,uel naufragio
urgebatur.de con.diſt.4.hi qui.& v.q.3.ſi ægrotans. extr.de pro-
cur.querelam.Infirmus enim etiam perſonaliter citatus, non co
gitur uenire,ſed debet excuſatorem mittere:ut ext.de do.& con
tu.cum dilecti.§ expectantibus. & extr. de elect. bonæ j. §.ꝯtra.
x & §.fin.¶ Item [x] quod clamorem ſeu uocem præconis non intel
lexit.C.qūo quando iud.auth. qui ſemel.ff. de in integ. reſti. di-
11 uus.xliii.diſt ſit rector.uer.hinc per Malachiam.& ſeq.† ¶ Item
y quod eſt ſpoliatus:unde non tenetur uenire [y],uel reſpōdere, do
nec fuerit plene reſtitutus. 3.q.2. c. 1.& c. prius ergo.in fi.& ca.ſi
epiſcopus.prope prin.ibi:non enim conueniri,& 2.q. 2.in ſcrip-
z turis.extr.de or.cog c.2.de reſtit.ſpo frequens [z].& c.olim.2.Con
ſulo tamen, ꝙ ueniat al legare priuilegium ſuum, niſi notorium
a ſit ipſum eſſe ſpoliatum [a].ff.đ peculio.eo tempore.¶ Item quod
facta eſt hora incongrua,puta poſt ueſperas,uel in nocte,ext.de
off dele conſuluit.in auth.de iud.§. ſedebunt ¶ Item quod non
fuit perēptoria.ext.de do.& ꝯtu. ꝑut.& c. cū dilecti.24.q.3.đ illi-
12 cita.† ¶ Itē ꝙ facta ē ītra nimis anguſta t pa.v.q.2.ſi primates & c.
j.ff.đ fer.l.j.Sđ pone:papa mādat ſic mihi:Moneas talē ꝙ ītra xv.
dies reſtituat tale beneficiū tali:alioquin cites eum, ut intra tres
menſes per ſe uel procuratorem compareat coram nobis. Ego
mandato recepto, ſic procedo,dico enim illi: Moneo te ut re-
ſtituas intra xv.dies beneficium, alioquin ex tunc te cito, quod
venias ad ſedem Apoſtolicam:quæritur an ualeat talis citatio? Pa
pa pronunciauit non ualere: debuit enim expectare per xv.dies,
b & poſtea citare ſecundum formam reſcripti [b]. ¶ Item ꝙ facta
eſt indeterminate, ad locum. qui commune nomen habet cum
aliis locis.extra,de reſcr:c.fi.Quid ſi fiat alternatiue ad hunc,uel
ad illum locum? Reſpondeo,idē puto:arg.extra,de plus peti. c.
unico.¶ Itē quod in ea nulla cauſa exprimitur,quare fiat.v q.2.
ca.j.&

ADDITIONES.

a Paſtoralis. ¶ Verſiculi ſunt Aegi. de ſua rubr.4. uſque ad ver. item ex-
cipitur.
b Præſenti. ¶ De hoc in decr.cum in multis.in gloſſ.quid de literis. & teno
quod ſuper ea dixi,ut procedat hæc opi.in literis legatorum in literis autē
epiſcoporum non.
c Excipitur. ¶ Sed Vber.2.
d Item. ¶ Secundum eundem.
e Vincen. ¶ Qui hic & ſtatim ſequitur.no.deſcrip.c.ultimo.in fin.& ibi etiā
Compo.poſt eum.
f Intentione. ¶ Facit quod no.de off.dele.quoniam abbas.in 4.gl.
g Alios. ¶ Eiuſdem nominis.
h Quod erant. ¶ Secundum Vber.2.
i Item. ¶ Secundum eundem.
k De lega. ¶ Adde, vt plene per Old.ꝯſ.43.inci.Quæritur,utrū citatio.vbi te
net,quod nec citatus teneatur comparere: ſi tenet de familiaribus alicuius
potentis,licet probabiliter de ipſius potentis odio non appareat.
l Sequenti. ¶ Hoc repetitur in fi.ti.
m Peperit. ¶ De mulieribus dic ut de iud.c.mulieres.lib.6.
n Habes. ¶ Hac de cauſa Pileus vbi s̄.uoluit eos recitare.
o Item. ¶ Secundum Vber.2.
p Parati. ¶ Vbi dictum eius ſcripſi ſuper gl.2.
q Item. ¶ Secundum eum.
r Mutauit. ¶ Secundum Vber.& idem ſi per obreptionem mutata eſſet di-
es de reſtit.in integr.ex literis.
s Procuraſſet. ¶ Facit cle.de pęnis.multorum.
t Eſſet. ¶ Intellige quia tunc citatio arctat eum,ſed actiōem habet aduerſus
detinentem in id,quod eius intereſt.ut ibi, Si tamen ille ſoluendo eſſet, de
tentus reſtituitur.ff.de eo,per quem fact.eſt.l.fi.j.reſp. Patet per hoc ꝙ cum
non ſit contumax.quia alias nō daretur ſibi actio nec reſtitutio,& ſubiectū
excōicatiōis ſit cōtumacia,ergo excōmunicari nō p̄t cū pęna ſit ſpiritualis
& ꝑſonalis,nec recipiat intereſſe.ſu ꝑ hoc tñ dic, ut de ſen. exc. uenerabi-
libus.§.idem eſt.lib.6 & vt ibi no.gl.2. ¶ Adde an carceratus citat⁹ ad au
diendam ſentētiam,teneatur mittere procuratorem? Ang.tenet ꝙ ſic,eius
conſ lxv.& uide Bar.conſi ccxxviii.
v Infirmus. ¶ vide s̄.de proc.§. 2.in fi.
x Item. ¶ Secundum Vber.2.
y Venire. ¶ Hoc dictum. Io.& illud.j̄.uer.item ꝙ reſcriptum. & uer. item
euidens.quæ ponit Io.3.q.3.ſi epiſcopus.& poſuit in dec. veniens.de acc.
ut ibi ſcripſi ſuper gl.fi.Tāc.improbat & auctor vt in his patet.& idē Ho.
in Sum.de contu.§.2.uer.item non uidetur.
z Frequens. ¶ Lib.6.
a Spoliatum. ¶ Hoc intellige,ut in præ.c.frequens.
b Reſcripti. ¶ Simile quod no.in cle.de ſta.mo.attendentes.in gl.pē.& quod
dixi de elect.commiſſa.in prin.lib.6.& de off.dele. cum plures. ſuper ult.
gl.& uide j̄.de remiſ.§.uidendum.uerſ.hoc ēt notandum. & uerſi. ſequen

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

a ca.& c.fi.ff.de ſer.l.j.arg.contrà,xj.q.certum.[a] ¶Item quod eui-
dens eſt,citantem non eſſe iudicem.extr.de off. deleg. prudētiā.
13 & c.ex literis.de app.ſi duobus ff.de re iud.cōtumacia.§.fi.†.¶I-
tem excipitur,quod citatio ſit ad diem feſtiuam,uel ſolennē ſeu
b feriatam[b].C.de fer.l.fin.extrà.eo.c.fi.[c]ff.eo.l.j.& 2.C.quomodo
c & quando iudex.ſi vt proponis.& v.q.2.c.1.ff.ſi quis in ius voc.
non ie.l.2.in fi.xv.q.4.placita.arg.contrà,extra,de accu.veniēs.
Sed ibi citatur quis ad diem feſtum,non ut procedat,quod fieri
non pōt,ſed ut ꝯpareat.Item ꝯ̃,ext.de do.& con c.cū dilecti.&
de dila.c.fi.& de in integ.teſt.tum ex literis.in fi. & c.corā. ſed in
illis nō fit citatio ad diem feſtum.ſed ut uſq; ad feſtū ꝯpareat ci-
d tatus:& vſq; ibi ponit excluſiue,& exponit,i.circa[d],Si ergo cita
tio fit ad diē feriatā,debet citatus illa die cōparere,& in ſequēti
procedere.arg.in præ.c.veniens. & c.cū dilecti.& idem eſt,ſi di-
es feriati ſint duo uel x.uel plures.unde quidam in ſuis apponunt
citationibus,Compareas die tali,vt ex tūc procedamus: quia &
ſi tunc procedi non poſſit,comparere tamen pōt,ſed hoc ſuper
fluum reputo,ſecundum intellectum uerum iniuriū præmiſſorū
Si tamen die non compareat feriata,ſed ſequenti:non condem
nabitur in expenſis:ut in præ.c.cū dilecti.ver.qua propter,& ſic
ſeruamus contraria in eo.c.in fin.vbi fit cōdemnatio.Sed ibi ci-
tatus nec in termino,nec poſt,comparauit.debuit igitur condē
nari,ex quo poſt terminū expectatus non uenit,extra,de procu.
querelam.C.de iud.ſancimus. Sed & ſi citatus ad diem feſtum
e compareat,poteſt ſumptus petere ab actore,ſ'dm Io. de Deo[e].
ff.de iud.eum,quem temere.ff.de iur.& fac.igno. error. qa licet
uocari non debuerit,nō tamen dicitur quod nō valeat. xv.q.4.
c.j.2.& 3.ubi de hoc.& ĩ.de fer.§.nunc uideamus.uer.quid ſi iu-
dex.& ſequ.Alij,ut papa dicūt,quod non tenetur comparere in
die ſolenni aſſignata,ſed in ſequenti ſic: etiā ſi feriæ illæ durent
per x.uel xx.dies:quia duo mādari uidentur, ſ.ꝙ die illa cōpare
at:& quod compareat,vnde quanquam ſi die illa non cōpare-
at excuſationē habeat tamen ſi in ſequenti non compareat, ex-
ceptionē non habet, quia termini datio,bene tenet.Hæc probā
tur in prædi.c.cum dilecti. & ff.de arbi.Celſus.Prmum verius pu
to de iure,nec ſecūdum iurium præmiſſorum intellectū puto
referre,ſiue exprimatur patēter error in citatione, ut quia for-
tè dicitur,Compareas die dominica,ſiue nō exprimatur:ut quia
fortè dicitur,Cōpareas x.vel xx.die. Sed die illa feſtū occurrit,
vt in præ.c.de dila.c.fi.& in pręc cum dilecti.tū ex literis.corā.
veniēs.ac.contra extrà,de ſent.excom.per tuas.§.nos igitur. cū
f ſuis cōcor.[f] & vide infrà §.viſo.verſic. qd ſi aliqua.& ĩ. de dila.
14 §.j.verſi.ſed pone †¶Item excipitur,quod facta eſt in die feſto,
g vel feriato:licet fiat ad diem non feriatam.ff. defer.l.j.& e l.fi.[g]
ibi præconis vox horrida conquieſcat.& ibi nulla quemcunq;.
&c.& ibi,taceat,& c.C.de dil.à procedēte.v.q.1.c.1.nam citatio
eſt de proceſſu:vt extrà de prob.quoniam contra. & proceſſus
tali die habitus,nullius eſt momēti,extra.de fe.c.fi.ad fi C.eo.l.
fin.ar.cōtrà,ff.de do inter vir.& vxo.inter eos.& de no.ope nū.
h l.j.§ itē nunciatio.[h]¶Item quod reſcriptum apoſtolicum in ea
non fuit incertum:vt ĩ.§.ſequitur.ſed tunc,ſecundū Vinc.debet
venire priuilegium ſuum allegaturus.¶Item quod nimis matu-
ratum eſt peremptorium,extra.de dila.c.1.¶Item quod euidēs
eſt,iudicem eſſe inimicum,vel ſuſpectum.3.q.5.quia ſuſpecti.ex
tra,vt lite nō cōte.accedens. ſed tunc veniat priuilegium ſuum
allegare.¶Item quod ad querelam liberti patronus citatur:vn-
de nō valet,C.de in ius voc.l.2.& 4.q.3.ver.liberti. ¶Itē nō va-
let citatio facta ſuper principali per iudicē appe quod dic, ut ĩ
e.§.viſo.verſic.quid ſi altera.¶Itē quod fit ad locū minus inſig-
nem,& vbi heberi nequit copia,iuriſpetitorū,extra.de reſcript.
i præſenti[i].†¶Sed quid ſi citatus taliter,& non veniens, excom
15 municatur,vel fit contra eū miſſio in poſſ.Dic,quod ſi notoriū
eſt locum eſſe talem non tenetur venire,nec tenet excommu-
nicatio,vel miſſio,ſi nō veniat,quia tunc perinde eſt,ac ſi proba-
tum eſſet.2.q.1.de manifeſt.ff.qui ſa.co.ſi vero.§.j.Talis enim ci
tatio nulla fuit,ff.de fer.l.j.ar.ff.de arb ſi cum dies.§.ſi arbiter.In
dubio aūt venire tenet,aliogn tenet excōicatio & miſſio,ff.de
iud.ſi qs.ext.đ ap.ſi duob.& hoc verū ē,niſi citat⁹ appellet:qa ci
tat ad locū talē,& verū ſit,ꝙ nō ſit loc⁹ inſignis:qa tūc nō tenet
excōicatio,vt miſſio:& iudex appellatiōis facta ſibi de hoc fide
caſſabit quicquid factū erit poſt appel alioquin cōfirmabit. Et
16 idē dicimus ubi quis ad locū non tutū citatur. †¶Quid ſi locus
in ſe nō eſt inſignis:delegatus tamē ducit ſecū tot peritos , quot
ſibi & partibus ſufficiūt pro conſilio?Reſpon.non tenetur ire ci
tatus.ſic enim ſtatutum eſt propter id, quod frequētius accidit:
quia ſcilicet in talib.locis non eſt copia peritorum, ff.de legi.nā
ad ea.licet enim in vno termino habeat ibi peritos ,fortè in alio
17 non haberet.†¶ Sed quæ loca dicuntur inſignia?Reſpondeo, re
currendum eſt ad communem prouinciæ opinionem,ff.de ſupe.
leg.Labeo.& ad arbitrium boni uiri.i.iudicis,ff.de uerb.oblig.cō
tinus.Iucicis dico,ſed quid de canſa cognoſcit:& ſic loquiť l.cō
tinuus. Alii contra;quia ſuſpectus eſſet, quia nollet contra factū
ſuum venire,ar.C.de arbi.ne in arbitris.ext. de cle.ꝯiu. diuerſis.
k in fi.[k]Sufficit autem,& neceſſe eſt, quod illuc venientes pro cau
ſa,inueniant ibi neceſſaria pro ſe & pro æquitaturis.nec eſt neceſ
ſe,ꝙ ibi inueniantur periti,ſ'm B. Compoſt. quia hoc non dicit
conſtitutio,p̄ſenti.Sufficit eñ,ꝙ de locis vicinis haberi poſſint.
l Item ꝙ iudex citat ad locum nō ſuæ iuriſdictionis.[l]ff.de iu.om.
iu.l.fi.ſed tunc tenetur venire,qa forte id eſt ſibi a ſuperiore, uel
iudice alterius territorii ꝯceſſum:q̃uis hoc in citatione exprimi
debuiſſet.3.q.6. vnaquæque.& 9.q.3.conqueſtus.ext.de off.leg.
nouit.extra,de uſu pal.ex tuarū.Quid ſi citat in loco non ſuæ iu-
m riſdictionis?De hoc ś.de ꝯpe.iud.aditione §.j.uer.7. Itē[m] quod
citatus eſt delegatus,nec habet certum tribunal, nec ſolitum lo-
cum

ADDITIONES.

a Certum. ¶ Sol.ſi ibi exponitur canonice,id eſt,cū expreſsione cauſæ, ceſ-
ſat contrarium:& primum dictum tenet Io.3 q.2.ſi epiſcopus.& bene facit
c.vlt.5.q.7.ſuperius allegatum,quod incipit,ſi primates.Ad idem 3.q.9.in-
dicas.allegatur ś.l.1.de feriis.& æq; facit l.2.quę ponunt certas cauſas , ad
quas citari poſſunt aliqui in feriis,fauore hominum introductis.Sunt ergo
cauſę exprimendæ,ut ſciat uocatus an citatio arctet.Bene facit etiam l. ex
quacunque cauſa.ff.ſi quis in ius voc.non ie. quæ dixit,vocatū per iudicem
ex quacunque cauſa,ire debere.ergo exprimenda eſt cauſa.Ad idem de di-
dila.c.vlti.in prin.& de do.& contu.cum dilecti. & de accu. licet. in quibus
papa citando expreſsit cauſam:ergo & alii citantes tenetur.Ad idem extr.
de re iu.in cauſis.inducitur ad idem, multa fore, quæ requirunt expreſsio-
nem cauſæ:ut libellus.C.de annal.except.ſi ex multis.ubi de hoc.& extra,de
libel.ob.ca.2.& cautio.vt extra, de fide inſtru. ſi cautio. & tranſactio.ff. de
transla.cum hi.§.prętor.ꝯtradictio.C.de edi.di.Adr.tollen.l. fi. appellatio
ante diffinitiuam.de app.ut debitus.vel contra electiones,&c. de elect.ca.
j.& c.vt circa.lib.6.Item in procuratorio ad illas interponendas.eo.tit.,p-
curator.Item dimiſſoria Vltramontani ordinandi per epiſcopum Italicū,
de temp.or.c.1.eo.lib.excommunicatio.de ſen.excom.c.j.lib. 6.& ſuſpen-
ſio & interdictum:vt eo.c.§.& hæc eadem.in ceſſationibus diuinorum, de
off.ord.ſi canonici.ea.l.Item non parens mandato papæ,exprimere cauſā.
de reſcri.ſi quando.& factum iudicatur ex cauſa.ff.de fur.verum. 2. & extr.
de ac.cum dilecti.vbi ſcripſi poſt Hoſt.ſuper glo.cauſa.nouem modos,qui
bus ſumitur cauſa.
b Feriatam. ¶ Dicit Vber.2.extr.caſus pręmiſſos alleg.eadem iura.
¶ Adde,huiuſmodi citatio quando ualeat,uide Bal.in l.circa eos.ff.de hæ.
inſtitu.
c c.fi. ¶ De hac quæſt.& ſeq.uide quod ibi plene dixi in glo.non ſolum.
d Circa. ¶ Vide de euictione uſque ſcripſi de ord.ab epiſcopo. qui renun.c.
j.ſuper j.gl.
e Io.de Deo. ¶ lib.iudi par.j.in principio.
f Concor. ¶ Ibi inter errorē expreſſum & nō expreſſum,diuerſum ius ſtatui
tur:ſed ibi de errore intolerabili,ut exprimit tex.hic de tolerabili,ut patet
per ſuperius allegata.
g l.fi. ¶ Per quam l.dicit Guido de Suza.in l.2.ff.ſi quis in ius uoc. non ie. ꝙ
tutius eſt dicere citationem non valere. ¶ Adde,quod Feder.conſi.48.te-
net,citationem ualere.ſed Pau.de Caſt.conſi.25. tenet contrarium , quod
non ualeat.Adde Bald.in l.in tempus.ff.de hære.inſtit,ubi ipſe tenet ex mē
te Oldr.quod ſi ſit facta in feriis introductis in fauorem hominum,ualeat:
ſecus tamen in introductis in honorem Dei.vbi ipſum vide.In hoc vltimo
caſu intelligas dictū Inno.in c.præterea.extra,de dila. qđ citatio facta die
feriata,eſt ipſo iure nulla,licet aliquo caſu poſsit ſaluari. refert & ſequitur
Felin.in c.i.in 3.col in prin.extra,de re iudica.
h Nunciatio. ¶ Teſtatio omnib.diebus fieri poteſt,ś.remiſi.
i Præſenti. ¶ Quam hodie non habemus:ſed uide in decr.ſtatutum.§.j.
k In fi.¶ De hoc not.in præd.decre.ſtatutum.ſuper ver.copia.
l Iuriſdictionis. ¶ Hoc uerum, ſaluo quod habetur in cle. quamuis. de fo.
compe.Dic tamen,ut habetur de off.or.cum epiſcopus.lib.6.nec placet,ꝙ
hic ſubdit auctor,quod puto inconſiderate dictum quia ſi ex conſenſu epiſ-
copi loci,ad quem citat,poſſet ibi cognoſcere cauſam proprii ſubditi vo-
lentis,non tñ poſſet trahere inuitū,niſi in caſu cle.prædictæ,ut etiā ibi not.
in gloſſ.in duobus.& bene facit dec.ſtatutum.§ in nullo de reſcri.li.6.ne ſci
licet demus epiſcopo,qđ delegato papæ negatur idem ponderato ſuo prin
cipio.Optime facit dec.vt litigātes.de off.or.ea.l.& iura,quæ infra allegat
auctor,non probant, quod ſequitur,ſed præcedens reſpiciunt dictum:imo
plus,quia faciunt contra ſecundum,qui primi duo canones,ut poſsit iudex
trahere extra territorium,ſolum excipiunt,cum id fit auctoritate apoſto-
lica.Errat ergo,qui alium caſum addit,decre. nouit. facit contra: quia ibi
legatus erat in ſua delegatione,decre.ex tuarum.etiam contra , quia ultra
licentiam papæ requiritur conſenſus illius,cui præiudicatur:per quod te-
nendum eſt,quod etiam ſi exprimeret citatus,quod ſubdit auctor,tamen ci
tatus ire non teneretur.Eſt etiam aduertendum, quod ſequens ver.loqui-
tur de eo,qui citat in loco non ſuæ iuriſdictionis.h.d.ad locum.& pōderata
remiſsione,quam dat,intelligit,quod exiſtens in loco ſuæ iuriſdictionis,e-
dictum citationis poni facit in loco non ſuæ iuriſdictionis:& in hoc differt
ab hoc primo:quia edictum vocalis citationis,bene fit in loco ſubiecto ci-
tanti,ſed ad locum non ſubiectum:ibi vero fit in loco non ſubiecto ad locū
ſubiectum.Tamen in hoc primo caſu non curo,an pręceptum de citando
ad locum non ſubiectum,faciat epiſcopus etiam in loco ſubiecto. ut ſi ex-
iſtens Bonon.præcipi faciat ſubdito,quod tali die ſit coram eo Florentiæ.
¶ Adde,quod inuitis partibus quis non poſsit trahere aliquem extra iu-
riſdictionem ſuam,etiam ſi ille,cuius eſt iuriſdictio,conſentiret:ibi in d. c.
nouit.Et ita dicit tenere Bal.in l.ſi qui ex conſenſu.de epiſc. audi. & com-
muniter Doct.Sed vide Oldr.pulchre eius conſil.88.inci.tertio quæritur,
vbi Io.An.prædicta uerba furto ſubtraxit.
m Item. ¶ Secundum Vber.2.ubi ś.

eum iudicandi:& in citatione non exprimitur locus, in quo cita
tus debeat comparere:maxime ſi in locis publicis moretur:ut ſæ
pe contingit in uicariis & legatis,ff.de iudic.ſi locus.extra,de reſ
crip.c.fin.ff.de iuſti.& iu.l.pe.circa fi.C.quomodo & quando iu.
ſi vt proponis. Itē quod euidens eſt, citatum non eſſe ſoluendo:
extra.de reſtit.ſpol.olim.de ſol.Odoardus. ¶ Item non ualet cita
tio facta ad eligendum nundum defuncto prælato:extra,de elec.
a bonæ 2.in fi.¶ Item[a] non ualet citatio,quę fit per delegatum:vt
quis perſonaliter ueniat niſi in caſibus,puta ſi cauſa ſit criminalis,
vel ad iurandum de calũnia,uel de ueritate,uel alias iuris neceſſi
b tas id expoſcat:extra,de iudic.iuris[b].†¶ Item non ualet citatio ra
18 tione citati,qui talis eſt qui non poteſt in iudicium uocari: puta
quia eſt conſul,præfectus,prætor,& magiſtratus, qui imperium
habēt,epiſcopus dum ſacra facit,is qui vxorem ducit,uel ea quæ
ducitur:nec is,qui funus familiare proſequitur, vel ad maius tri
bunal uocatur,nec is,qui propter loci religionem ſe mouere nō
poteſt:ut regularis,& incluſus:nec furioſus,uel impubes ff.de in
ius uoc.l.2.& 3.ueruntamen religioſus & furioſus & impubes,&
ſi nō per ſe,per alios tamen cōueniuntur,ſcilicet per adminiſtra
tores uel actores,per tutores, & curatores ſuos. ff. ex quib. cau.
ma.ſed & ſi C.de in ius uoc.l.2.& no.extra,de ſent.excō.c.paro-
chianos.& ſic de quibusdā aliis perſonis.quæ dic,ut ſ.de actore,
& in tit.de reo.¶ Item excipitur,quod non ualet citatio, quia is
q̄ ꝯmiſit eam,non poterat eam committere, quod dic,ut ſ.de
iudi.deleg.§.ſequitur.¶ Item quod duo tantũ citant,cum tamē
cauſa ſit tribus delegata:ut j.eo.§ ſequitur.uer.hoc autem.¶ Itē
generaliter non ualet citatio, ubicunque reus ſe tueri poteſt, ſi
c eius defenſio ſit in euidenti,ff.de iud.non uidetur.[c]†¶ Cæterum
19 vbi dubium eſt,an teneat citatio,uel non: & etiā ſemper tutius
eſt,ut quis ueniat ſuum priuilegium allegare,ff. de iud. ſi quis ex
aliena.extra,de appel.cum parati.niſi notorium eſſet,ſeu euidēs
citationem ipſo iure non tenere;nec citatum teneri ad eundum,
d vt dixi,& no.extr.de reſcrip.præſenti[d].Nam ſi ſit contumax,te
nebit ſentētia ꝯtra eum lata,etiam ab eo,cuius iuriſdictionem ſi
veniſſet,declinaſſe obiectu alicuius exceptionis potuiſſet,ext.de
e appel.ſi duobus ff.ſi quis in ius voc.nō ie.l.2.[e]†¶ Sed pone, q̄d
20 iudex ſecularis citat clericum,ignorans eum eſſe clericum:cleri
cus uero non uenit,ideoque iudex contra eum procedit:uidetur
ex prædictis.q̄d tenet eius proceſſus.& ar.in his quæ no.extr.de
f acc.veniēs.in gl.ſic patet.in fi.[f].Dic ꝯ,ar.de iud. at ſi clerici.& de
for comp.ſi diligenti.imo debet reuocare de facto, quod de fa-
cto fecit.q̄ cito nouerit eum clericum eſſe.Nec obſtat,quod iam
proxime dixi.Nam,ibi alias iudex erat,licet exceptionis ope re-
pelli potuiſſet.Idem eſt,ſi ordinarius ignoranter procedat,& ex
cōmunicet exemptũ nolentem uenire,ſecundum G.Na. nam ꝙ
clericus non debet coram ſeculari comparere,vel exemptus co
ram ordinario,ius commune eſt:nec eſt tale priuilegium, ꝙ te-
neatur venire allegare coram iudice,ut dictum eſt ſuprà.alias be
ne tenetur:ut patet in laico ſcholari,qui eſt priuilegiatus.de hoc
g j.§.iam de citatione.uer.pe.& fi.[g]†¶ Item pone:P.fingit ſe appel
21 laſſe in cauſa,quam mecũ habebat, cum tamē non appellaſſet,
vel appellatio non tenuit:quia ex cauſa minus legitima:vel quia
fuit tertio appellatum:iudex nihilominus citat me:nunquid te-
neos ire?Reſpon.ſic:alioquin tenebit ſententia per eum contra
me ſuper principali lata:nec quæretur poſtea,an fuerit appellatũ,
vel nō:quia ratione dubii iudex habuit iuriſdictionem:licet po-
tuiſſet per exceptionem elidi.ſ.de reſcrip.præſen.§.j.ver. q̄d ſi ex
cipitur.& ſic obtinuit:licet Papa videatur notare contra extr.de
appellat ſi duobus.ſed forte ibi loquitur,quando abſens non fu-
it legitime citatus:uel quādo pars præſens per malitiam dicebat
appellatum,ſciens non eſſe appellatum hic autem loquimur,qñ
h credebat appellatum eſſe.[h]†¶ Quid ſi quis iurat non exire aliquā
22 domum intra 15.dies in iſto medio a iudice uocatur: nũquid ve
nire tenetur non obſtante iuramento?Reſpon.ſic:quia in quoli
bet iuramento intelligitur ius ſuperioris exceptum extra de iure
iur.venientes.de reſcrip.conſtitutus: & ideo non dicetur tranſ-
greſſor iuramēti:& quia ſeruatum redundaret in præiudiciũ al-
i terius, extra. de iureiu.cum contingat.[i]¶ In ſumma not.quod ſi
citatus ex aliqua cauſa nō comparet in termino aſſignato,nihilo
minus debet poſt terminum comparere:ut extr.de do.& contu.
cum dilecti.Quæ autem hic deſunt,uide ſ.in ti.de reo.

ADDITIONES.

a Item. ¶ Iſte ver.fuit Tan.ubi ſ.
b Iuris. ¶ Lib.6.
c Videtur. ¶ Secundũ Io.3.q.3.ſi epiſcopus. Et vide quod ſcripſi de dila. c.
2.in glo.magna,ante fi. ver. vel dic melius & vide quod ſcripſi de ſentent.
excom.c.Romana.lib. 6. ſuper verſi. innoxios.cum ſuis remiſ.
d Pręſenti. ¶ Vt ſuprà.
e L.2.Et vt ibi no.in prędicta l.ſi quis ex aliena.non dicitur hęc propria cau
ſa iudicis,ſed actoris. De hoc etiam ff.ad munici.l. de iure.per quas leges
& ff.de iu.l.2.§.ſed ſi dubitetur. dicit Pil. vbi ſ. ꝙ bene cognoſcit & iudi-
cat iudex an ſua ſit iuriſdictio.& idem not.in præ.l.ſi quis.in fin.j.gloſ.idem
dicit poſt Goff de of.deleg.ſignificantibus ſup ver ꝓnunciauerunt.Idē Ro
fre.vbi tractat de edicto,ſi quis in ius vo.non ie.dicens ibi, quod Placen.&
Docto.tenebant contrarium.ſcilicet quod bene æſtimabat iudex. an eſſet
ſua iuriſdictio,eo caſu,ſed non pronũciabat,ne iudicaret in cauſa propria,
ꝯtra id C.ne quis in ſua cauſa,ſicut fit in incidentibus,de quibus iudex co-
gnoſcit,ſed non pronunciat.de quo facit de or.cognit.c.j.Item Rofre.plus
dicebat,quod etiam ſi aliquod ſalarium reciperet iudex, puta duos aureos
in principio,& duos in fine,in auth. de iud.§.audient.col.6. illud ſalarium
non faciet dici cauſam ſuam:inducit,quod de legatario dicitur,Inſtit.de te
ſtam.ord.§.legatariis.& de venditore.ff.de contrahend.emption.l. fiſtulas.
Sed Pileus quærit,quis iurabit de calumnia ex parte iudicis? Reſpondet,
quod ipſe idem,nihil alle. Item hoc non ſeruatur:ex hoc etiam ſequeretur
quod i cauſis,in quibus procedit ex officio,iurare deberet:quod eſt falſum:
nec eſt iurare ſtatutum nec ſeruatum. Et ſic ratio,quia ius præſumit a iudi-
ce abeſſe calumniam,extra,de renun.in præſentia.ff.de off.præfe.vr.l.j.poſt
prin.Ratio autem illa,quod eius officium eſt neceſſarium,ff.de mun.& ho.
munerum.§.iudicādi.nō placet.pro ea facit,quod no.de offi.deleg.ab arb.
lib.6.& ſup vltimā gl. ſequeretur enim per illā, quod tutores & curatores
ꝓlati,non iurarent:quod eſt falſum.de hoc j.de iura.calũ.§.reſtat.in princ.
An aũt ab iuterlocutoria qua pronunciauit ſe iudicem competentem,ipſe
citans appellari poſsit ſecundum leges,dicam j.de app.§. in quibus.verſi.
ſed nunquid poteſt.
f In fi. ¶ Et per Io.3.q.3.ſi epiſcopus.
g Et fi. ¶ Vide quæſtionem,quam poſui ſuper regula,ſcienti.de regu. iu. lib.
6.maxime in ſolutione.
h Eſſe. ¶ Ad literam fuit hæc additio Inno.& Compo.in decr.ſuper literis.
de reſcrip.vt ſcripſi poſt gl.ver.item quærunt.
i Contingat. ¶ Vide ſ.de actore.§.j.ver.ſed quid ſi iurauerit.& ibi remiſ.
¶ Adde ſimile de eo,qui iurauit alicui non reuelare ſuum ſecretum,quia
hoc non procedit,ſi producatur in teſtem:nam tunc in iudicio dicas,quod
tenetur,nec iuramento impeditur:ut notant Doct.& præſertim Abb.Sicu
c.2.extra,de off.ord.

SVMMARIVM.

1 *In ciuilibus & criminalibus:an ſecundum leges idem iuris eſſe debeat.*
2 *In arduis & crimiualibus caute eſt agendum, ne à ſeueritate iuris rece-
datur.*
3 *Citalio qualiter fieri debeat in criminalibus.*
4 *Induciæ quælibet a iure ſtatutæ,ſunt arbitrariæ.*

¶ De temporum interſtitiis inter vnam cita-
tionem & aliam.

2.§. Nunc de temporum interſtitiis inter vnam citatio
nē & aliam,videamus. Super quo notandũ
eſt,ꝙ ſi hi,qui uocantur ad iudicium, ſint in eodem loco,ubi eſt
iudex,uel ibi de vicino,vocandi ſunt ad iudicium literis, vel nũ-
a cio,per interualla ſeptennorum[a] & binorum, & vnius dierum,
ita quod 19.dies compleantur:ut 5.q. 2. præſenti. Si vero ſunt in
alia ciuitate,vel loco non multum remoto,datur menſis ad ueni
endum:& ſi allegauerit iuſtũ impedimentum,dabitur alius mē-
ſis:tamen remanebunt excommunicati, donec probent impedi-
mentum:vt 4.q.5.quiſquis.& etiam tertius mēſis dabitur ex cau
ſa,ſi iudici expediens videatur:ut 5.q.3.ſi ęgrotās. Cæterũ ſi sũt
valde remoti,uocabũtur tribus edictis,uel vno pro omnibus pe
remptorio:ut ff.de iudi.ad peremptorium.& l.ſeq.24.q.3. de il-
licita.C.quomodo & quando iu.l.cōſentaneũ.& l.tres. & quod
libet illorum edictorum debet continere 30.dies tantum,ut C.
eod.tit.auth.qui ſemel.in auth.de litig.§.omnem.ſed ſecundum
leges antiquas tantũ x.dies:ut ff.de iud. per interualla. C.de iud.
ꝓperādũ.§.& ſi q̄dē. Aliter autem facta citatio nō valet,nec cita
tus cogetꝰ reſpōdere,ſi uenerit,5.q.2.vocatio.& §.fi. Vel dic,ꝙ il
le canon,ꝓſenti.loq̄tur in clericis inferioribus accuſatis:illa autē
ca.q̄ſquis.& c.ſi ægrotans. in epiſcopis accuſatis vt ibi expreſſe
habetur:præsbyteris autē & diaconibus accuſatis cædē dantꝰ in-
duciæ.arg.15.q.7.ꝙ autē.Nec mirũ,ſi diuerſa tēpora ſtatuuntꝰ in
epiſcopis & inferioribus nā aliter agitur cũ maioribus, & aliter
cũ minoribus,extra.de iud.c.nonit.§.ſed forſan.& extr.de offic.
deleg.paſtoralis.§.j.Itē c.de illicita.nō ſpecificat certũ numerũ,
dierũ,ſed determinatꝰ ꝑ dictos canones,arg.ff.de legib.l. ſed po-
ſteriores,auth.vero,& ꝯſequēter.loquitꝰ in cauſis ciuilibus.ideo
1 tñ reprobat hunc intellectũ.3.q.3.in ſumma.†¶ Sed nunquid idē
iuris eſt ſecundũ leges in ciuilibus & criminalibus?Non uidetur:
nam in criminalibus debet interponi triduũ inter vnam citatio
nē & aliā:ut ff.de public.iu. inter accuſatorē. Sed illud antiqua-
tum eſt:unde dic, quod hodie 30. dies dantur in vtriſque:ut in
prædi.auth.& C.de exhib.& intro.reis.l.j.& C.de pœnis,ſi uindi
cari.& ſic ſentit Azo,arg.C.de iud.properandũ.§.j.& C.quomo
do & quādo iu.auth.qui ſemel. Vel dic,ut j.de acc.§.j.ver.quali
b ter autē.Io.autem de Deo[b] intelligit præ.c.præſenti.in minimis
cauſis

ADDITIONES.

a Septennorum. ¶ Super bis & bis binorum.
b De Deo. ¶ In cauil.parte 2.rub.de interſti.temporum.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

2 cauſis:illud c.de illicita.† in arduis & criminalibus,in quib.cauti⁹
eſt agendum non a ſeueritate iuris recedendum,ſecundum eum.
24.q.4.eſt iniuſta.4.q.2.& q.3.per totum.Sed hoc non placet:qa
3 idem iuris eſt in ciuilibus & criminalibus,ut iam dixi.† ¶ Qualiter
in criminalibus fiat citatio,not.ĵ.de acc.§.j.ver.qualiter.ubi vide
a quod hic deeſt. Veruntàmen[a] quicquid de iure ſcripſimus: & li-
cet ęquum ſit,quod diximus,generalis tamen eccleſiæ,& cauſa-
rum conſuetudo in criminalibus vel ciuilibus hoc non ſeruat,&
4 bene.† Nam omnes induciæ à iure ſtatutæ,arbitrariæ ſunt: nō ꝙ
iudex eas poſſit penitus denegare:ſed conſideratis locorū diſtan
tiis & perſonarum,tempore viarum,& negotii qualitatibus,po
teſt eas,cū expedire viderit,moderari,uel prorogare: vt probat̃
extra de re iudi.quod ad conſultationem.extr.de app.perſonas.
& c.cum ſit Romana.& c.oblatæ 3.q.2.ſi epiſcopus.& q.3.de in
duciis.ff.de iud.nonnunquam.ff.de re iud.l.2.extr.de in integ.re-
ſti.tum ex literis in fin.26.q.ulti.tēpora.& eſt caſus expreſſus in
hoc articulo.in præ.c.ſi ægrotans in fi.vbi dicit,intra ſpatiū duo
rum vel trium menſium,vel eo amplius,prout cauſa dictabit.Ar.
tamen contra in auth.de litigioſ.§ omnem vero.Col.8.per quā
b l.Accur.[b] dicit contra,ex eo quod ibi dicitur,non minus,&c.&
niſi iuſte moderet̃,poteſt appellari & nota,quod omnes termi-
ni poſſunt in una litera poni:ut dic.i ĵ.§.prox.ver.ſed qd ſi tres.

ADDITIONES.

a Tamèn. ¶ Secundum Tan.vbi ſ̃.cuius ſunt verba ſequenti a.Idem Pileus,vbi ſ̃.2.

b L.Accur.¶ In auth.qui ſemel. C. quomodo & quando iud.ibi, tamen de conſuetudine non.Item tenet contrarium in præ.§.omnem. in fin. magnæ glo.per præ.l.nunquam.ubi tendit ad idem.Iac.de Bel.in præ.§.dicit,in dilationibus,quæ dantur ante litis conteſt.procedere primum dictum, in his quæ poſt litem conteſt.procedere ſecundum dictum ut not.de reg.iur.indultum.lib.6.quod placet ibi Dyn.Item Iac.de Are.ut ponit Cyn. C. de dila. l.j.in fin.contra dictum Iac. de Bel.eſt,quod no.ĵ.de dila.§.nunc videamus verſi.nunquid ergo. ¶ Adde, vt per Bar. in l.j. C. de dila. quem communiter ibi ſequuntur Doctores.Adde tu,quod dilationes omnes regulariter ſunt arbitrariæ & ſi quid contrarium reperitur,caſuale eſt.ita Hoſt.in Summa extr.de dilatio.§.quis ipſas,& plene videas per ſcribentes in c. cum ſit Romana.extra.de appel.& per Abb.Sicu.in c.quod ad conſultationem.extra.de re iud.

SVMMARIVM.

1 Peremptorium quid dicatur,& an iudex ordinarius delegatus,aut ſubdelegatus,poſſit peremptorie citare.

Peremptorium non debet in prima citatione,uel præmature mitti.

2 Terminus breuis in peremptorio quis dicatur,

Peremptorium quoties poſſit mitti ad malitiam conuincendam.

3 Peremptorium fit tribus edictis,uel uno pro omnibus peremptorio.

Citatus ter,intelligitur peremptorie citatus,licet nihil exprimatur de peremptorio.

4 Contumax non debet cenſeri,qui non eſt peremptorie citatus.

Citãdus non eſt ulterius.ſi conſtare poteſt in prima citatione eū nolle uenire.

5 Abſentem citare ad certum & ſpecialem articulum,an poſt peremptorium ſit neceſſe.

6 Appellans an dicatur contumax,ſi ante ſententiæ prolationem recedat. & an iterum debeat ad ſententiam uocari.

7 Appellans proteſtari cenſetur de cætero nolle ſub eodem iudice litigare.

8 Sententia parte abſente lata non ualet,niſi ad hoc terminus peremptorius ſit ſtatutus.

9 Iudex debet eum,quem peremptorie citat,comminari:quod ſi non comparuerit,nihilominus procedet in cauſa,quantum de iure debebit.

10 Termini tres ſi in una citatione inſerantur,an ſi taliter citatus non ueniat in primo vel ſecundo uel tertio termino,ſit in omnibus expenſis pro quolibet termino condemnandus.

11 Terminis pluribus in citatione expreſſis,ſi in primo termino reus cõpareat non actor:an actor priuſquam audiatur expenſas reſtituere debeat.

12 Clauſula illa,quantum de iure poterimus;procedemur;in citationibus inſerta,an uicem obtineat peremptorij.

13 Actor faciens reum temere & indebite vocari,ſi reus inutiliter veniat,an teneatur ad expenſas.

14 Sententia lata contra citatum non peremptorie,an teneat.

15 Sententia partibus non citatis lata,an ualeat,etiam ſi ſit pactum inter partes,quod iudex ordinarius,vel delegatus poſſit partibus non citatis pronunciare.

16 Citatio prima dicitur conuentionale,ſecunda monitorium,tertia peremptorium.

Peremptorium an poſſit fieri ante litis conteſtationem.

17 Præpoſititio a,in citatione contenta,quid importet.

¶ De peremptorio mittendo.

13.§.Viſo de temporum interſtitiis, conſequens eſt uidere de peremptorio mittendo. † Scias ergo, quod
a peremptoriū dicitur,eo ꝙ cauſam ſeu diſceptationē extinguat[a]
24.q.3.de illicita.ff.de iud.& tertiū.qlibet autem iudex ordinari⁹
delegatus,&ſubdelegatus pōt p.emptorie citare,ext.de re iud.
c.cū Bertoldus.in parte deciſa de off.deleg.c.ex literis.& c.con
ſuluit.Quidam tamen dicunt contra in auth de litig.§. omnem.
de hoc not.in prædicto c.de illicita.& ff.de iudic.& poſt ¶ Item
peremptorium mitti non debet in prima citatione, uel præma-
ture:vt C.quomodo & quando iudex.& l.ꝯſentaneum.& auth.
qui ſemel.niſi ex cauſa neceſſaria:tunc ſic, ff. de re iud. contuma-
cia,puta propter diſtantiam viarum, uel ſi res celeritatem defi-
deret,ff.eo.l.2.ff. de iudi. nonūq̃.extra,de in integ. reſt.tū ex li-
teris.in fi.de dolo & ꝯtu.cū dilecti.in prin.& c.fi.& c.cū olim.24.
q.3.de illicita.imo debet primo & ſecundo citari,ſiue duob.edi
ctis per interualla.30.dierum,ut ſ̃ §.prox.& in conſtitu.Greg.X.
b de ſen.excom.conſtitutione.in fi.[b] & poſtmodum peruenitur ad
perem-

ADDITIONES.

a Extinguat. ¶ Verbum eſt canonis alleg.ſed melius utebatur verbis le. huius dicentis,eo ꝙ perimit diſceptationes : & ultra non patitur aduerſariū tergiuerſari.Quæ uerba bñ faciunt ad quęſtionem not.in dec.ſi.de ele. li. 6. in gl.nunquid.quę remittit ad deo.cum in tua qui ma.accu.poſ. & ſuper illum remitto ad quæſtionē,ſecundum q̃ ſcripſi ſuper regula,mora.lib.6.vt ſi dicamus ſ̃m vtranque literam ꝙ peremptorium illius decre.extinguat,vel perimat ius opponendi poſt illud:aliàs fruſtra peremptoriū uocaretur, ex quo uiam opponendi non p̃cluderet,& ſic nil perimeret:ſicut dicitur tugurium,qa tegit:alias non eſſet tuguriū, ff.de ver.ſign.tugurii. & verba debēt aliquid operari,de priuil.ſi papa.§.j.in fin.lib.6.& ibi concordantiæ ne ſint inutilia,& fruſtra membranas occupent.19.diſt.cap.j.ff.ad munic.l. j. item patet in decr. coram. de reſtitutio. in integ.quod poſt peremptorium non admittitur de iure communi:poſſet tamen de æquitate admitti per beneficium reſtitutionis:ut ibi,ſed ad proponendum crimina, vel defectus contra electum,non reſtitueretur in eccleſia:ut no.ĵ.de reſtitutio. in integrum, §.2.ver.ſed pone eccleſia.facit ff. de min.auxilium.Item non parens peremptorio,videtur prætorem uel iudicem contemnere. Et pœna contemnentis eſt,ut prætor illi ſuam iuriſdictionem deneget.ff.ex quib.cau. ma. ſed & ſi.§.ſed & ſi dum.& quod ibi no.in j.gl.fac.extr.de appel. cum parati. Item conſtat,quod etiam ad accuſandum poteſt terminus per iudicem ſtatui. de hoc uide ĵ. de dilatio.§.j.in fi.poſt quem terminum non auditur accuſans. Patet vtrũq;. ff.de accuſatio.l.cú Titia.Sed obiectus illo caſu p̃ electú,habēt inſtar accuſationis:ut ſcripſi de ele.ſup eo.ſup. j.gl.& de pur.ca.c.pe. in gl. forſan.uer.de excep.ergo,ut ſ̃.Item qui poſt accuſationem inchoatam deſiſtit,non auditur repetens reum,extr.de accuſ.licet.ff.ad Tur.qui deſtiterit & C.e.quamuis.idem,qui a principio negat ſe accuſare velle, ff.de adult.ſi maritus.§.ſi negauerit.ſed non ueniens intra terminum per iudicem ſtatutum,negare uidetur ſe velle accuſare.C.qui acc.nō poſ.l. ſi ea. & facit quod no.ff.de neg.geſt.ſi ego.in fi.pe.gl.non audiatur ergo poſt terminum.facit ff. ad Turp.ab accuſ.§.deſtitiſſe.maxime in hoc caſu,quo obiectus ſtatū & famā hominis deturpant uel infamāt:& in his lapſus temporis p iudicē ſtatuti precludit uiam accuſanti.C.de inge.ma.diffamari. Et nō ſolū in his, ſed ēt in illis,qui ius uel intereſſe proprie concernunt, procedit quod lapſus termini per iudicem præfixi præcludit viam agendi, ff. de lega. 2. ſi tamen quibuſdam & ibi not.de bon.auctor.iud poſſ.l.4.Ad contraria inducitur ff. de optio.leg.l.mancipiorum.& decre.ſi tibi abſenti.de præbē.lib.6.vbi poſt terminū datū à iudice,re integra licet optare:ut in l.& conſentire ut in decretali Euaſio horum fieri poteſt:quia in neutro prędictorum dicitur, qđ fuerit expreſſum peremptorium:decretalis autem finalis, de qua loquitur, id exprimit.Vel ſolue,quod in vtroq; caſu,q neglexerat optando vel conſentiendo,ueniebat ad ius ſuū,uel ſibi debitū.Sed in terminis q̃ſtionis, opponens nō ad rē familiarem, ſed ad alterius lęſionē uel repulſionē intendit. Et hæc ſunt valde diſparia,ff.de ſepul.uio.l.ſepulcri violati.in fin.Secundo inducitur ad contrarium,quod no.in præ.decr.cum in tua. in vlt. gloſ. Sed illud procedit in matrimonio carnali:in quo etiam ſententia non tranſit in rem iudicatam,de re iudicata,lator.& c.conſanguinei.non ſic in ſpirituali, vbi tranſit in rem iudicatam:ut ſcripſi poſt Innocentium de dolo & contu. cum olim.ſuper verbo,canonice.ante finem gl.Dici etiam poteſt ibi non fuiſſe peremptorium,ſed ſimpliciter bannum.Tertio dicitur,termino peremptorio certæ perſonæ aſſignato,prius dicta procedere:ſed ſecus in generali edicto. ¶ Ad hoc reſpondetur negando per leges,C.de remiſ.pign.ſi tēpore.& C.ſi ut ab hæred.abſtin.auth.ſi omnes.ff.vbi pupil.educa. debeat, l. ſi.ff.ex quibus cauſis maio.l.ergo ſciendum.& ff.ex quibus cauſis in poſſeſ. eatur,l.hæc autem.§.j.& quod ibi nota.Hinc eſt quod ipſa decre.ſi. de qua loquimur,æquiparat peremptorium ſpeciale, & generale : vt quod ualet ſpeciale quo ad ſpeciem, ualeat ſuo caſu generale quo ad genus. de hoc de offi.ord.ca.ij.in ij.gl.& de his edictis ſpecialibus & generalibus ĵ. §.ſequit̃ ver1.& not.& ver.quid ſi papa.cum verſiculis ſeq.Quæ prius dixi,procederent in eo, qui poſt peremptorium ſe opponeret electo, ne confirmetur: quia repellitur ſaluo iudicis officio,ut ibi not.Poſt confirmationem autem non audiretur proſequens ſuum intereſſe:puta contemptum,vel ius, qđ prætendebat in beneficio, ad quod facta eſt confirmatio. Audiretur autē agens de nullitate,iuxta ea,quæ ſcripſi in prædicta regula,mora.in fine, lib. 6.Adde,quod hæc ſunt formalia verba Oldr.conſi.3.incip. cum cauſa electi.ubi dicit ita per duas char.ſententiatum,& à toto collegio ipſorum approbatum.

b In ſi.¶ Lib.6.

peremptorium,ut in præ.c.de illicita.ff.de iud.ad peremptoriū.
& l.ſeq.Sed opponitur:nam in omnib.formis ſequētibus vnicus
tātum aſſignatur terminus peremptorius:& minus ſpatium quā
30.dierum continet dilatio ibi data.Reſpondeo,hoc fieri poteſt
ex cauſa,vt dixi:& ſic generalis conſuetudo ſeruat.Nec ob.præ.
dec.de dila. ubi dicitur,qđ ad hoc poteſt appellari: qa ibi iudex
grauauerat in duobus,ſcilicet in dando peremptorium,& dādo
nimis tempus breue:quod fieri non debet, ut ibi dicitur. Debet
ergo iudex in citatione cauſam exprimere,quare maturat pemp
torium,ne pars cauſam habeat appellandi:ut in prę.c.tum ex lite
2 ris.in fi.†¶ Quis autem terminus dicatur breuis hoc relinquitur
arbitrio iudicantis,conſiderata locorum diſtantia,& qualitate p
ſonarum,& cauſa.ff.de uerb.oblig.continuus.& dixi ſ.§.prox.&
eſt cautella quod ſuper hoc iudex interloquatur, ſcilicet qđ iu-
ſta eſt cauſa:ut not.ſecūdum Papam.ext.de accu.ad petitionem.
ſed ſi male arbitretur,poterit appellari.¶ Item peremptoriū po
teſt bis mitti,ter & quater ad malitiā conuincendam:uel de gra-
tia ſi iudici expedire videtur:non tamen cogitur,ext.de do.& ɔ-
tum.prout.& c.cum olim.ff.de iudi.l.2.& l nōnunquam.extr. de
off. deleg.conſuluit. & quod dicitur in l.& poſt debet exponi, id
a eſt,poteſt[a].†¶ Fit ergo peremptorium tribus edictis,uel vno p
3 omnib.peremptorio:ut in præ.c de illicita.& C.quomodo & qñ
iud.conſentaneum.ſed & citatus ter,licet non exprimatur aliqd
de peremptorio,tamen intelligitur peremptorie citatus,C.eod.
tres denunciationes.& contumax eſt,niſi veniat,arg.extra,de cō
b ſang.& affi.ex literis,de reſcriptis,olim.& hoc probat[b] prę. c.de
illicita.dum dicit alternatiue,uel uno,&c.Sufficit ergo alterum,
videlicet uel trina citatio,uel vnum peremptorium,argumē.ex-
tra de reſcriptis,inter cęteras.cū ſuis ſimilibus. & hoc probat ṗ.
c l.tres.& hæc eſt ueritas,quicquid quidam ſomnient.[c]†¶ Dicūt
4 etiam quidam[d],quod niſi quis ſit peremptorie citatus,nō debet
d cenſeri contumax.quod intelligunt verum eſſe ante litis ingreſ-
e ſum,ar.in præ.c.de illicita.& ext.de offi.delegati,conſuluit.[e]poſt
ingreſſum uero litis quilibet terminus intelligitur peremptorius
vt in eadem decret.conſuluit.ubi ſi quis contumax eſt,poteſt ɔ-
tra eum ſine citatione procedi.quod dic ſecundū Papam,ut no.
f extra,de accu.ad petitionem.¶ Item ſi conſtare poteſt[f] in prima
citatione,citatum nolle venire, non eſt vlterius citandus,ff. de
re iud.contumacia.ff.de uerb.oblig.continuus.§.cum ita. in fine
§.& not.extra,de off.deleg.conſuluit.in præ.l.tres.& de hoc ſecū
dum Papam,& in prę.c.ad petitionem.ĩ.uer.quid ſi quis.¶ Item
licet in die peremptorii iudex poſſit,ſi uelit,pcedere ad id,ſuper
quo abſens citatus erat,nulla alia citatione vel expectatione fa-
cta:tñ æquitate ſuadente debet in diem alteram expectare,& ite
g rum citare,ſi eius iuriſdictio durat quę æquitas ſeruatur[g],extra,
de dolo & contuma.cum dilecti uer.expectantibus.45.diſt.licet
plerunque.& in præ.cap.conſuluit.& in præ. l. & poſt. & iam di-
cam.Si uero expiret,expectet vſque in horam congruam, ita φ
h ante noctis tenebras poſſit perficere,quod incumbit.[h] ut ibi.
Dominus autem meus notat in ſumma in titulo de contumacia,
quod poſt peremptorium abſentem citare non tenetur : ut in
præ.c.conſuluit.Tu dic,φ ſi citatus ad certum & ſpecialem arti-
5 culum,†puta ad uidendum iurare teſtes,& huiuſmodi,nō uenit:
nihilominus ad publicationē atteſtationū, & ad ſnīā, & ad alios
articulos eſt citandus iterum:vt extra.de teſtib.cum olim.in fin.
arg.C.quomodo & quando iudex.ea quæ.& arg.in præ.c. cōſul
uit.ibi,perficere quod incumbit.& de re iud.cum olim.Secus ſe-
cundum quoſdam,ſi non fuerit citatus ad certum articulum:ſed
generaliter ad pcedēdū in cā,uel etiam ad certum articulum, &
generaliter ad procedendum.Nam tunc ad omnia & eius ad ſen-
tentiam poteſt procedi ſemel,contumace amplius nō citato, C.
de iud.properandū.extra,de dolo & contumacia,c. fina.dum ta
men iudex fuerit in peremptorio comminatus,ſe cogniturum
& pronunciaturum.Et ſic intelligi poteſt,quod not.ĩ. de ſenten.
§.iuxta.verſi.eſt etiam nulla.& ſequenti, & ff.de iud. in peremp-
torio,& l.& poſt edictum.de hoc,ſecundum Papā,in præ.c.con-
6 ſuluit†¶ Quid ſi quis receſſit appellans.Dicunt quidam, nihilo-
minus ipſum ad ſententiam vocandum:& quod aliter lata ſentē
tia non tenebit,cum non ſit contumax in audienda ſententia:qa
ad hoc vocatus non fuit,licet fuerit in aliquo articulo ɔtumax
quando receſſit appellatus:arg.in præd.l.ea quæ.& ſic intelligūt
extr.de accu. ad petitionem.Aut enim cauſa appellationis eſt iu
ſta & uera: & ſic non ualet,quod fit per iudicem:tum quia appel
latus non fuit contumax,contra quem ſententia fertur : tū quia
fertur poſt legitimam appellationem. Aut eſt illegitima & fal-
ſa:& tunc aut defert appellationi,quo caſu vlterius procedere
i non poteſt,extra,de appel.cordi.[i] Aut non defert, & ſic non eſt
reuocata cauſa ad ſuperiorem:imo apud eū,à quo male appella
tum eſt,remanet procedendi poteſtas.Debet ergo procedere iu
ſte. Non autem procedit iuſte,ſi procedit ad ſententiā,vel ad ali
quem articulum ſine noua citatione,licet in alio articulo primo
fuerit ɔtumax,ut prædixi.Appellatio enim ſua mala,non plus fe
cit,niſi quia fecit eum cōtumacem,ut iam dictum eſt.Et hoc ob
tinet in appellationibus iudicialibus,& etiam in extraiudicialib.
Alii dicūt quod appellans in nullo uocandus eſt ulterius,niſi ſpō
7 te renunciet appellationi.ar.2.q.6.ſi quis libellos.† Appellando
enim uidetur proteſtari,φ de cætero non vult litigare ſub eo:&
in incertis non eſt locus coniecturis,ſ.uer. itē quod ſi conſtare.
Secus autem eſt in ɔtumace licet enim ſit in uno articulo contu.
max,non tamen proteſtatur,quod in aliis uelit contumax eſſe,
maxime quia non dicit ſe uelle effugere ſuam iuriſdictionē,licet
peccet contumax exiſtendo. Item appellans defendit ſuam con-
tumaciam,dicens,quod non eſt in contumacia,ſed ſe iuſte face-
re.Contumax autem,qui non appellat,non defendit ſuam cōtu
maciā de iure:& ideo minus puniēdus eſt:ut not.Papa ext.de cle.
k excom.c.latores.& in prædict.c.ad petitionem.[k]† Alias autē re-
8 gulare eſt,quod nō valet ſentētia parte abſente lata,niſi ad hoc
terminus peremptorius ſit ſtatutus,ff.quæ ſent ſine appel. re.l.j.
§.item cum ex edicto.etiam ſi contumax fuerit in proceſſu,ut ſ.
ver.itē licet.Nec ſufficit quē citari ad ſententiā,niſi dicatur,per
l emptorie,ſm quoſdam.[l] Alii contra,arg.in præ l.ea quæ.& eo.ti.
authen.qui ſemel.in prę.l.ad peremptorium.& l.ſeq.C.vbi in rē
actio.l.2.ff de requi.re.l.j.& ĩ.ver.quid ſi lata. Tres tamen denun
ciationes ſufficiunt,licet de peremptorio nil dicatur,ut ſ.Et ad-
de hic,quod not.in præ § iuxta.uer.quid ergo.& ver.item etiam
m nō tenet.[m]& ĩ.de dil §.videndū.uerſi.termini. Quid ſi in ſenten-
tia dicitur,aliquē fuiſſe citatum,uel præſentem?de hoc ĩ.de ſen.
9 §.vt autē.uer.& not.quod ſecundum.†¶ Item iudex debet, cum
peremptorie citat:comminari,quod ſi nō comparuerit is,qui ci
tatur,procedet in cauſa quantum de iure poterit, & debebit : li-
n cet hæc ɔminatio non ſit de ſubſtantia citationis,[n] ff.de iud. l. in
peremptorio.extra,de in integ.reſt.tum ex literis.in fin.extra,de
do.& contu.cū dilecti.circa prin.de ma.& obed.humilis. & mit
titur

ADDITIONES.

a Poteſt. ¶ Vt ibi not.
b Probat. ¶ Secundum Aegid.rub.94. ¶ Adde,ut per Bart.in l. ſi finita.§.
Iulianus.ff.de dam.infect.
c Somnient. ¶ Puto hoc dictum propter illos qui dicunt peremptorium an
te litem conteſtatam mitti non poſſe:dicentes,illud proponi propter diffi-
nitiuā quæ regulariter ante conteſtationem fieri non poteſt.Iac.Bald.vbi ſ.
dicit Azo.& communiter omnes tenere contrarium.& ſic Ioānes de Deo,
de j.decret. 2.colum. per l.conſentaneum.C.quomodo & qñ iudex.& auth.
qui ſemel quæ expreſſe dicit,etiam ſi lis cœpta non ſit ſecundum hoc intē
dit auctor,φ etiam in prin.litis hoc ſufficiat:aliās non uideo,quare ſomni-
antes expreſſiſſent:& uide ĩ.ver.ſed nunquid.
d Quidam.¶ Aegid.Rubr.94.
e Conſuluit.¶ Vbi de hoc dixi in prin.& in fine.Et hoc omnino vide ĩ.de di
latio.§.nondum.in princ. ¶ Adde,ut per Bar.& nouiſſimos in l.ſi finita.
§.Iulianus.ff.de dam.infec.ver.quæro dixi.
f Poteſt.¶ Ad intellectū huius uer.& ſequentiū,omnino vide φ plene dicā ĩ.
ti.j.§.j.ſuper ver.& not.ꝑ tot.& maxime in 6.& 7.q.& ĩ.uer.px. ¶ Adde,ut
p Bar.ī d l.ɔſētaneū.& in apoſt.ibi p Ale.& ī l.ſi finita.§.Iulian⁹.ff.de dā.inf.
g Seruatur. ¶ Dicebat Aeg. ubicunque, a quolibet pbo viro, hæc rub.96.
h Incumbit. ¶ Super illo uerbo poſui dictum Innoc. quod ſtatim ſequitur,
cum determinatione Hoſti.quę eſt ibi,dum tamen. Et poſt eos etiā de hoc
ſcripſi de procur.auditis.ſuper uerbo, concluſum. & hæc etiam ſcripſi de
dolo & contu.eum qui.li.6.ſuper gl.videbatur.Sed hoc ſimpliciter intelle-
ctum,nimis ſonat in abſurdum.Summa enim eſſet iniquitas,ſi iudices ſic
citando,ut ſequitur,poſſent ex una contumacia tantum partibus ferre diſ
pendium,ut principale ſimul cum appel.remedio periret eiſdem.ſecundū
hoc enim contumacia in non ueniendo,quæ faceret ualere ſententiam, pa-
riter tolleret illis beneficium appellandi.Procedant igitur,quæ ſequuntur
in caſu decr.fin.ſtatim allegatæ,ubi iudicium eſt in loco remoto à diœceſi
citati,puta in curia.ſicut ibi fit citatio hoīs:ut ibi: vel iuris, ut in c.j.& c.cu-
pientes.de elect.lib.6.de off.ord.quamuis.eo.li.quæ bene facit ibi:ut præ-
ſentibus partibus &c.tunc enim quia difficilimum eſſet citationes p ſingu
lis actib.ad partes mitti:locus erit opinioni pdictæ, vt ad examinationem
cāæ,& diffinitionē procedatur ipſius. Si autē uenit pars uel procurator,ad
ſingulos actus citabitur,ēt ſi in uno fuerit ɔtumax:ut ſupra. Idem in lega-
to,quo ad prouincias ſibi commiſſas.Idem in Archiepiſcopo,quo ad cau-
ſas extra diœceſim ſuā ſibi delatas p appellationē vel aliter.& idē in pſidib⁹
puinciarū,de quorū puinciis moleſtū hēt princeps,ſi cāę principales uel
appellationū deferātur ad ipſum priuſq̃ ad illos,in auth.de mādatis prīn.
§.ſit tibi.ver.ſi uero.ff.de appellationi.Imperatores.His enim caſibus cita-
ti ad totam cām dēnt eſſe pſto parati ad pſecutionē ipſius cauſæ:alias ſi eſt
cā,quę diffiniri nō poſſit lite nō ɔteſtata,etiā ipſius diffinitio fieri poterit.
Secūdū hæc pōt intelligi l.pperādū.& hic bene ɔueniūt,q̃ ſcripſi in dec.au
ditis.Vbi aūt dñs,uel principalis venit ad cām: vel ē lis in domicilio rei:ab
ſurdiſſimū eſſet dicere,φ citatus ad uidendū iurare teſtes, uel ad ipſorum
aperturam:uel aliquid ſimile,licet uenire contempſerit,nō eſſet tūc citan-
dus ad reliqua,licet citatus fuiſſet à principio ad totam cām. ¶ Adde,qđ
voluit Pau.de Caſt.conſ. quinquageſimo,& Federicus de ſenis.conſi.171.
i Cordi.¶ Et c.cum appellationib.lib.6.
k Petitionem. ¶ Et ſic eſt hodie terminatum de dolo & contum. eum qui.
lib.6.& uide,quod ibi notat gl.videbatur,& quod not.de elect.auaritiæ.li.
6.in ult.gl.& quod ſuper ea dixi.
l Quoſdam. ¶ Pro quibus facit cle.de uerb.ſig.ſæpe.ver.ſententiā.& remiſ
ſiones ibi uide in gl.
m Tenet. ¶ Vide quod ibi dicam.
n Citationis.¶ Secundum Aegid.rub.4.in prin.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

titur ſub præmiſſa conditione, vt C.lib.12.de cohortal.ſi appari
a tor.j.ver.ſed quęritur.¶Item dicunt quidam, vt Accur.[a] quòd
peremptorium debet tm̃ ſpacium cõtinere, q̃tum ſi quodlibet
edictum per ſe proponeretur:vt in præ. auth. qui ſemel. vbi de
b hoc,& in decr Greg.X.de ſen.excõ.ↄſtitutione.[b] Ego relinquo
hoc iudicis arbitrio,ut dixi s̃.eo §.prox.¶Item licet pars ſit ter-
tio citanda,ut dixi,tñ ſi non venerit in prima citatione,punitur
in ſumptibus litis:& etiã,ſi venerit in ſecunda uel tertia. de hoc
10 j.de expen.§.iuxta.ver.ſed quæritur,quãdo. †¶Sed quid ſi tres
termini in vna citatione inſerantur? vt patet exemplum j.§.iam
de citatione .uerſi. ſed præmiſſis. nunquid ſi non uenit in proxi-
mo,uel ſecundo,uel tertio termino, eſt in omnibus expẽſis pro
quolibet termino condemnandus? Videtur, ꝙ non. Et hoc te-
c net Vber.[c] quia in primo, & ſecũdo videtur auctoritate iudicis
temanere.nam cum illa,aut illa res promittitur,rei eſt electio,ff.
de iure do.l.plerunq;.§.fi.& arg. ad hoc extra, de reſti. in integ.
ex literis.& de don.& contu.c.j.& c.cum dilecti.in fin. Tu dic ↄ
arg.C.de iud.ſancimus.extra,de appel reprehẽſibilis.§ ſin autẽ.
d & ext.de procu.c.2.[d] Nec obſtat l.plerunque, quæ loquit, cum
duo ſub alternatione debentur:ubi ſoluendo quod voluerit, li-
beratur ut ibi,& extra,de plus petit.c.unico. Hic aũt mandat iudex
ſub copulatiua ↄiunctione:& ad veritatem copulatiuæ,oportet
vtranque partem eius eſſe veram, vt no.extra,de reſcri. inter cæ
teras. Vnde niſi venerit ad omnes terminos, debet cõdemnari,
cũ non venerit pro omnibus:quia dolo non caret, qui magiſtra
tui non obedit.ff de re iu.non poteſt.& q̃a ſemper intereſt acto
ris, cũ in quolibet termino non ueniſſe, ex quo ipſe in quolibet
venit,& facit,quod no.j.de contum.§.nunc dicamus.verſic.ſed
11 pone.† ¶Quid ſi in primo termino reus ↄparuit, ſed non actor
nunquid actor reſtituet expenſas prius quam audiatur? Dic, ꝙ
e ſic,extr.de dolo & contu.actor.lib 6. Nã in alternatiuis citati[e]
eſt electio, vt in præ l.plerunque.& C.de cõdi.inde ſi quis. Quid
f ſi in primo & ſecundo[f] reus comparuit,non tamen in tertio,in
quo actor comparuit: nunquid poterit fieri miſſio in poſſeſſio-
nem? Videtur,quòd non,propter alternatiuam,ut s̃.& ff. de cõ
trahen emp.& vend.ſi in emptione.l.pe.ff.de eo,quod cer.lo.l.
non vtique.in prin. Argumen contra:quia ultima mora nocet.
ff.de arbit.Celſus.& §.idem ait.ff de peric.& com rei vend.illud.
g & hoc placet:[g] & uide j.tit.proxi.§.nunc dicamus. verſ. ſed po-
12 ne,iudex.& ſeq.† ¶Sed quæritur,an clauſula illa, quantũ de iu-
re poterimus,procedemus, de qua habes ex̃, de reſcri.c.cauſam
quę vicem obtineat peremptorij? Et videtur quòd ſic, argu.ex-
tra,de in integ.reſt.tum ex literis.in fi.& de do.& contu. cũ dile-
cti.Sed dic contra:imo huiuſmodi comminationes poſt perem-
13 ptoriũ fieri conſueuerunt, vt s̃ ver.item iudex.† ¶Quid[h] ſi ali-
h qua iſtarum trium dilationum in diem incidit feriatam:& uoca-
tus illa die dilationis feriata ſe præſentet, nunquid videtur iudici
paruiſſe, vt etiam videatur alias dilationes conſumpſiſſe? Videt
quòd ſic,arg præ.l.plerunque § ſi res.ff.de verbo.oblig. ubi au-
tem nõ apparet § qui illud.ff.de eo,quod certo loc l.3.§.qui Sti-
chum.C de inſtitu & ſubſtit.ſub cond.fac.l.fi.& l.generaliter.ff.
de ſolut.qui certa die ff de verb ob.l.continuus.§ cum ita imo
videtur,quod poſſit conſequi expenſas ab actore,qui eum fecit
tali die vocari temere.ff.de iud.cũ quẽ temere. C.de epiſ.& cle.
omnes qui.§ ſane.quanquam vocatus venire in iudicium nõ co
geretur, vt ff.ſi quis in ius voc.nõ ier.l.2.in fi ff.de fer.l.j nec po-
terit ea die, qua iudici ſe præſentauerit, alius terminus aſſignari,
uel aliquid fieri,uel quicquã ſibi pręcipi. C. de fer.l.fi Vnde vr̃,
ꝙ actor & iudex ſunt eluſi,& ꝙ ſit iterũ citatio facienda. ar.ↄ,ff.
i de op.le.l ij.§.data igitur.& ff.qui ſatiſd.cog.l.quoties[i] per quę
iura probatur, quod non ſunt aliæ dilationes cõſumptæ. Et hoc
k puto:[k] quod dic,ut s̃.§.j.uer.item excipit, ꝙ citatio fit.† ¶Quid
14 ſi lata eſt ſententia contra citatum non peremptoriè? Videtur,
quod non tenetur arg 24.q.3. de illicita. uerſi. de conuentione.
ubi de hoc C quom.& quand.iudex.ea quæ.6.q.3 eorum. extr.
l de conſtit.eccleſia.in fin. Argumentum contra, C eo.[l] ceſſante
ſed ibi cõſtabat citatum nolle uenire. de hoc in præd. l.tres. & s̃.
m uer.item licet poſt alias autem.[m] & ſeq.ſecundum papã, extra,
15 de accuſ.ad petitionem.† ¶Sed pone, quod partes faciant ad in
uicem pactum,quòd iudex ordinarius,uel delegatus poſſit pro
nunciare partibus non citatis? Et uidetur,quòd non ualet ſentẽ
tia partibus non citatis lata:arg.C.de ſentẽ.& inter.om iud.pro
latam.2.q 6.§ diffinitiua.ff.de re iud de unoquoque.Dicũt qui-
dam,quòd ualet:quia hoc pactum ualet in arbitrijs,quæ ſunt re
dacta ad inſtar iudiciorum ff.eo l j.& probatur.C. de tempor.
appella.l fin.in fin.& ff de fer.l.j uide j. de ſenten.excom.§. iux-
16 ta,uerſi.quid ſi de partium.† ¶Et no.[n] quod prima citatio uoca
n tur conuentionale:quia in ea dicitur, Venias tali die coram tali.
Secunda dicitur monitorium:quia iudex dicit, Vade, mone eũ,
quod ueniat. Tertia, peremptorium:quia dicitur, quod niſi uene
rit, procedet condemnando, uel abſoluendo:ut s̃. Sed nunquid
peremptorium poteſt fieri ante litem conteſtatam? Et uidet, ꝙ
non:quia non uidet, quod fiat, niſi pro diffinitiua ſententia, quæ
non ert niſi lite conteſtata:extra, ut lit.non conteſta. p totum.
niſi in caſibus ut eo.tit.quoniam.& not. C.de his, qui ad eccleſ.
confu.l fin.§.itaque. Dic ↄ, ut extra, de dilat.c.j & in præd.c.de
illicita.C.quo.& quan.iu.conſentaneum.ibi, etiam ſi lis cœpta.
& authen.qui ſemel.extra,de in integ.reſtit. tum ex literis.in fin.
17 † ¶Item nota[o], quod ſi citatio fit ſic: Mandamus, quatenus poſt
o hanc citationem, vel harum præſentationem, ſeu receptionem,
die 20.compareas coram nobis vſque ad 20.diem, vel 20.die, à
receptione præſentium:dies receptionis literarum in hoc nume
p ro non computat:arg extra,de appel.ſuper eo.2.in fin P cum ſuis
concor.ff.de verbo.ſignifi.l.anniculus.& 2.q 6.biduum.uerſ.ſed
aduerſus.extra.de exce.pia § ſi quis igitur. 35.q.3.progeniem &
de reſtit ſpo.frequens §.ſed ſi in ciuilibus Nam tunc hæc propo-
ſitio A, tenetur priuatiue: ut ſcilicet dies receptionis non inclu-
q datur[q]. verum vbi dies certus aſſignatur, ut cum dicit. Poſt Epi-
phaniam compareas tali die, tunc nõ attenditur dies citationis,
ſed terminus aſſignatus, & iunges, quod no t. j.de dila.§.j.verſi.
ſed pone,iudex.& de appel.§ reſtat verſi.ſed nunquid dies. Vlti-
mo no.ꝙ ubi quis de cõtumacia, uel culpa notatus eſt, non eſt
neceſſe, ꝙ peremptoriũ perueniat ad eum:ut expreſſe patet ext.
de exc.prel c.ex literis. ibi perquiſitus non potuit, & c.cum ſuis
r concor.ibi ſecundum Papam poſitis[r].

ADDITIONES.

a Vt Accur. ¶ In l.nonnunquam.ff.de iud.
b Conſtitutione. ¶ Libr.6.
c Vber. ¶ De Bob.vbi s̃.& idem Gui.de Suz.ſuper.l.ſancimus.
d C.2. ¶ Facit de teſt.co.c.2. Tamẽ reſponderi poſſet, ut ibi ſcripſ. poſt Vin. & omnino uide, quod ſcripſi in præ.decr. 2.de proc.ſuper glo.ſi ei.ad quã remittit Aegid.& ibi diſtinguit expenſas citationis: quæ quando eſt vnica, ſufficit vni parere. Idem in præceptis executorum, quando intra tres terminos iubent aliquid fieri, in quibus ubi aliud non exprimitur, ſolum poſt ultimum locus erit pœnæ. In præceptis autem de veniendo, conſtat, quod intereſt partis, quæ uenit in primo termino, aduerſarium tunc veniſſe:& huius intereſſe habebitur ratio, licet veniat in vltimo: tunc tamen vna citatio remanet gratuita, ſiue ſit prima, vel vltima:& uide j.de expen.§.iuxta, ver.ſed quæritur, quando. ¶ Addo, vt per Abb.in c.2. de proc.
e Citati. ¶ Quaſi dicat, non citati facient. hic tamen electio non eſt libera, ut dixi s̃ ver.prox. ¶ Adde, extante ſtatuto, ꝙ ſi reus non compareat in termino, ꝙ habeatur pro contumace & exbannito: quòd ſi actor non accuſauerit eius contumaciam, non habebitur pro contumace, ſecundum Pet. de Ancha.conſi.96.
f Et ſecundo. ¶ Vnius citationis, de qua prædixi.
g Placet. ¶ Et idem Gui.de Suzar.in l.ſancimus. Sed hoc mihi non placet. & facit s̃.uerſic. prox. Item ſecundus terminus datus cenſetur, ſi non venerit in primo, de teſtib.cog.c.2.facit etiam præ. decre. actor. Non obſtat l.quæ in contrarium allegatur: quia nego moram interueniſſe, cum ſecunda & tertia dilatio ſint conſumptæ: faciunt allegata j.verſ.2.parte 1.
h Quid. ¶ Iſte ver.fuit Vbert. de Bo.titul.de excep. contra reſcript.& dele. in fi.ſaluo, quod j.dicam.
i Quoties. ¶ Inducit etiam Vber.illud generale, utile, &c.
k Puto: ¶ Auctoris eſt verbum, non Vber.qui non elegit.
l C.eo. ¶ Scilicet, quomodo & quando iudex.
m Autem. ¶ Et ibi allegaui de cleri.
n Et not. ¶ Secundum Iac.Bal in tra.de primo & ſecundo decre.quod etiam ſub eodem tractatu ponit Io.de Deo.Cauil.lib.4.
o Nota. ¶ Secundum Aegid cuius fuit totus iſte uer.rub.27.
p In fin. ¶ Contrarium probat, ut ibi dixi, ſuper vlt. glo.quia non dicit a die receptionis, ſed receptione.
q Includitur. ¶ Vt ſic præpoſitio A, faciat ſeparationem, ut not.ff.de act. emp.l.3.in fi.& facit cle.& appel.ſicut.& de hoc ſatis ſcripſi de præben.ſtatutum.lib.6.ſuper gl.eſt ergo.& uide, quod dicam de dila.§.j.ſuper uer.ſed pone, quod cauſa.in prin.
r Poſitis ¶ Quæ ponuntur per Ber.in gloſſ.not.quod.& ſuper ea dixi.

SVMMARIVM.

1 *Citatio quot modis & qualiter ſit fienda per viuam vocem.*
2 *Citatio an poſſit fieri per partem.*
3 *Credere an teneatur quis dicenti ſe contra eum ad ſedem apoſtolicam appellaſſe.*
4 *Appellatio vim citationis habere dicitur.*
5 *Citatio an per nuncium, ſeu edicta fieri poſſit.*
6 *Iudex citare poteſt in minoribus cauſis per vnum nuncium: in maioribus autem conſulitur, quod duos mittat.*
7 *Citatus an teneatur credere nuncio citanti, diſtiguitur.*
8 *Nuncius dicitur certus, quando eſt certæ & probatæ fidei.*
Nuncio iudicis proprio credendum eſt.
9 *Committens actum citationis, qua forma inſtrumentum publicum conficiat.*
10 *Nuncio publico alicuius curiæ citante, an eius dicto ſimpliciter & abſq; aliqua ſolennitate ſtandum ſit.*

11 *Rellatio nuncii ab actu citationis redeuntis, quæ eſſe debeat, & ſub qua forma in actis ſit ſcribenda.*

12 *Proclamationes in actu citationis factæ, ſunt per nuncium referendæ, & ſub forma ſpeciali ſcribendę.*

13 *Minores ordinarii, & delegati a principe in minoribus cauſis, citare poſſunt per edicta.*

Pedaneus, uel delegatus a iudice, an per ſeipſos poſſint citare.

14 *Citatio ad actoris inſtantiam eſt facienda.*

15 *Citatū ſe non fuiſſe quis dicere non poteſt, ubi citatio publice & ſolēniter eſt facta, etiam abſque nuncio: licet etiam citatio ad eum nō peruenerit.*

16 *Citatio alicuius domi, uel familiæ facta, an ſit ſufficiens, ſi nō uenit ad illius notitiam.*

17 *Nuncius ad citandum miſſus, an reo inuito poſſit domum eius intrare cauſa eum in ius uocandi*

18 *Iudex an poſſit his, qui non ſunt ſub eius iuriſdictione, uel extra locum ubi lis eſt, aut res agitur, præcipere.*

19 *Notorie contumax, an & quomodo ſit citandus*

20 *Citatio in qua non præfigitur terminus, ſeu dies certa, an ſit ſufficiens: & an ſic citatus debeat comparere.*

21 *Præciſe & ſimpliciter citari nemo debet ſed ſub forma & modo.*

22 *Opponentes ſe poſt datam literarum, uel qui de nouo ſe opponere uolunt, an per tales literas poſſint citari.*

23 *Præſens confuſum, præſentis non tenet uſum.*

24 *Superiori, ad quem cauſa remiſſa eſt, citanti appellātem in cauſa principali, non facta mentione de appellatione, ſufficit mittere excuſatorem.*

4.§.Sequitur videre qualiter ſit citatio faciēda. ad cuius rei euidentiam notandum eſt, quod
citatio fit quādoq; per uiuam vocem, de quo prius videbimus,
& quandoque per literas. Per uiuam vocem fit pluribus modis.
Nā quādoq; iudex ore proprio citat, ſi citandū inuenit: & valet,
a & arctat citatio talis, ſi legitime fiat. [a] Nam aſſignando partibus
terminum ad comparendum, uel procedendum, citare intelligi-
1 tur: arg. j. eod. ver. & no. ſecundum Vber †¶ Qñque per notariū
ſeu tabellionem: ar. 23 q. 5. circumcelliones. in prin ſicut ſæpe fa
ciunt auditores palatii domini papæ. Nam ſi hoc poteſt per nun
cium, ut iam dicetur, multo fortius per iſtum, qui eſt publica per
ſona & iurata: unde pro eo præſumitur, ext. de præſc. ad audien-
tiam de præſump. illud & j. q. 7. ſancimus. & ipſe idem poterit
ſcribere, ſe Titium tali die ad talem horam citaſſe, ar ff. de adop.
ſi pater. § j & l. ſi conſul & l. ſeq. & in authen de tabell. § ſi pręter
2 hoc fiat. † ¶ Quandoque citatio fit per partem, vt ſæpe facimus
dicentes actori, vel reo Dic aduerſario tuo, vt ꝯpareat tali hora,
& tu etiam tunc compareas. Sed hoc potius retorqueret ad fa-
b ctum, [b] q̃ ad ius. Non enim quis tenetur credere ſuo aduerſario.
Vnde in eccleſiaſtico, ca. 12. Non credas inimico tuo in æternū.
Sicut enim attramentum æruginat nequitia illius, & arg. extr. ut
lit. non conteſt. accedens, 2. extra de in integ. reſti. ex literis. & de
prob. ex literis. Nam aduerſarii & inimici facile mentiūtur. ff. de
quæſ. l. j. §. præterea & in authent. de teſti §. ſi uero odioſus. nec de
bet quis nimis eſſe credulus, ut ff quod cum falſo. tut. actor. l. 2.
ff. de eo. per quem fac l. j. §. j. 86. diſt ſi qui vero. extra. de ſimo. li-
cet, verſi. nam iuſta. 16 q. 2. viſis. circa fin l. diſtin. ſi quis præpo-
ſtera. Arg. contra, quod tenetur venire, quicunque ſibi denuncia
uerit. & ei credere. nam a quo denunciatū ſit, ſenatus non exigit,
vt ff. de pet. hæred item ueniunt §. petitam ad idem C. de rei uen.
l. ſi fundum. ff. de his, quæ in frau. cre. ait prætor. § ſi qs particeps.
Et hoc dicimur ſcire, quod ab aliis audiuimus, vt 22. q. 5 hoc uide
tur. prope prin. Debet ergo quis credere cuilibet citanti, uel de-
nūcianti, arg. 22. q. 4. innocens. extra, de cler. excom. illud. & de
cōiu. ſer. ꝑpoſuit. maxime vbi citatio uel denunciatio concurrit
cum ueritate, ut ff. de pęt. hęre. cum quidam. & in dubio tenetur
quis uenire ad iudicium ut ff. de iud. ſi quis ex aliena. & ext. de ap
3 pel. cum parati Sed primum verius. Et ſunt hæc in argumen. † ꝙ
non tenetur quis credere alicui dicenti, ſe contra eum ad ſedem
appoſtolicam appellaſſe, niſi inſtrumentū appellationis oſtenda
4 tur appellatio, † cum appellatio vim citationis habeat. vt ext. de
appel ſępe de electio. ſtatuimus. nec etiam pluribus hoc dicenti-
bus, quia ſępe talia falſo contingunt. ff. de eo, per quem fac. eſt. l.
j. ff. de cuſto. & exhi. re. diuus. ff. de ac hær. l. fin. extr. de in integr.
reſtit. ex literis. & vide j. in titul. de appellatio. §. qualiter autem.
c verſicu. cautus etiam. [c] ¶ Fit quoque citatio qñque p præconē:
& hoc ſufficit ad citādum reū ut C vbi de cri agi op. auth. qua in
prouincia. C. de fer. l. fi. non tamen ſufficit ad citandum actorem
imo ſpecialiter eſt ad eum nuncius mittendus, ut in authē. col. 8.
de litiga. §. omnem vero. Sed contra, quia non debet actori lice-
re, ꝙ reo non licet. ff. de reg. iur. l. non debet. extra, de mutuis pe.
c. 2. Sed hoc ideo eſt, quia reus frequenter citatur per nuncium:
vnde ad conuincendam eius malitiam ſufficit citatio per præco
nem: actor autem rarò citatur, ſed per alium facit citari: ideoque
5 per nuncium, & non per præconem citandus eſt. † ¶ Quandoq;
fit per edicta, ut j. ver. & not. Quandoque per nuncium, vt extra
de off dele. prudētiam. reſpon. j. extra, de appel cum parati. ff. de
reb. eorum qui ſub tut. uel cu ſunt l. mag. §. illud. uer. ne tamen.
In quibuſdam enim locis quidam nuncii cum inſulis rubeis, vel
baculis depictis, uel alio ſigno, deputantur ad citandum: & hi q̃-
doque uocantur miſſi, extra, de immu. eccle. c. j. quandoque nū-
cii, vt in prædictis concor. quandoque officiales, 4. q. 4 § aliqñ.
in prin. C. de accu. ea quidem quandoque notarii. 23. q. 5. circū-
celliones. in prin. quandoque apparitores. extr. de homi. tua. pro
pe fi. & C. lib. 12. in multis tit. de apparitoribus, quandoque exe
cutores, ut C. de ſportu. l. 2. & ibi dicitur, quod tales poſſunt pro
iudicis voluntate remoueri: quandoque portarii, vt. extra de pri
d uil. cū olim ꝑpter quādoque Cæſariani, ſiue catholicani, [d] C. de
e bo proſcript. l. pen. in fin. [e] quandoque miniſtri, 33. q. 5. ſi homici-
f dæ. & c. cum miniſtri. [f] De iſtorum officio & poteſtate vide ſuprà
6 de executore. † ¶ Et dicit Vber. de Bonacur. [g] quod per unum
g nūcium pōt iudex citare in minorib. cauſis. in maioribus autem
conſuluit, quod fiat per duos, C de app. in offerendis. 4. q. 3. verſi.
ubi numerus. extr. de teſti in omni Sed nunquid credetur ſoli nū-
cio, uel officiali, ſeu executori, dicenti ſe citaſſe aliquem, etiam in
magno negotio, ad hoc ut ille teneatur uenire, vel reputetur con
h tumax niſi venerit? [h] Et uidetur, qđ ſic: ut in præ. l. mag. § illud
pōt & C. lib. x. de exactor. apparitores. & in præ. c. cum parati. &
c. prudentiam. & lxv. diſ. ſi forte. in fin. & extra, de teſt. cog. c. j. Nā
ad hoc ſunt inuenti & iurati: nec præſumitur quod deierent. 1. q.
vij. ſancimus. Alioquin ſi eis non crederetur, quæ eſſet eorū vti
litas, ſi ſemper cogerētur ſecum habere teſtes, quos etiam ſemp
non poſſunt habere, nec eos cogere adeſſe? arg C. de fide inſt.
iudices. & facit ad hoc ff. de off. p̄fect. vrb l. 1. §. cura carnis. Arg.
contra extra, de offi. dele cum in iure C. de man. prin l. vnica, ex-
tra, de reſcrip. cum cōtingat. quia vox unius nec iuſtificat nec cō
demnat. 22 q. 2. admonere. verſus prin. extra, de teſtibus, licet ex
quadam. Nam nec in talibus iudici, vel arbitro creditur, C. de ar
bit. ne in arbitris §. pen. in auth. de hæred. & Fal §. ſi uero abſunt.
Col. j. extra de probat. quoniam contra. Et talibus, officialibus,
etiam iuratis, non creditur, niſi eorum aſſertio alio adminiculo
fulciatur, C. lib. 11. de bo. vacan. l. fi. C lib. 12. de curio. l. j. puta ſi
habeant literas. C. lib. 12. de iur. fiſ. prohibitum. imo contra tales
præſumitur, C. de pœnis. ne diu. SOL. Dicunt quidam ſimplici-
ter, ꝙ nūcio publico iurato habenti inſulā, uel baculum, credit
in citationibus, ut in primis concord. & ſic vbique ſeruatur. In
denunciando autem crimina eis nō creditur, vt in contrariis, ni-
ſi eſſent notoria, quæ denunciant. C. de accuſ. ea quæ. 4. q. 4. ali-
quando. C. de cuſt. re. l. ii. ff. ad Turpil. ab accuſatione. § nunciato
res. Sunt enī quidam officiales deputati ad crimina denuncianda
iudicibus, ut in præ c. circūcelliōes. verſus prin. ſicut & alias ſunt
teſtes ſynodales, qui deferunt crimina epiſcopis, 35. q. 6. epiſcop⁹
extra, de teſtib. cog præterea, & uide j. de accuſ § 1. ver. hoc au-
tem ſcias. Ego dico, quod nuncio publico nō creditur, niſi alias
conſtet legitimis documētis, ſicut nec iudici, extra de prob. quo-
niam contra. ff. de cuſto. & exhi. re l. diuus in fi. veruntamē prop
ter ſuū officiū publicum, & propter præmiſſas rationes ſtatur e-
ius dicto, & pro eo præſumitur, vt ſaltem id negans cogatur iura
re ſe non fuiſſe citatum, argu extra de in integ. reſtitu. ex literis.
extra, de reſcrip. ad audientiam. de præſump. illud in fine. & hoc
concor. Ioann. Vincen. Si vero non eſt publicus non eſt ei cre-
dendum. Argumen. tamen contra, extra, de dolo & contuma.
cum dilecti. uer. ſcribebat. Sed ille erat curſor domini papæ ſeu
nuncius. Et conſulo, quod ſi non poteſt haberi nuncius publi-
cus & iuratus, mittantur duo: quia in ore duorum ſtat omne
verbum.

ADDITIONES.

a Fiat. ¶ Idem Pil. ubi ſ. ſecundo alleg. l. ii. C. quo. & quando iud. Adde tu, l. citatio, ſeu monitio iudicis parti præſenti, habet vim trinæ citationis: g4 & ibi Doct. in c. conſuluit. extr. de offic. deleg. Abb. Sicul. in c. eccleſia. in 9 col. extra. de conſtit. idem in c. 2. in 4. not. extra. de teſti. idem in c. j. in v. notabili, extr. de mut. pet. Lanfran. in rep. in c. quoniam cōtra. in 2. col. ver. ſed quæro. extra, de prob.

b Factum. ¶ Interdum hoc accidit: & uidi multoties, quod duo litigantes ex diſcretione & conſcientiæ puritate amicabiliter tractant cauſas ſuas expectantes finem iuridicum: & hoc caſu uidi tales commiſsiones fieri & recipi, & fideliter impleri.

c Etiam. ¶ Ibi remitto ad Cle.

d Catholicani. ¶ Id eſt, uniuerſaliter ſeruientes: Azo.

e In fi. ¶ gl. ibi aliter.

f Miniſtri. ¶ Quandoque viatores, Inſti. de act. §. tripli. quandoque cauſas præparantes, in auth. de iudi. §. audient. ver. his, qui cauſas præparant.

g De Bonacur. ¶ De Bobio debet dicere: & hoc, ubi ſ. ſic etiam continuatur ver. ſequens.

h Venerit. ¶ Quandò nuncius negat ſe citaſſe, cuius contrarium notarius ſcripſit eum retuliſſe, uide infra de inſtru. edi. §. reſtat. ſuper ver. ſed quid ſi vnus.

a verbũ,2.q.3.§.j.ext,d̄ teſti in omni.ff.de teſt.vbi.ext.ꝑ ꝓba.qm̃.[a]
7 †¶ Vtrum autem citatus teneatur credere nuncio citanti? du-
b bitatur Super quo diſtingue[b] an mittatur abordinario,ut tũc ci
tatus ſibi credere teneatur: ſi a delegato mittatur, non tenetur
credere ei,ſecundum B.quantumcunque ſit certus & fidelis,ſi-
ne literis citationis,ſeu commiſſionis:arg.in pręd.c.prudentiam.
in prin.ibi,literatoriæ,&c.Et poteſt eſſe ratio: Delegatus in cita-
tione debet tenorẽ commiſſionis inſerere,ut reus poſſit inſtrui
& deliberare, quid debeat in termino reſpondere,extra, de dila-
tio.præterea.7.quæſt.2.c.j.ext.de confirm.uti.vel inut.ca.pen.de
offi.del.cum in iure.& vt agnoſcat citãtẽ,& eius iuriſdictionẽ, &
ext.de of.del.cũ in iure.Quomodo ergo poſſet hoc fieri, ſi dele-
gatus ꝑ nũciũ citaret?de quo dic,ut j̃.ver. & not. ſm̃ Vber. Nã
& ſi cauſa ſit criminalis,inſerenda ſunt crimina in literis,ſuper q-
bus quis eſt accuſatus,5.q.2 ſi primates.extra:de accuſ.qualiter.
2.§.debet ergo.Præterea magis certa & firma eſt iuriſdictio ordi
naria quam delegata:& magis adſtringitur ſubditus argum.extr.
de appel.ad hoc.de reſcrip.ad hæc.de offi ordinar. ſignificauit.
& quia de facili poteſt audiri,ut j̃.de prob §.uidendum. uerſicu.
qd de auditoribus.Nõ ergo debet citare delegatus per nunciũ,
præſertim in primo citatorio. Vel ſubdiſtingue in delegato:quia
aut citat per certum & notum nuncium , & tunc debet ei credi:
aut per ignotum,& tunc non:arg.ext.de appellatio.cum parati.
ibi,ſuus nuncius,&c.& in præd.cap.prudentiam.ibi, per certum
nuncium,&c.97.diſtin. nobiliſſimus.& in prædict.l.magis.C de
c ſumm.trin.liquet.§.fin.Et hoc uidetur ſentire Gof[c] †¶ Certus
8 autem intelligitur,quando eſt certę & probatæ fidei: ut in prædi.
cap.nobiliſſimus & 94.diſtinct valde.& qui ad hæc & ad alia,quę
in negocio occurrent,eſt a delegatis communiter conſtitutus,&
de quo non dubitant iudices:nam ſi dubitatur de hoc, eſt eis fi-
des facienda,extr.de reſcrip. ſciſcitatus.& c.inter cæteras.ff.rem
rat.habe.ne ſatisdatio.Si autem dubitant,tunc non creditur ſine
literis.Tutum eſt ergo ſecundum quod not. Inno. quod iudices
proprium mittant nuncium:& illi creditur,argum.in prædict c.
cum parati.Sed certe,ſalua eius reuerentia,non ſufficit,quod cõ
ſtet eis tantum:imo & partibus debet de hoc conſtare , ſaltem
poſtea.arg.in præd.decre.cum in iure. Vnde ut omnis dubietas
d amputetur,iudex[d] quilibet,& maxime delegatus,præſente & a-
ctore & tabellione,uel duabus perſonis idoneis,ut extra,de ꝓb.
quoniam contra.C.qui pot.in pig.hab. ſcripturas. in fin. iungat
nuncio,quod ipſe talem reum ex parte ſua citet , & quod præci-
piat ſibi , quod tali die & loco peremptorie compareat per ſe,
vel per procuratorem legitimum ad omnia ſufficienter inſtru-
ctum,coram eo reſponſurus de iure tali,in tali cauſa,ꝗ cõtra eum
mouet,ſeu mouere intendit: quod ſi uenire, uel mittere contem
pſerit.& ipſe iudex contra eum procedet, quantum de iure pote
rit & debebit:& hoc incontinenti ſcribatur in actis.Debet enim
præmiſſo modo iudex comminari, cum peremptorie citat,ut s̃.
§.viſo. Quis autem iudex poſſit citationis actum committere?
dixi s̃ de iud.deleg.§.iam nunc.
¶ Et ſi neceſſe fuerit,de hoc inſtrumentum publicum ſub hac
9 forma conficiatur.FORMA.† In nomine,&c. in præſentia mei
notarii infra ſcripti,& teſtium ſubſcriptorum,talis, in cauſa quæ
vertitur inter talẽ,& talẽ iudex a ſede apoſtolica delegatus , fa-
cit & conſtituit R. clericũ ſuũ nuncium, ad citandum talem : vel
præcipit tali nuncio ꝙ citet talem , in tali die & loco , &c. vt s̃.
e prox.vſq;,& debebit.[e]& poſt ſubiiciat notarius: Acta ſint hoc
anno.die & loco talibus:& ego talis,tali auctoritate notarius his
interfui.& de mandato prædicti iudicis hoc ſcripſi & publicaui,
& ſigno meo ſignaui.Quo facto idem nuncius incontinenti acce
dat cum eodem notario,uel alio , ad domum rei, quam inhabi-
tat licet domos plures habeat extra de reſcrip.dilectus.2 de fo.
ꝯp.ex parte.& citet eum iuxta mandati ſibi traditi formã. non
tranſgrediendo ipſam. extr.de reſcr.cum dilecta ff.mand.l. dili-
gẽter.& hoc,ſi inueniri poteſt:alioquin procedat,ut j̃.uer.illud.
¶ De citatione autem facta notarius publicum inſtrumentũ
conficiat in hac forma:FORMA.In nomine,&c.R.clericus. nũ
cius

ADDITIONES.

a Quoniam.Hũc articulum breuiter gl. expediuit in dec.cum parati. & ego ibi breuiter dictum Hoſt.poſui & quatuor remiſsiones dedi: quarum hæc fuit vltima:quæ vt cum additione ſit pleniſsima,ex primam breuiter,quicquid dictum eſt ꝑ Doctores, vel practicos, propter miſturam & breuitatẽ, ꝓmiſſum ordinem nõ tenendo.Primo vidimus opinionẽ,ꝗ recitat auctor, ꝙ nuncio publico & iurato in citationib credat̃,in aliis non: & hoc placuit Bernar.in d.dec.cum parati.idem Io.de Deo,2.Cauil. rub. de citatione in eccleſiaſtic.in fi.& li.4. ſub rub.de primò decreto. 2. col. vbi conſuluit, ꝙ ſi iudex non hẽt publicam perſonam,mittat duos nũcios:idẽ Aegi.vbi s̃.rub. 2.in prin.Gui.de Suz.tenet idem rub.de capitulis,ſuper quib. teſtes ꝓducit.ꝯſulit tamen duos mitti,allegat l. vbi numerus.ff.de teſtib.ff.de off.præfect.vr.l.1.§.quies.in fi.addit, ꝙ is, qui negat ſe citatum , bene poterit hoc probare ꝑ modum illius l.optimam.C.de contra.& com.ſtipu. ad idem de teſti.ex tenore.Quid vltra hęc addit in l.ea quidem.C.de accuſ. j̃.dicã.Rolandinus & Gandinus,ipſorum quiſq; ſub ti.de citationib.hoc dictũ Guidonis non furtiue,ſed ſub ipſius nomine pro ſolutione dederunt.Secunda ſit auctoris,qui dicit ei non credi ſic,ꝙ eius dicto non audito ſtetur,ſed ꝑ ꝑ præſumptionem publici officii creditur ei,niſi præſumptio præſumptionẽ tollat.Ad dictum inducit,ꝙ non credit̃ iudici ad exceptionem inducit tres decre.ſubdit etiam opinionem Ioan.& Vinc.Cõtra auctorẽ dicamus falsũ eſſe,ꝙ Ioan.hoc tenuerit.nam in c.propoſuiſti.83.diſt.in gloſſ.ex hoc. & 4. q.3 teſtes.uer.patroni.in gloſ.ſed nonne.dicit,ſtari dicto nuncii,niſi probetur contrarium.Requirit ergo probationem plenam:& auctor vult ſtari ſemiplenæ,uel præſumptioni.Verum eſt,quod Io.in decr.quoniam cõtra falſam.de probat.ſuper verſi.citationes tenuit illud dictum, ſcilicet quod iuramentum eius,qui dicit ſe non citatum,ſufficiat ad fidem nũcii tollendã: per quod appareat eum ſic intellexiſſe gloſſas priores de probatione loquentes.apertius etiam poſuit idem Ioan.in decre.quod ſicut.de elect. ſuper uerſi.uocatos,quod ſignaueram alibi ponendum,& omiſi,nũc ſuppleo: & quod ſuo ſacramento is,qui dicitur citatus,probet contra,alle. de proc. ex inſinuatione.addens,quod in cauſa abſentię non requiritur plena probatio.de re iud.c.cum Bertoldus.& facit,quod no.4.q5.c.j.in ult. gl.inducit etiã 35.q.3.extraordinaria.ubi dicit probari,quod vnius ſacramentum elidit præſumptionem validam.Hoc tamen nego,cum ibi loquatur de ſacramento duorum.Poterat tamen ſic inducere,quod ſufficiens probatio,ſcilicet quæ fit per criminoſos & ſuam turpitudinem allegantes,elidit præſumptionem,ut ibi no de euic.Scire debes quod ponendo gl.præ.Ioan.in dec. quoniam contra.& non reſiſtendo,uidebatur accedere illi dicto:& hoc forſan ponderauit auctor.Sed ueritas habet,quod in pre.dec.qd ſicut. Vinc. poſita glo.Ioan.illi reſiſtit, dicens , citationem eſſe probandam legitime duob.teſtibus,uel publico inſtrumento,ſiue fiat perſonaliter,ſiue ad domũ, ut in decr.vlt.de eo,qui mit.in poſ.vt ſic quod in aliis factis probandis requiritur,requiratur in iſto.Gofre.vt ſcripſi in decre.pręd.quod ſicut.ſuper glo.pręſumitur tenet,ſtari nuncio,niſi ualidæ probationes.offerantur ex aduerſo:alle.de teſta.cum a nobis. Vber.de Bobio,ubi s̃.dicit,in iudicio eccleſiaſtico non credendum nuncio,cum ibi non credatur iudici in ſeculari dixit,quod in Italia creditur quia ſic habet conſuetudo:in aliis uero prouinciis ſequenda eſt illarum cõſuetudo.Bernardus accedit primo eius dicto, ſ.ꝙ in iudicio eccleſiaſtico nõ credat̃.in dec.qm̃ ꝯ.in fi.4.gl.Sed ratio iſtorũ ꝗ eſt hæc,ideo ꝙ nõ credit̃ iudici,infringitur.ut ibi,ſcripſi.Inn.ẽt ibi.vt ibi ſcripſi ſuꝑ uer.citationes.accedit huic dicto,ꝙ nõ credat̃,dicendo,ꝙ nuncius adhibere dẽt teſtes,cũ citat.ꝑ decre.ſacro.de ſent.excõ.Albertus Gal. vbi s̃.ꝓlegit.ꝙ nõ credat̃,ꝑ ꝑ ꝙ conſuluit,ꝙ ſint duo in citando:demum tenet.ꝙ in minoribus cauſis,in ꝗbus credetur uni,credatur ſibi:in aliis non, allegat C.de teſti.iuriſiurãdi,uide s̃.de teſte.§.reſtat ver.hoc aũt fallit.Vber. ẽt de Bo.& Ioannes de Deo hãc diſtinctionẽ ponebãt,vbi ſupra,ꝑ viã ꝯſilii.Iac.Bal.in tract.de primo & ſecundo decreto,poſt principium,dicit ſoli nũcio,uel officiali nõ credi,ꝑ ꝓd.l.j.de curioſis,li.12 ꝯſuluit ergo duos nuncios ſimul mitti.Hoc in sũma,in rub.de ꝯtumacia, §. 2. uer.ꝗd ſi abſens tenet non credi nuncio,etiã iurato,ꝯ negantẽ, niſi dictum eius iuuetur ꝑ aliũ ꝗ citationi fuerit ꝓſens.Itẽ quod in partib[9], in quibus credit̃,hoc ꝓcedit ex ꝓſumptione,ꝗ tollitur ꝑ iuramentũ negãtis:allegat ꝓd.dec.ex literis. Item vna preſumptio tollitur per aliã,de ele.cum inter R.& ꝑ iuramentũ, 24.q.2.in lectum.de teſti.præſentium,cum ꝯcor.tenet finaliter hoc arbitrarium,ut iudex,perſonarum & negotii qualitate penſata,uel credat nuncio uel ad innocentiam ſuam oſtendendam neganti deferat iuramentum: allegat de ꝓcur.ex inſinuatione.& c.ſeq.de iureiu.c.fi.Hoc dictum placuit Archidiacono.octuageſimaſecunda.diſtinctione propoſuiſti.in decret.tamen venerabilibus. de ſentent. excommunica.§.idem. tenet opinionem Ioan. Hoc etiam addit Guido de Suza.forſan uiſo Hoſt.quem uidere potuit.ad ſuã ſolutionẽ antiquã,in præ.l.ea quidẽ.ubi dicit diſtinguẽdũ , cuius opinionis ſit nuncius.vt dictũ ex perſona penſetur.C.ſi quis imp.mal.l.una.in fi.& ibi ꝯcor.in ul.gl.facit ff.de re mi.non omnes.§.a Barbaris. C. de ſuſce. & arc.l.ſi aliquid lib.x.& ff.de eden.ſi quis ex argẽtariis.§ j.uerſi.ꝗd enim. vbi ex edẽtis ꝑſona fides editionis elicitur:& facit,ꝙ ibi not.& facit de ꝓben.niſi eſſent.in prin.& ꝙ nota.37.diſt.qui de menſa.Hoc dictũ placet ꝓpter graue periculum.quod immineret ꝓbo viro non citato , ex dicto viri ribaldelli,ut ęſtimatus contumax non poſſet etiam appellare. ut dicebat Hoſt.Sed hoc addo,quod non intelligas hoc eſſe arbitrarium : ſicut illud de offi.dele.ꝯſuluit.de reſcr.ſtatutũ.§.aſſefforẽ.lib.6.de quibus nõ licet ꝗrelari. Nam Deo permittẽte,peſsimos iudices ſic & nũcios ſæpe uidemus. Si igitur iudex peruerſus male arbitretur,poterit ꝑ grauatũ appellari: & iudex appellationis reuocabit grauamẽ,probatis corã eo circũſtãtiis,ꝑ quas patebit primũ debuiſſe ꝯtrũ arbitrari.nã etſi verus arbiter iuris eſſet,ab eo grauãte appellari poſſet,de offi.dele.ab arbitris.lib 6.Aliorũ ẽt arbitrorũ grauamina reuocat̃.ext.de arbi.ꝑ totũ d̄ iureiurã.veniẽs.& c. Quintaulis. Hoc ẽt notat,ꝙ licet circa citationẽ factã per ipſum, ſuo dicto credatur, circa commiſſionẽ tñ ſibi factã de citando , ei non creditur: de quo ſtatim ſequet̃. ¶ Adde,ꝙ Paul.de Caſt.conſi.287.tenet ꝙ nuncio iurato,dicẽti ſe aliquẽ citaſſe,debeat dari fides.Dom.Ant.de S.Georgio,in c. cũ parati. in ante pen.col.tenet hic opin.Io.And.& ibi ponit, ꝙ ſi per ſtatutũ imponit̃. ꝙ nuncio iurato detur fides, an poterit probari cõtrarium? Et tenet,quod ſic:& ibi uide de materia huius tituli multa.

b Diſtingue. ¶ Secundum Aegid ſua rub.3.

c Gof.¶ In præ.c. prudentiã. vbi ſcripſi ſuper 3.gl. & ibi ẽt de Inn.ꝙ ſequit̃.

d Amputetur. ¶ Secũdũ Aegi.ſub rub.3.Vnde dicebat Rofr.vbi tractat de edicto,ſi quis in ius vo.nõ ie.vt illi edicto ſit locus,ſex fore neceſſaria:quorum ſecundũ ponit,ꝙ de mãdato iudicis fuerit facta vocatio, vel citatio: ꝙ dixit ſe dicere propter malos nũcios,ꝗ ſine mãdato vocant interdũ. Et nota,quia ꝑ hoc,& id,quod j̃.ſeq̃tur,reprobatur,ꝙ in multis foris ſeruatur,ꝙ præceptũ nũcio factũ de citãdo, nõ ſcribitur,ſed dũ ſcribitur citationis relatio,dicitur:Retulit talis nuncius ſe de mãdato iudicis citaſſe talẽ, &c.cũ tñ ipſi[9] officiũ ñ ſit circa mãdatũ,ſed circa executionẽ mãdati & uide ꝙ ſcripſi de ꝓb.qm̃ ꝯ.ſuper ver.citationes.¶ Adde Ro.idẽ tenẽtẽ.ꝯſ.497.

e Debebit. ¶ Præcedere,vel ſaltẽ iſerere debuerat iui m.ſ.quo inſtituerat illũ nũciũ ad citationes in tali cã faciẽdas:ꝗ nũcius iurauit corporaliter libro facto,omnes ambaſiatas & citationes ſibi impoſitas,uel imponendas,fideliter facere & referre.

eius talis delegati, citauit talem ex parte eiuſdem: & præcepit ei-
dem peremptoriè, ut tali die & loco, &c. vt in præcedenti inſtru-
10 mento, vſque in fin.† ¶ Hoc autem nota, quod cum aliquis pu
blicus nuncius alicuius curiæ ordinariæ citat, non ſunt neceſſariæ
hæ ſolennitates, cum dicto eius ſtetur, niſi citatus contrarium iu-
ret, vt dixi: ſed nec etiam, ſecundum B. cum delegatus citat. cum
non poſſit citare per nuncium ſine literis, ut prædixi: quod non
placet. Nam potius tenetur citatus credere inſtrumēto publico
quam literis delegati.
Facta igitur citatione idem nuncius redeat ad iudicem, & præ-
ſente notario referat iudici, qualiter, ubi, & quando, & quibus
præſentibus reum citauit: quæ quidē relatio eſt in actis ſcriben-
11 da, prout fit, ſub hac forma:† ¶ FORMA. relationis[a] Titium in-
a uentum, uel non inuentum, ut hodie, uel cras, hora, vel loco tali,
coram tali iudice veniret ad procedendum in tali cauſa, vel ad re
ſpondendum tali, uel ad videndum iurare teſtes, vel aperturam
atteſtationum, uel ad iurandum de calumnia, vel, ad audiendam
ſententiam, & huiuſmodi. in tali cauſa, quæ inter eū & talem ver
titur, vel uerti ſperatur, talis curſor domini papæ, uel talis curiæ,
retulit ſe citaſſe, & dixiſſe eidem, uel procuratori ſuo, vel familiæ
eius, ꝙ ſi non veniret, ex tunc procederetur in cā, vel reciperetur
iuſm alterius partis, & c ipſius pſentia non obſtante, &c. Qua-
liter aūt fiet citatio rei, vt veniat defenſurus tenutam bonorum
ex interlocutoria datā, dicā j. de primo dec. § 2. ver. interpoſito.
12 † ¶ Cæterum fiunt quandoque quędam proclamationes, qua-
rum relationes ſic ſcribātur: ſi enim proclamatio defenſionis ali-
cuius publicè fiat, ſicut moris eſt fieri in ciuitatibus Italiæ, ſic rela
tio ſcribetur. FORMA. Titius curſor, uel præco, ſeu nuncius cō
munis Viterbii, retulit ſe de pręcepto talis iudicis ad petitionem
Sempronii alta uoce clamaſſe, & cridaſſe, talibus teſtibus adhibi
tis in contrata Seii, quod ſi quis ipſum Seium defendere voluerit
in cā tali, tali die & hora compareat corā iudice ſupra dicto. Hæc
forma proclamationis faciēdæ per pręconem, probatur in auth.
de litig. §. omnem vero. col. 8. Argum. contra: quia uox Præconis
b paucis innoteſcit, ut ibi, & C. qūo & quan. iud. auth. qui ſemel.[b]
¶ Si uero ſubhaſtatio rei pupillaris vēdēdæ, pclamet. ſic relatio
ſcribat. FORMA. Titius pco, ſeu, nuncius cōis Viterbii, retulit ſe
de mādato talis iudicis ad petionē Seii tutoris Bertæ pupillæ fi-
liæ quondam P. præconia uoce clamaſſe in palatio cōmunis. Vi
terbii, necnon in contrata pupillæ eiuſdem, quod cum domus eiuſ
dem pupillæ in tali contrata ſit, ac neceſſario habeat diſtrahi, &
ex ea poſſit haberi pretium centum librarum, ſi quis eam emere,
& plus dicto pretio dare vult, hinc ad talem diem cōpareat co-
ram dicto iudice: nam plus offerenti dabitur arg. C. lib. x. de fide
inſt. & iure haſtę fiſ. l. fi. j. de primo & ſecūdo decre. §. nunc dica-
13 mus. verſ. ſed qualiter. † ¶ Et nota, ſecundum Vber. & Ioan. de
c Deo[c]. quod minores ordinarii & delegati à principe, in minori-
d bus cauſis citant per edicta,[d] quod non eſt in uſu: & per nunciū,
vel ſimplicem epiſtolam, quod frequentatur. Pedanei vero & de
legati ab alio, quam à principe, duobus poſteriorib. modis tantū:
quia coram eis & in paruis cauſis non debet nimia ſolennitas ob
ſeruari, C. de iud. ſancimus. in fin. C. quom. & quand. iud. in auth.
qui ſemel. ff. de peti. hæred. item veniunt. § cum autem. & §. ſeq.
5. q. 2. præſenti. & §. fin. Quidam tamen dicunt, pedaneum, uel de
legatum à iudice, non per nuncium. ſed per ſeipſos citare poſſe:
e alii contra, per prædic. l. ſancimus. in fi.[e] & ff. ne quis eum, qui in
ius voc. eſt, ui exi. l. 3. § ſi quis ad. nō enim iudex debet ire ad litiga
tores, uel eos citare. C. de epiſ. & cler. iubemus. in fi. ff. quis or. in
f bo. poſ. ſer. l. 2. §. in bonorum.[f] Vnde cum Lotharius & Azo eſ-
ſent delegati in quadam cauſa, dicit Lotharius, eamus ad domū
rei quia non debemus citare per nuncium, ſed requirere tātum.
præd. l. ſancimus. Azo reſpondit, imo poſſumus bene requirere,
id eſt nuncium mittere nam & arbiter citare poteſt per nuncium
vel epiſtolam, ut ff. de arbit. l. diem proferre. in prin. & l. ſed & ſi
interpellatur. vnde & nos hoc poſſumus, ff. de reg. iur. ait pretor.
in prin. Nec obſtat præd. l. ſancimus. quæ loquitur de minoribus
iudicibus, q non citāt per edicta, ſed per nunciū bene. Azo tamē
fecit ei gratiā, & iuit cum eo ad reum, qui erat quædam pulcher-
g rima domicella.[g] cum uero agitur de maioribus cauſis ciuilib. &
de criminalib. cum maiori ſolennitate debet fieri citatio, ſcilicet
trinis edictis continentibus. 30. dies, uel uno peremptorio pro
omnibus, vigeſimaquarta q. 3. de illicit. quod dic, ut s. §. nunc de
temporum. Citatio aūt prædicta olim hoc modo fiebat: Si quis
h enim corā pretore vel ordinario[h] de aliquo conquerebat, ptor
i in albo, quod erat quidam locus in muro palatii dealbatus,[i] faci
ebat tale edictum ſcribi: Talis compareat die tali, ad reſponden
dum tali, in quæſtione tali: hoc probatur ff. de iur. omn. iu. ſi quis.
in prin. & j. de do. & con. §. reſtat. Hodie autē hęc edicta non fiūt,
ſed de conſuetudine fiunt citationes per præconem, vel nunciū,
vt in præd. auth. qui ſemel. & ff. de iudi. ad peremptorium. & dua
14 bus ll. ſequen. & in præd. c. de illicita. & s. eod. §. prope princ.†
¶ Illud autem nota, quod citatio facienda eſt ad actoris inſtātiā,
k in aut. de man. prin. §. ſit tibi. verſ. & non permittere.[k] extr. de ac-
cu. licet. extr. de deci. dudum. Item hoc ordine facienda eſt: tem
per enim eſt citandus quis, ſi inueniatur, 4 q. 5. quiſquis. extr. qui
ma. accuſ. poſ. c. j. extra, de eo, qui mit. in poſ. cauſa rei ſer. ca. fin.
quod ſi non reperiatur, citatur procurator, ſi quem dimiſit: quē
tenetur dimittere, qui ſe intendit abſentare maxime poſtquam
eſt citatus, ut ibi, & de proc. c. dilectus. quod ſi non dimiſit, fiant
denunciationes in eius domo vel eccleſia, uel præconizetur in vi
co eius: ſi quis eſt, qui eū defendere uelit, ut prædixi: & ſi non ve-
nerit contra eum procedatur tanquam contra contumacem. C.
de an. excep. l. ut perfectius. §. ſi autem. extr. de do. & contu. cau-
l ſam quæ[l] & capit. fin. ff. de executio. tu. ſcire. ff. de dam. infect.
l. 4. § pretor ait. & §. ſequ. ff. ex quib. cau. ma. item ait. §. hoc autē
m [m] extr. qui fil. ſint leg. cauſam. extr. de cleri. non reſi. ex tuę. ff. ex
15 quib. cau. in poſ. ea. l. hęc autem. §. quæri poteſt.† ¶ Sed nunquid
ſufficit fieri citationem ſolenniter & publice, nec ſit neceſſe per
nuncium, uel per literas, ſingulorum auribus inculcare? Vide-
tur quod ſic: nec poterit quis aſſerere ſe non fuiſſe citatum
licet citatio ad eum non peruenerit extr. de poſtu. prel. ca. j. cum
ſuis concor. & hoc quidam dicunt. Alii dicunt, citationem non
valere, niſi fiat ad perſonam, uel domum, ut not. plenè, ſecūdum
papam, extr. de eo, qui mit. in poſſ. cauſa rei ſer. cap. fin. Tu dic,
vt s. de hoc, ſecundum papam, in præd. c. j. de poſtula. præl. & de
16 cle. non reſid. ex tuę.† ¶ Sed nunquid ſufficit denunciare domi,
vel familiæ, ſi non venit ad eius notitiam? Videtur quod non,
ff. quæ ſen. ſine ap. re. non poſ. l. j. §. item cum ex. ff. de peti. here.
heredes. & l. item veniunt. §. petitā. Dic contra, dūmodo publice
cum teſtibus, uel tabellione, uel literis denuncietur, ut in primis
concor. ff. de dam. infect. l. quarta § prætor. ff. quod vi, aut clam,
n l. aut qui § primo.[n] extr. de eo, qui mit. in poſſeſ. cauſa rei ſer. c. fi.
de hoc not. ff. de iudic. & poſt. C. de anna. excep. vt perfectus. Pa-
pa dicit, quod licet ſufficiat citatio ad domum facta, ubi vxor a-
git contra uirum, vel in eccleſia contra clericum, ut extr. qui mat.
accu. poſ. cap. primo. & de cle. non reſi. ex tuæ non tamen ſuffi-
cit, ſi quis agit contra aliquem perſonali, uel reali actione, uel in
modum inquiſitionis de crimine: ubi non proceditur lite non
conteſtata, quod proſequere, ſecundum eum, prout not. extra.
de eo, qui mit. in poſ. cap. fin. ¶ Item & amici & cognati ſunt re
quirendi, ut eum defendant, ut in prę. §. prætor. deſima ſexta.
quæſtione tertia. § poteſt 2. verſic. is autem. ff. de liber. agnoſcē. l.
prima reſpon. primo. ff. ex quibus cauſ. in poſſ. ea. l. hæc autem.
Sed nunquid id, quod de citatione ad domum dixi, obtinet in
cauſa criminali? de hoc j. de accuſ. §. j. verſic. ſed nunquid.
17 † ¶ Sed an eo inuito intrabis domum eius cauſa uocādi eum in
ius? Reſpon. non: quia faceres iniuriam ff. de in ius uoc. plerun-
que. alias plerique. ff. de iniuriis, qui in mēta ff. de adult. quod ait.
ff. de reg. iur. nemo. Fiat ergo denunciatio ante fores, ff. de inſti-
o tor. l. ſed & ſi. §. j.[o] † ¶ Sed nunquid conſanguinei & amici abſen
18 tis, etiam aliarum prouinciarum, qui forte nolunt alium defen-
dere, ſunt ad defenſionem eius requirendi, ſi propinqui, qui ſūt
in prouincia, in qua lis agitur, nolunt defendere? Videtur, ꝙ nō,
quia ibi debet iudex præcipere tantum, ubi res agitur ff. de reb.
eo. qui ſub tut. vel cu. leg. magis. §. illic. & quia illi non ſunt de iu-
dicis iuriſdictione, unde non poteſt eos reuocare, ff. de iure om
nium iudicum. l. fin. & ff. de bono. auctor. iudi. poſſi. l. cum unus.
§ his. & quia per hoc cauſa differetur: quod eſſe non debet, ff. de
procu. l. ſed & hæ. §. non ſolū & ff. de ope. liberto. quod niſi ex-
tra. de dolo. & contuma. c. finem. & capitu. fin. Alii dicunt, om-
nes conſanguineos requirendos, ubicunque ſint: quæ ſententia
videtur

ADDITIONES.

a Io. de Deo. ¶ Ambo, ubi s. in prin.
b Edicta. ¶ Alii delegati non, ut ſcripſi de foro compet. ſi quis contra. ſuper gl. hoc ideo.
c In fi. ¶ Iſta l. facit contra: ſed ibi reſpondetur in ult. gl.
d Bonorum. ¶ Secundum Alber. Gal. vbi s.
e Domicella. ¶ Ab Odo. habuit hoc, ut etiam refert Cyn. in l. ſancimus.
f Ordinario. ¶ Vel delegato principis, ſicut in prin. huius uer. & forſan habebant olim loca deputata ad id, uel in domibus ſui ponebant album.
g Dealbatus. ¶ Et tam amplus, ꝙ omnium citationum capax erat: uel lapſo termino delebatur, ut not. in auth. qui ſemel. & in corpore vnde ſumpta eſt, de liti. §. omnem. Item l. ſi quis. j. allegata, loquitur de alio albo, in quo ſcribebantur citationes & generalia edicta. Erat & tertium album locus. ſ. dealbatus quo ſcribebantur nomina Curionum, ff. de albo. ſcrib. l. 1. & 2.
h Permittere. ¶ Ver. eſt ſub. §. ſit tibi. vbi princeps indignatur pręſidi, qui per actorem aditus, per eum non fuit exauditus: ſi uero illum non adiuit, illum correctum remittit ad pręſidem.
i Quæ. ¶ Vbi iſte ver. in prin. gl.
k Autem. ¶ Cum l. ſeq.
l §. j. ¶ In fi. j. gl.
m §. j. ¶ Idem ſcripſi in §. contrahentes. ſuper ver. trahere. in fi.

a videtur vera:[a] nam dicit lex,omnes eſſe vocandos,quos non ſit
b veriſimile nolle defendere cauſam,[b] vt in præd.l.hæc autem.ve-
c runtamē dico,[c] nullum debere proprio nomine requiri,ſed ſuf
ficit publice proponi edictum, vt quicunque voluerit eum de-
fendere, veniat,& defendat.ff.de inſti.act. ſed & ſi pupillus.§. ꝓ-
ſcribere & § præce.ext.de poſt.c j.verſus prin.extra de do.& cō
19 tu.c fi & ſic hodie obſeruatur.† ¶ Sed nunquid notorie contu-
d max eſt citandus? Non videtur,arg.ext.de procu.auditis.[d] & de
iureiu.ad noſtram.3. Dic contra: vt ibi not. ꝙ ſi iudex citans, fa-
ctis quibuſdam citationibus, moritur, vel impeditur, ſucceſſor
illas ꝯputabit in numero citationū. ſed ſi primus numerū ꝯpleue-
e rit,ſecundus iterū pōt[e] vnū edictū proponere.ff.de iudi.edictū.
Quid ſi papa,vel quiuis alius,mādat tibi vt cites oēs,qui ſe volūt
opponere Titio? vt ext.de excep. dilecti.& de elect. ſtatuimus.
Reſpon. debes edictum publice proponere, vt quicunque vult
ſe opponere ſuper facto ſuper quo citatur, compareat die tali,
vt ext.qui ma.accuſ. poſ. cum in tua.ext. de cleric. non reſid. ex
20 tuæ.† ¶ Quia ſi non præfixeris diem certam? Reſpon.debet ve-
nire citatus,arg.ext de do.& cōtu cum dilecti.& hoc intra mo-
dicum tempus:quod tamen eſt cum quodam temperamento in-
telligendum ff.de ſolu.quod dicimus.ff.ex qui.cau.ma.ab hoſti-
f bus §.fi.[f] & hoc,ne contumax,ſed potius obediens videatur.2.q.
g 5 quanto.ext.de poſt. præ. c. 1.[g] Quidam tamen coram me de-
fendere nixi ſunt, ꝙ nullo modo tenetur comparere taliter cita-
tus:arg.ext.de reſcrip.c.fin. Potes etiam nominatim,quos uolue
ris,citare,vt compareant ad opponēdum ſe Titio, ſi voluerint,
in facto de quo agitur:& niſi comparuerint,præiudicat eis: arg.
21 in præd dec.cum in tua † ¶ Illud autem certo certius eſt,quod
præciſe & ſimpliciter neminem citare potes, ſed ſub modo pſcri-
pto,ſcilicet ſi vult,arg.ext.de elect.ſtatuimus.in prin.& eod. titu.
quia propter.in prin. Cæterum ſi tibi mandetur,quod cites om-
nes,qui ſe opponunt Titio ſuper electione ſua, uel ſuper tali fa-
cto: hic dicunt quidam, quod habes aliquam cognitionem: de-
bes enim vocare eos,quos T. petit citari,& ab eis quærere, vtrū
ſe velint opponere,vel non: & ſi reſpondent, quod nolunt. eos
abſolues à citatione Omnia enim iudicia ſunt abſolutoria,Inſti.
h de offi.iudic.§ ſi Inn. IIII.contrà:[h] quia cum hæc clauſula,cites
omnes, qui ſe opponunt, intelligenda ſit de his, qui ante datam
literarum ſe oppoſuerunt, & ſua interſit eos ſe non oppoſuiſſe,
non ſunt abſoluendi à citatione, qui ſe oppoſuerunt, niſi prius
ſatisfacto de intereſſe Sed certe non video qualiter fiet hęc abſo
lutio niſi de facto ſolum deſiſtendo, ſ. à citatione, quia tu iudex
22 non es.† ¶ Quid de illis, qui ſe poſt datam literarum oppoſue-
runt,vel qui de nouo ſe opponere volunt? Dicunt quidam,quod
per literas tales non poteris eos citare:quia data literarum inſpi-
ci debet propter verbum Opponunt,quod eſt ibi, quod eſt præ-
ſentis temporis:extra de reſcri.eam te. Alij dicunt,& hoc verius
videtur ſecūdum mentem ſcribentis,quòd omnes contradicto-
res,& ante datam & poſt,& cum modo prædicto, ſcilicet ſi vo-
23 lunt,& ſine modo,citare potes:† quia præſens confuſum,pręſen
tis nō tenet vſum Et ſi dicatur,Ergo ſi citator debet citare,quos
vult actor,multi poterunt fatigari iniuſte? Reſpondeo,hoc non
procedit:quia ēt papa,ſi nominaſſet ei multos, eos citaſſet.Item
qa iudex ꝯdemnabit actorem in expenſis, ſi eis comparentib. nō
appareat iuſta cauſa citationis: & etiam eis non comparentibus,
non condemnabuntur ſtatim ad expenſas,vel ad aliud: imò ſum-
maria cognitione:& iuramento de calumnia præmiſſis:alias nō.
Item nota,quod ipſe citator moderabitur,qui,& quot ſint citan
di:ſicut & delegatus moderaretur.ext.de reſcrip.ſuper literis.ad
fi.Et ſunt hęc contra quoſdam delegatos,qui ſic ſcribunt aliqui-
bus:Mandamus.vobis,quatenus citetis eos, quos talis uobis da-
xerit nominandos.Ex quo multas vexationes, & redemptiones
ſequi uidimus,contra quos dominus S.ti. ſanctæ eccleſiæ presby
ter, cardinalis, in regno Franciæ apoſtolicæ ſedis legatus, nuper
in concilio Bituricen.in quo interfuimus, per ſuam conſtitutio-
nem remediū adhibuit optimū. Papa no.ext.de reſc.cum in mul
tis quod ſi dicatur in literis, Cita illos, quos tibi talis nominaue-
rit,non poterit ille citare ultra quatuor.Idem etiam dicit, ſi in li-
tera dicitur,Cita omnes,qui ei contradixerint: uel,qui eum ſup
i tali re moleſtauerint.[i] Vtrum contra talem citationem poſſit ali
quid probari,no ext.de elect bonæ.1.ca cum dilecti. & deteſti.
24 cum à nobis C.de relat.l.1.in fi C.de app.quoniam.in fi.† ¶ Po-
ſtremò notandum eſt,ꝙ ſi ſuperior,ad quem cauſa remiſſa eſt,ci
tet appellantem in cauſa principali, non facta mentione de ap-
pellatione,ſufficit illi mittere excuſatorem, dicentem, quod ci-
tatio ſuper principali facta non tenet, vel quod ſuperior non
poteſt in ea procedere, quia appellatum eſt: & quod intendit
proſequi appellationem. Sed ſi tranſiſſet tempus proſequendæ
appellationis, tunc bene teneret citatio facta ſuper principali
negotio, tam a delegante, quam a delegato. Alii tamen aliter
dicunt. Hoc proſequere,ſecundum Papam,prout no.extra. de
procu.c.fin.[k]

ADDITIONES.

a Vera. ¶ Secundum Accur.cuius fuit iſte ver.in l.hac autem.ſtatim alleg.& idem Iac.Bal.vbi ſ.

b Cauſam. ¶ Neſcio,quare fecerit hanc reuolutionem: tex.dicit,quos veriſimile ſit defenſionem non omiſſuros.

c Dico. ¶ Secundum prædictos & Io.de Deo, de primo decreto.in 3.col.

d Auditis. ¶ Ineptus eſt iſte ver.iſta dec.loquiť de notario ꝯtumace,ſ.qui reuocauerat procuratorem,& alium non miſerat:iſte non citatur ſuper articulo proceſſus,ſed ſuper principali ſic,decr.ſequens non loquitur in notario contumace, ſed in delicto, uel facto notorio, & verum eſt ibi notatum in gl.2.ꝙ in eo requiritur citatio,ſed nil ad caſum quæſitum.

e Poteſt. ¶ Et debet,ut ibi not.

f §.fi. ¶ & ff.de ſtatu liber.l ſi peculium.§.1. ¶ Adde,ꝙ Bar.in l.liber homo.§ j.ff.de ver.obl.tenet,qđ citatio ſit nulla,in qua nō eſt dies certa,vel terminus certus: vnde ibi Ang.quē refert & ſequitur Pau.de Caſ.dicit,ꝙ opinio Bar.eſt vera, quantum ad hæc vt poſsit fieri aliquod p̄iudiciū citato ad inſtantiā partis aduerſæ:& opinio Spe.eſt vera,q̄tum ad hoc,vt poſsit puniri de ꝯtemptu citatus,ſi non ꝯparet:alleg.pro j.parte.l 2.C.vbi in rē act.& l.fi.de iure dot.de quo vide Pau.de Ca.ꝯſi.52. & pleniſsimè per Præpoſitū ſancti Ambroſij,in c,cum parati.ext.de app.Adde tu, ꝙ citatio non habēs expreſſum tempus,valet; Bal.in l.circa:ff.de hære.inſti.

ADDITIO. Circa id quod tenet Bar.in l.liber hō.§.j.ſ.alleg.ꝙ citatio non continens diem, in qua citatus ꝯparere debeat,tanquam obſcura,non tenet: vide copioſe ibi per Ale.vbi reiecta concordia.Ang.dicit opi.Spec. indiſtinctè eſſe ueram: & reſpondet ad iura allegata in ꝯrium: de quo etiam per Cano.in c.eos.de ſent.exc.in 6.& in c.cum parati.de app.ſed pro opin. Bar.vide do.Iaſ.in d.§.1.in fi Hen.Ferran.

g c.1 ¶ Ad hoc de appel.cum parati.& ibi ſatis ſcripſi in vlt. gl.

h Contra. ¶ Vide poſt eum.& Hoſt.plenè ſcripſi de exce.dilecti.in gl. 2. per quam aliquid de inferioribus melius intelliges.

i Moleſtauerint. ¶ Tu dic contrà,vt ibi ſuper 5.gl.

k c.fi. ¶ Quæ vide j.§.fi.ver.quid ſi altera.

SVMMARIVM.

1 *Citatio qualiter ſit per literas facta,vel facienda.*
Literalis citatio cuiuſlibet iudicis quæ continere debeat.
2 *Literæ delegati debent continere de verbo ad verbum tenorem commiſſionis.*
3 *Ordinarius citare poteſt per literas duobus modis*
4 *Forma citationis,ubi ipſe idem ordinarius citat,quæ eſſe debeat.*
5 *Forma citationis, vbi ordinarius alteri committit ipſam citationem, quę ſit.*
6 *Laici citatio, ſi alteri committatur ab ordinario, ſub qua forma debeat fieri.*
7 *Peremptoria non debet fieri citatio,cum vna tantum facta fuerit.*
8 *Citator qualiter ſe habere debeat in citationib.diuerſarum perſonarum.*
9 *In actu iudiciali an vni citatori credendum ſit.*
10 *Delegatus citans per literas,qua forma vti debeat.*
11 *Clauſulæ neceſſariæ apponi in literis citatorijs delegati,quæ ſint.*
12 *Citatio a pluribus delegatis qualiter ſit facienda.*
13 *Sigillum iudicis proprium,non alienum,debet literis citationis debite formatis apponi.*
14 *Apponens ſuum ſigillum literis citationis, debet in eadem dicere ſe illud appoſuiſſe:alias nulla ſufficit proteſtatio.*
15 *Citatio plurium delegatorum facta vno delegato abſente,nec ſe excuſante,an teneat.*
16 *Sententia lata a iudice,nulla pręcedente delegatione, an per ratihabitionem ordinarij confirmabitur.*
17 *Is,cui committitur citatio facienda,ſi nolit citare, niſi fiat ei copia iuriſdictionis, an tunc ſufficiat tenorem reſcripti apoſtolici in literis citationis inſeri,aut neceſſe ſit originale oſtendi.*
18 *Delegato mandante alicui ut denunciet talem excommunicatum,qualiter ſit procedendum.*
19 *Iudex mandans alicui,ꝙ veniat die tali,uel ꝙ talem citet,alias nouerit ſe excommunicatum,an non veniens,nec citans ſit excommunicatus.*
20 *Citatus ſub pœna excommunicationis,an non veniens, & habens iuſtam cauſam non veniendi,ſit excommunicatus.*

5.§.Iam de citatione,q̄ fit per viuam uocem,aliqua edo-
cuimus:reſtat ergo,ut de ea,q̄ fit p literas, ptra-
ctemus. Ad cuius rei euidentiam illud prenotandum eſt, ꝙ Iudi-
cum alii ſunt ordinarii:alii delegati:alii auditores:de quorum ſin
gulis aliqua clarioris doctrinæ gratia pſtringamus. Quod autem
quis poſſit citari per literas, probatur ext.de offic.deleg prudentiam.
circa prin.ibi,literatoriæ.&c.& c.ex literis.18.diſ ſi epiſco-
pus.4.q.5.quiſquis.& 5.q.2.vocatio.& q.3.ſi ægrotās.ext.de tēp.
ordin,nec epiſcopi.C.quomodo & quando iud.conſentaneum-
1 ſ.§ proximo.† ¶ Illud quoque regulariter ſciendum eſt,[a] quod
a cuiuſlibet iudicis literalis citatio ꝯtinere debet, quis citat, & eius
nomen

ADDITIONES.

a Sciendum eſt. ¶ Secundum Vber.de Bob.vbi ſ.in fi.eius tamen verba ampliat autor bene tamen inducebat tres leges hic in fi.allegatas.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

nomen cognomen,quem & ſuper quo vbi,& ad quem diem &
ad cuius inſtantiam citat:& quod per ſe,uel legitimum reſpon-
ſalem & idoneum ad cauſam ſufficienter inſtructum,cõpareat,
& an perẽptorie uel nõ Et quãdo præcipitur alicui,quod citet,
aliquem,litera cõmiſſionis debet continere præmiſſa, & quod
committentẽ per ſuã literam,aut per publicum inſtrumentum,
a ſuper hoc certificet,& clare,non obſcure fiat [a].Hec omnia pro-
bantur ext.de dolo & cont.c fi.& ca.cũ cauſam.de in integ. reſt.
tum ex literis.ad fi C.qui ac.non poſ.qui crimen ff de no.op.nũ.
2 l.de pupillo.§.qui opus.ff ꝙ ui,aut clam,l.aut q.in prin.†¶ Cæ-
terum literæ delegati debẽt etiam continere de verbo ad verbũ
tenorẽ cõmiſſionis:ut reus,qui citatur,ſciat quis, & qua aucto-
ritate citat:ut prædixi,& s̃.proxi.uerſi.vel diſtingue.Hoc quoq;
b notandum eſt,ſecundum T.[b] quod ipſemet iudex,qui reũ citat
c ad cauſam,cognoſcere debet [c],an ſua ſit iuriſdictio:ut ff de iud.
ſi qs ex aliena.ff.ad mu.l.pen.ext.de reſcr.ſuper liter.& c.dilectus
d ſecus ſi fuerit recuſatus,ut s̃.in tit.de recu.diximus.[d]¶Primo igi
tur de citationibus literalibus ordinariorum videamus. Et eſt
3 ſciendũ,† quod ipſi duob. modis citãt per literas. nam quando-
que dirigunt literas eis,quos uocant.& hoc in clericis. Quando
que vero committunt alicui,qui eos citet,& hoc in laicis qui ne
ſciunt legere,ut ff.de requir.reis l.1 §.preſides.Si tamẽ fieret ecõ
tra,non ideo minus citatio teneret:vt extra de dolo & contum.
c.fi.in fi vbi clericus citatur per alium: & etiam laico quandoq;
literæ citatoriæ deſtinantur:argum.ext.vt lite non conteſt.acce-
dens.2.licet tutius ſit citationem fieri per aliũ,nec citatus citati-
onem occulte:ſed tamen is,ad cuius inſtantiam fit, de præſenta-
tione citationis debet ad cautelam facere fieri inſtrumentum ne
4 ille poſſit ſe fuiſſe citatum negare.† Si igitur ipſe idem citat,hæc
erit forma citationis:¶FORMA.G.permiſſione diuina,ſanctę
Narbon.eccleſiæ archiepiſcopus,dilecto in Chriſto tali,&c.ſalu
tem in domino.Querelam C.clerici recipimus,continentem, ꝙ
cum eccleſiam talem idem clericus ex noſtra collatione diutius
poſſediſſet, tu eum abſque cauſa rationabili pro voluntatis libi
to poſt appellationem ad nos interpoſitã temere ſpoliaſti, eiuſ-
dem eccleſiæ poſſeſſioni de facto incumbens:ideoque tibi diſtri
ctę præcipiendo mandamus, quatenus (ſi eſt ita) intra ſpatium
octo dierum poſt receptionem præſentium præfatam eccleſiã
cũ fructibus medii temporis eidem reſtituere non omittas. Alio
quin ſi de iure confidis, tali die, quam tibi peremptoriam aſſi-
gnamus,corã nobis per te,uel per procuratorem idoneum ſuf-
ficienter inſtructum ad cauſam,coram nobis in tali loco compa
reas,eidem clerico de iuſtitia reſponſurus:ſciturus,quod ſi in p̃-
fixo termino comparere neglexeris,nos in dicto negotio, quan
tum de iure poterimus,procedemus. Quod ſi terminus præſtitu
tus in diem inciderit feriatam ſequenti die non feriata. quam ti
bi peremptoriam aſſignamus,ſtudeas comparere in cuius rei te
ſtimonium præſentes literas ſigilli noſtri munimine fecimus cõ
muniri.Hęc forma probatur ext.de in integ reſt.tum ex literis.
in fi.extr.de do.& cont.c..fi.
5 †¶Si uero alteri citatio committatur,hęc erit forma:FORMA.
Gul.permiſsione,& capitu.tali ſalutem. Querelam T.clerici ac-
cepimus &c.vt s̃.uſq;.Mandamus quatenus.verbis ſecũdæ pſo-
næ in tertiã decẽter mutatis:iunge,dictũ clericũ ex parte noſtra
monere & inducere curetis.quod ſi eſt ita,eidem T.præfatã ec-
cleſiam reſtituere non moretur:alioquin peremptorie iniunga-
tis eidem,quod tali die corã nobis,&c.ut s̃.uerbis,ut dixi, muta
tis.Hæc probantur extra.de offi deleg.ex literis. ¶ Sed & utrun-
que poteſt ſimul fieri,ſcilicet vt ipſe citet,& etiam faciat per ali-
um citari. retenta enim tota prima forma uſq; ad verbum ꝓce-
demus.iungatur ſic:

FORMA Nos quoque nihilominus tali damus noſtris lite-
ris in mandatis,ut & ipſe T.ad eundem terminum auctoritate,
noſtra,iuxta premiſſam formam peremptorie citare procuret,
quod ſi non poterit inueniri:facias vt citationis edictum per ſe,
uel per alium, apud eccleſiam tuam publice proponatur. Hæc
clauſula ponitur ext.de do.& cont.c.fi.
6 ¶Porro [e] ſi committatur laici citatio,hæc erit forma:
e FORMA.Gul dei gratia,&c.ſalutẽ.Sua nobis H.lacrymo-
ſa quæſtione monſtrauit,ꝙ licet I.eius vir, ſecum matrimoniũ,
contraxerit per verba de præſenti,carniſq; copula interuenerit
inter eos,ac p an nos plures eidem, velut vxori legitimæ,affectu
adhæſerit coniugali:nunc tamen, Dei timore poſtpoſito a ſuo
conſortio abiecit eandẽ:nec erubeſcit cuidam ſup.rindictæ pu
blicè adhærere:ideoque diſcretioni tuæ p̃ſentiũ auctoritate mã-
damus,quatenus,ſi eſt ita, præfatum I.ex parte noſtra monere ac
inducere procures.vt mulier ſuperinducta,vel cui adhæret, om
nino dimiſſa prefatam H.vxorem ſuam recipiat,& eam marita-
li affectione pertractet:alioquin auctoritate noſtra iniũgas eidẽ
vt tali die per ſe,uel procuratorem idoneum, peremptorie cõ
pareat coram nobis:alioquin cõtra ipſum procedere curabimus
quãtum poſtulauerit ordo iuris.Quod ſi terminus,&c.ut s̃. ext.

de ſpon.ex parte A.& c.veniens 1.ext.de of.or.ſigniacauit.Vel
dic,quod ſi non fecerit,tu authoritate noſtra fretus eum,& ſup
inductam excommunicationis ſtudeas vinculo innodare, faciẽs
eos,tanquam excommunicatos,ab omnibus veſtræ diœceſis ar-
7 ctius euitari.† ¶Sed premiſſis opponitur,quia cũ vna tantum ci
tatio facta fuerit,non debet fieri peremptoria: de hoc s̃.§.uiſo.
ver.item peremptorium. Vnde ſi velis hanc vitare obiectionẽ,
poteris concipere ſub hac forma:

FORMA Gu.& cęt.vt s̃.prox.uſque,compareat coram no
bis iunge,& ſi tunc non venerit,veniat tali die:quod ſi nec tunc
venire curauerit,veniat tali die,quam ſibi peremptoriã aſſigna
mus.Multi quidem vtuntur hac forma,ut probatur extra,de te-
ſtib.cogend.capi.2.Et hæc forma frequentatur in his quorum,
præſentia de facili haberi non poteſt,& de hac s̃ §.uiſo uerſi.ſed
quid ſi.Caueat tamen is,qui ſub hac forma citat, vt inter vnam,
diem & alteram ſint competentia interualla,niſi facti neceſſitas,
aliud ſuadeat:s̃.§.uiſo.uerſi.1.& uerſic.item dicunt.Literis autẽ
huiuſmodi ſigillatis,actor eas ſtatim recipiat, & in actis redigit
faciat ad cautelam:deinde deferat ad citatorem, vel ad eum,qui
per literas ipſas citatur:in quarum pręſentatione eum cautum eſ
ſe oportet,ne ſigillum frangatur.uel cadat:& ut præſente nota-
rio eas porrigat eidem,uel etiam ipſi citato:cum eidem ſcribit
ſub pręſcripta forma: de qua præſentatione habeat teſtes, uel
ↄfici faciat publicũ inſtrumentum,C.de annal except.ut perfec-
tius extra,de probat quoniam contra.Cuius tenor talis erit:

¶FORMA.In nomine,& c.Anno &c.talis pręſentauit & de
dit tali quandam literam apertam in mei notarii præſentia &
teſtium ſubſcriptorum,ex parte talis iudicis à ſede apoſtolicã de
legati: ſigillatam vero ſigillo & integro, in cuius circulo erant
tales literæ, & intra circulum tale ſignum,ſupplicans inſtanter
eidem,ut citare deberet reum,iuxta traditam ſibi formam.Te-
nor autem prædictæ literæ erat talis:Guil.&c.tali ſalutem,&c.&
toto tenore inſerto,Notarius in fine ſubiungat:Acta fuerũt hęc
tali die & loco,præſentibus talibus:& ego talis, tali auctoritate
notarius, pręſentationi dictarum literarum interfuit, & hoc ad
præſentatoris inſtantiam in ſcriptis redegi,& publicaui, & meo
ſigno ſignaui.Hanc formam.etiam vide ſupra de impug. reſcri.
8 § primo.† ¶ Porro citator receptis & perlectis literis,ſi citãdus
eſt alias eius ſubditus,eum ad ſuam aduocet præſentiam.Si uero
non eſt eius ſubditus,uel eſt magna perſona,ipſemet accedat ad
eum & præſenter notario,uel teſtibus idoneis,per quos poſſit p
bari citatio:& ſi neceſſe fuerit,legat præfatam literam coram il-
lo,& poſtmodum citet eum iuxta traditam ſibi formam:de qua
citatione fieri faciat publicum inſtrumẽtum,ſub illa forma,quæ
eſt s̃.§.proxim.uerſic. quo facto. hoc ſaluo quod ubi dicitur in
prin R.Clericus nuncius,& c dicatur,dominus talis, & c.Quod
autem dixi de notario & teſtibus,cautela eſt:nam & ſine hoc ſibi
aſſerenti ſe citaſſe creditur,ſi ſit in literis illa clauſula,diem autẽ,
&c.quæ eſt infra §.prox.ver.ſi vero.nam miniſtro creditur in fa-
cto ſibi commiſſo,ff.de reb.eor.qui ſub tu.uel cu.ſunt,l.magis.§.
ne tñ.licet ſit argumentum cõtra in ead.l §.item prætor.ver.nec
f nimium [f].†¶ Vni tamen non creditur in actu iudiciali:extra, de
probat.quoniam contra.in prin.Hoc autem facto, reus ſic cita-
tus petat copiam, tam de citatione, quam de literis citatoriis,
quæ fieri debent originalibus remanentibus penes eum,extra,de
probat.c.fi & c.quoniam contra.
10 †¶Viſo de citatione ordinarii, ſequitur videre de citatione de
legati,quæ ſit p literas A d quod notandũ eſt,quod aut eſt unus
delegatus,aut plures Si eſt unus delegatus,citabit per literas ſub
hac forma:

¶FORMA. Titius archi.Narboneñ. uel canonicus vel M.
ſanctę Narbonen.eccleſiæ archiepiſcopus, iudex à domino pa-
pa in tali cauſa delegatus, tali ſalutem in domino Ieſu Chriſto.
Mandatum apoſtolicum,uel literas,à ſede apoſtolica nos rece-
piſſe noueritis in hac forma:Clemens epiſcopus ſeruus ſeruorũ
Dei,&c.veniens ad præſentiam noſtram G.presbyter, nobis ſi-
gnificare curauit quod V.de Podiomiſſione,& quidam alii ciui
tatis, & diœceſis Biterreñ ſuper iure parochiali,ſcilicet decimis
oblationibus & rebus aliis iniuriantur eidem.Quo circa manda-
mus,quatenus,ſi eſt ita,partibus cõuocatis cauſam audias, & eã
fine canonico decidas:faciens,quod decreueris,per cenſurã ec-
cleſiaſticam appellatione remota firmiter obſeruari: teſtes au
tem,

ADDITIONES.

a Fiat. ¶ Ponit forma j.§.prox.ver.ſi uero.ibi,dicit autem,&c.
b Secundum T. ¶ Vbi s̃.uer.& nota.
c Debet. ¶ Sup.& pronunciare,vt dixi.§.1.ad fi.ſuper ver.item generaliter.
d Diximus. ¶ Et no.de app.ſolicitudinem.in gl.ſed quare.in fi.
e Porro. ¶ Verſi.totus Aegyd.vſque ibi,ſed præmiſsis.ſuper rubrica 7.
f Nimium. ¶ ibi non credit tutori dicenti, ꝙ eſt neceſsitas diſtrahendi.in §.
ne tamen.credit miniſtro,quem ad id miſit,ut referret.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tem &c.data Viterbii 4.calendas Octobris, pontificatus noſtri
anno quarto:quas,ſi petieritis, uobis præcipimus exhiberi. Vo-
lentes igitur,vt decet, mandatis apoſtolicis humiliter obedire,
vobis auctoritate,qua in hac parte fungimur præcipiendo man-
damus,quatenus præfatum V & omnes alios quos cauſa ipſa cõ
tingere poteſt,& quoſcunq; prædictus G. presbyter vobis duxe-
a rit nominãdos[a] ex parte noſtra citare curetis,ut decima die poſt
receptionem præſentium coram nobis Narbonæ apud talem ec
cleſiam, vel domum,per ſe,uel per procuratorem ſuum,ſe præ-
ſentet:quem terminum ei pro duobus edictis, & tertio perem-
ptorio,propter viarum diſtantiam, ut partium parcamus expẽ-
ſis & laboribus, aſſignamus:vel quem terminum ſibi pro omni-
bus terminis peremptorium aſſignetis,reſponſuro de iure preſ-
bytero ante dicto:alioquin ſecundum formam mandati nobis
traditam in cauſa ipſa,quantum de iure poterimus,procedemus
cuiusquam abſentia non obſtante.Quod ſi idem terminus in diẽ
inciderit feriatam,&c.vt s̃.verſi.ſi igitur.iunge etiam, ſi vis: Diẽ
autem veſtrę citationis,&c.vt j̃.prox §.verſi ſi uero mandet.uel
ſic,In ſignum autem factæ citationis ſigilli noſtri impreſſionem
b præſentibus apponatis.[b] in cuius rei teſtimonium, &c vt ſuprà
in prędict.verſi.ſi igitur.Quidam etiam ad cautelam in citatione
inſerunt formam & tenorem libelli,ne ulterius reus petere vale
at inducias deliberatorias: ut probatur.v.q.2. ſi primates. & no.
c extra.de dilat.cap.j.[c] Quod tenor commiſſionis ſit inſerendus,
probatum eſt s̃.§.prox.uerſi.ſed nunquid.j.ſed in ſecunda cita-
tione non eſt neceſſe inſeri.Quod autem delegatus debeat ſe prę
mittere in literis, probatur:quia repreſentat perſonam domini
papæ ut nonageſimaquarta diſt.c j.& ut ipſe papa honorandus
eſt,quoad cauſam ſibi commiſſam,93.di.c.ſi.7.q.j.omnis,qui.&
maior eſt illis,quorum cauſa ſibi committitur,ut extra,de offic.
d deleg.ſane.& c.paſtoralis.[d] & uide j̃.uerſi.porro.Item,ꝙ poſſit ci
tationem committere,probatur extra,de offic.deleg. paſtoralis.
in princi.& dixi s̃.de iudice deleg.§. iam nunc.Quod autem pro
omnibus terminis vnus terminus peremptorius poſſit ex cã in
initio aſſignari,notatur s̃.§.viſo.verſicul.j.Item quod in perem-
torio debeat iudex ꝯminari,ibidem dictum eſt verſicul. item iu
dex.Quod autem certum diem & locum poſſit aſſignare,proba-
11 tur extra, de reſcript.c.olim.& cap.fin.¶ Quidam[e] etiam in fine
e citationis ponũt,quod reus veniat paratus proponere quicquid
voluerit,tam contra reſcriptum,quam cõtra perſonam iudicis,
vel impetrantis,ne alia detur dilatio huiuſmodi proponenda, ex
tr.de excep.paſtoralis.Item ſi in reſcripto apoſtolico continetur
clauſula illa,Quidam alij debent in citatione exprimi nomina eo
rum,quos per illam conuenire intendit,s̃.§.j.verſicu.item quod
f per clauſulam.[f] Actor autem cautè præſentet hanc literam, &
tam de præſentatione,quam de citatione faciat fieri publicum
inſtrumentum,ut iam dictum eſt,continens citationis tenorem:
& de ſigillis iudicum,& aliis debitis circumſtantiis faciens men-
tionem.In locis vero,ubi non eſt tabellionum uſus, id fiat per
duas perſonas iuratas,extr.de probat.c.quoniam contra.

¶ Si autem velis,quod litera ſit publicum inſtrumentum ſigil
latum,dicas ſic:FORMA.In cuius rei teſtimonium & futuram
memoriam premiſſorum,hoc preſens inſtrumentum publicum
de noſtro mandato ſcriptum,& in publicam formam per talem
infra ſcriptum notarium redactum, fecimus noſtri ſigilli muni-
mine reborari. Actũ in tali loco, anno, menſe, die & indictio-
ne talibus,pontificatus domini Clementis Papę anno quarto,ta
libus teſtibus præſentibus,uocatis & rogatis poſtmodũ notarius
ſic ſubſcribat:Et ego talis,tali auctoritate notarius, prędictis in-
terfui,& vt ſupra legitur,auctoritate & mandato prędicti domi
ni Titii fideliter ſcripſi,& in publicam formam radegi,& meo ſi
gno rogatus ſignaui.

¶ Si vero ſubdelegatus citat:dicat ſic:FORMA Talis à tali in
cauſa tali,ſubdelegatus,tali ſalutem in Domino Noueritis dictũ
talem à domino Papa recepiſſe literas in hac forma:Clemẽs,&c.
ipſe vero alijs negotiis impeditus, nobis cãm ſubdelegauit ean-
dem ſub hac forma:Titius, &c.ſicut conſtat per eius literas,uel
publicum inſtrumentum inde confectum:quæ ſi petieritis, uo-
bis præcipimus exhiberi. Volentes igitur eiuſdem delegati mã-
datis,imo verius apoſtolicis,humiliter obedire, charitatem ve-
ſtram,&c.vt s̃. § uiſo.Formam autem commiſſiõis uide s̃.de iu-
12 dice deleg.§.ſequitur.verſi.commiſſio antem.† ¶ Porro ſi ſunt
plures delegati,ſubdiſtingue:quia aut ſunt omnes eiuſdẽ dignita-
tis,puta ſunt epiſcopi: & tunc maior & dignior in ſalutatione,
præponatur,dicẽdo,M.Tholoſanus,& P.Biterreñ.& R.Londo
nieñ.miſeratione diuina epiſcopi,iudices à ſede apoſtolica. &c.
C de off.ma.offi.nemo. Vitium enim eſt prepoſterare,74.di.epi
ſcoporum.& c.fin.& C.de teſt.præpoſteri. Vel ſi de hoc dubium
ſit,prior in ordine epiſcopatus præponatur,& qui plus cæteris la
borauit,ut 17.diſt.§.fi.extra de ma.& obe.c.1.C.de conſul. libro.
..1.& C.de caſtrenſ.lib.co.l.1.& de re milit.cõtra. publicã.ad
... præpoſ.ſacri cubic.l.1.& de præfect.præt.l. 2.lib. co. & in
concord.quæ ſunt s̃. de aduoca.§.nunc dicendum.uerſic mino-
res tamẽ.uel ille,qui à principe dignitatem uel ordinem recepit,
ff.de albo ſcri.l.2.extra, de ma. & obed.per tuas extra de tẽp.or
din.cum in diſtribuẽdis.uel ſeruetur ordo in reſcripto apoſtoli-
co retentus,xliii.diſt ſit rector in fin.ext.de reſcrip.cum dilecta.
¶ Sed & ſi ſint omnes ſimplices canonici, vt ext.de reſcrip. præ
g ſenti.[g] dic idem,quod iam dixi,uel dic,antiquiorem tũc præpo
ni,ſecundum ea,quæ no.in prędi.uerſi.minores tamen. uel ille,
qui maioris eſt ordinis,ut iam dicam.Si uero unus eſt epiſcopus
& alii inferiores prelati,uel unꝰ eſt metropolitanꝰ,& alii epiſco
pi,uel unus in dignitate,alii ſimplices canonici,maior prȩponatȇ
etiam ſi poſterius fuerit ordinatus,ut in pręd.l.nemo. & 17. diſt.
§.fi.& in preal.c.placuit.extra,de ma.& obe.ſtatuimus. Delega-
tus quoque,qui talibus committet, hoc diligenter attendat. nã
prȩlati & clerici noſtri temporis multum ſunt naturȩ indignã-
h tis,& naturaliter homo appetit honorari,iuxta illud[h] Gloriam
13 tuam alteri ne dederis.& uide ſupra §.uiſo.† ¶ Literis igitur cita
tionis ut premiſſum eſt,formatis,iudex ſigillum ſuum apponat
ſi habet,nec tũc ualet,ſi cum alieno ſigillat,quia nec cum ſuo ad
aliud officium deputato,ſigillare poſſet,ut ext.de appellat.ſigni
ficauit.j̃.de edit.inſtr.§.inſtrumen.uerſ.item quod ſigillum non
eſt eius & s̃.de procur §.ratione autem.uerſicu.3. Sed ſi non ha-
bet proprium,uel habet,ſed cum ſigillari oportet,ſecum non ha-
bet,uel eſt ad aliud officium deputatum:tũc cum ſigillo alterius
ſigillet,dicens in fine literarũ:Nec miretur veſtra diſcretio,quod
cum ſigillo talis ſignaui,cum proprium non habeam,uel cũ meũ
mecũ tempore confectionis præſentium non haberem, vel cum
non haberem niſi ad tale officium deputatum.debet enim dice-
re, cuius ſigillo,& quare alterius ſigillo ſigillat:alioquin turbatũ
eſſet ſignum,ff.pe teſta.ad teſtium.Et præterea ſigillum & ſub-
ſcriptio diuerſis ex cauſis apponũtur in literis,ut infra de proba.
§.videndum.verſicu.illud etiam.quare debet dici,ad quid appo
nanȇ.niſi enim ſic diceretur,citatus uidens aliũ citare, & uidens
ſigillum alterius apponi, credere poſſet literas eſſe falſas nec te-
i neretur ſecundum AEgidium[i], comparere.proteſtatio enim ad
id,& ad alia ualet,extra quod met.cau.c.j.de cẽſ.olim.Et eſt hoc
contra quoſdam officiales literas ſuas familiares ſigillo officiali-
tatis ſigilantes.Si ergo tertius iudex,uel duo ex tribus ſigilla non
habent,& cum alienis ſigillãt,de hoc nulla in literis facta menti-
one,dicunt quidam,& bene,non ualere citationem: imo præſu-
munt literã eſſe falſam.Sed ſi in literis dicitur:A.B.& C. canoni-
ci Narbon.iudices à ſede apoſtol.&c.in literis vero ſigillorũ ap-
poſitorum habetur,R.P.& M.canonici Narboñ conſtat,quod li
teræ ſigillorum diſcordant a literis citationis:ideoque falſȩ præ-
ſumuntur,extr de elect. cum inter R. ſeniorem.& de appellati.
14 ſignificauit.& de fide inſtrumen inter dilectos. † Sed nec uidetȇ
præmiſſa proteſtatio ſufficere,niſi & is, cuius ſigillum apponitȇ
dicat in ipſa charta,ſe illud appoſuiſſe,arg.ff.de teſtib.l. pen.& l.
ad teſtium.§.ſi quis ex.C.co l.ſi unus.& l.hac conſultiſſima. & l.
in teſtamẽtis.& l.iubemus ext de re iudic.cum inter uos.§.j.verſ.
pe.& ſi C.de his,qui.ut indig.l.pen.ff.de eden.l j § ſi. nã cũ ſigil-
lum ponatur in teſtimonium rei geſtȩ,non poteſt is,in cuius fa-
uorem apponitur in cauſa propria teſtis eſſe,4 q.3.verſi. nullus.
Sed credo contra ſcilicet quod charta fidem faciat,quamuis is,
cuius ſigilum apponitur non ſubſcribat, uel hoc non dicat, ex
quo ſigillum integrum apparet & incorruptum,argum.C arbit.
tut.l.fin.ext de fide inſt inter dilectos.& c. 2.ubi de hoc,ſecundũ
Papam.nec talis eſt teſtis in re propria,cum huius acta ſint com-
munia,& huiuſmodi ſubdelagationes probantur per ſigilla iudi-
cum,ut j̃.de inſtr.edit.§.nunc dicamus.ver.illud autem Hinc eſt
etiã,quod ſi aliquis procuratorem conſtituat,uel aliquid fiat co
ram perſona authentica,& exinde fiat ſcriptura,in qua ipſe cõ-
ſtituens,uel faciens,loquitur,& ſigillum eius apponitur,nulla de
hoc per ipſum conſtituentem,vel ipſam perſonam authenticã.
facta in litera mentione, ſatis facit fidẽ tale ſigillum, ut ex præ-
miſſis apparet. Nec eſt neceſſe, quod perſona loquens in inſtru-
mento,ſiue ſit contrahens ſiue aliud ſignum apponens,dicat, ſi-
gnum

ADDITIONES.

a Nominandos. ¶ Hæc forma non procedit ex vi clauſulæ,Quidam alii, ut dictum eſt s̃.§.proxi.in fin.& j̃.ſeq.

b Apponatis. ¶ Reſpicit hoc conſuetudinem Gallicanam de qua ſcripſi de probat.quoniam contra.ſuper uer.citationes.

c c.j. ¶ In ij.gl.& uide quod ſuper ea ſcripſi.Eſt ſciendum,quod Io.de Deo lib.iudicum,parte j.ru.3.improbat.ꝙ libellus ponatur in citatione,maxime p delegatũ,ſub quo lis ꝯteſtata nõ eſt,ext.de appel.ſignificante.dicit enim,ꝙ iudex reddit ſe ſuſpectũ,& tales nõ debẽt eſſe iudices,3.q.5.quia ſuſpecti.& dicit ꝙ eſſet locus appellationi: & multum ſubtilizauit. Tenet ꝯ: ꝙ nec recuſari per hoc,nec appellari põt ſeruato,quod ſcripſi ſu p p̃d.j.gl.

d Paſtoralis. ¶ Secundum Aegid.rub.4.

e Quidam. ¶ Secundum Aegid.cuius totus iſte uer.rub.4.

f Clauſulam. ¶ Ergo patet,quod proxima forma non fuit congrua.

g Preſenti. ¶ Quam non habemus.

h Illud. ¶ In prima perſona habetur Ita.42.& 48.

i Secundum Aegid. ¶ ſua rubrica 7.

gnum meum appoſui.Item non eſt vis: an promittens vel con-
trahens loquatur in littera,an ſigillans:arg extra,de conuer.con-
iuga.dudum Sufficit ergo,quod litera citationis ſit ſigillo iudicis
ſigillata quia non eſt de actis iudicii, ſed ante iudicium,Si autem
ſunt plures iudices,quilibet etiam ſuo ſigillo ſignet, argu.Inſtit.
de teſtam.§ ſed cum paulatim.Si uero alter coniudicum ſigillũ
non habeat proprium, ſigillet cum ſigillo alterius, ſupraſcripta
tamen proteſtatione præmiſſa:cum qua etiam omnes cum vno
poſſent ſigillare ſigillo,ut inſt eo.tit.§.poſſunt autem.ff. eod.l.ad
teſtium §.ſi ab ipſo ubi eſt ar.quod etiam cum ſigillo actoris poſ
ſit iudex ſignare,cum ſit alienum.de hoc j.de ed inſtru.§.poſtre
mo,uerſi.item quod ſigillum nõ eſt eius. Quod autem ſigillum
15 dicatur authenticum,no.in pręd.§.videndum.verſic.x.† ¶ Hoc
autem nota,ꝙ citatio duorum,facta tertio delegato absẽte,nec
ſe excuſante,non tenet,niſi ſcribatur cum clauſula illa, quod ſi
non omnes,& c.extra,de offi.deleg.prudentiam.in prin. & c.cũ
cauſa.quod ſic oſtẽdo.Conſtat enim,quod citatio eſt de proceſ
ſu iudicis,extr.de ꝓbat.quoniam contra.de off.dele.gratum. &
ca.relatum.Conſtat etiam ꝙ ſi duo iudices procedũt,tertio nec
veniente,nec ſe excuſante,nec uices ſuas alii committente, duo
nil agere putantur,niſi alias de eius impotentia conſtet:ut in præ
dict.c.prudentiam § j.extra de reſcrip.ſciſcitatus 2.q.6 § diffini-
tiua.verſi.ſi plures.Ergo nec citatio duorum nullius eſt momen
ti. Veruntamen ſi duo proteſtentur in ſuis literis id factum eſſe
de tertii licentia,conſulo citato,ꝙ uadat ſaltem ſuum priuilegi-
um allegaturus:ext.de appella.cum parati.& c ſi duobus. de offi.
a deleg.cum cauſa.ubi de hoc.[a] Hoc proſequere,ut not in prædic.
c prudentiam.reſpon.j In eodem etiam c.no. ſecundum Papã,
vtrum tertius coniudex poſſit ratum habere,quod à duobus fa-
ctum eſt:ſiue ſit proceſſus, ſiue ſententia excommunicationis,
vel alia.Sed videtur,ꝙ tertius coniudex poſſit ratificare citatio-
nẽ a duobus factam eo abſente:quia ratihabitio retro &c.C. ad
Maced.l.fi.ff.de pig.ſi fundus.Quæ regula videtur etiam locũ ha
bere in iudicibus,ff.de iudi licet.Arg.cõtra ff.de arbit.l.ſi in tres.
& ff.de offic.proconſul.l.obſeruare.§.ſi quod verius videtur.de
16 hoc j.de ſent.§.ſequitur.verſi ſed & ſi cum ſeq. † Quid ſi iudex
tullit ſententiam nulla præcedente delegatione,nunquid per ra
tihabitionem ordinarii confirmabitur ſententia?arg.ꝙ ſic,ff.de
re iud.duo.9.q.2 § fin.C de iur fiſ.l.2 lib.10.Sed dic contra,ꝓut
ibi no.& arg.ea q c.j Idem iuris eſt, ſi tertius coniudex ſenten-
tiam à duobus præſentibus latam ratificat,ut ibi no. ¶ Quid ſi
tertius non venit,nec ſe excuſat,qualiter tunc duo citabũt par
tes? vel qualiter illũ abſentẽ uocabunt? Reſpon.do.meus not.in
Sum.de offi.delegat §.ꝙ ſit eius officiũ.ꝙ ſine delegatione colle
gæ poſſunt duo citare hoc modo.
¶ FORMA. Vice noſtra & collegæ noſtri citamus te: q cũ mul-
tũ diſtet à nobis,in citatione hac non poterat intereſſe: quaſi di-
cat,hẽt hic locum clauſula illa,Quod ſi nõ omnes.& de hoc tan
gitur in p̃d.ca.cũ cãm,quę ad hoc facit,ꝙ no. j.de primo & ſecũ
do decre § iã de effectu.uerſi.& nota,ꝙ præ.Itẽ etiã dicit,ſi duo
ſunt,ſ.ꝙ unus vice ſua & abſentis citare valeat,cauſa ſimili allega
ta.poteſt enim abſens ratificare,ꝙ ſuo nomine geſtum eſt. & in
his caſib.ratione dubij citatus uenire tenetur.tamen ulterius nõ
tenetur procedere.niſi facta ſibi copia iuriſdictionis:nec eſt de-
cens,eam ſibi fieri,niſi veniat coram iudice: ad quem potius, q̃
iudex ad ipſum,venire tenetur.Sed dices,ergo quiſque poteſt ꝓ
libito me uexare, dicens ſe iudicem, cum non ſit ex quo ſic ci-
tatus debeo comparere Sed reſpondeo,ipſe ſibi ad intereſſe ꝯdẽ
nabitur,& alias punietur.quę dic,ſecundum domin.meum,ut in
præd.§.quod ſit eius officium.Caueat tamẽ citans prædicto mo
do,quod is,cuius nomine citat, non multũ diſtet.alias dictans,
ſcribẽs,& ſigillans,quæſtionem falſi poterunt formidare: ut ex
tra,de his,quę fiunt à præl.quanto ſecundum dominum meum.
Aliqui tamen quandoque faciunt hãc literã ſcribi nomine om-
nium, & in fine dicunt: Data anno, menſe tali: nil de loco, uel
die dicẽtes,ſicque ſuas(quod non approbo)palliãt falſitates.Tu-
tius eſt ergo in prędictis caſibus,quod unus committat alteri vi-
ces ſuas ſub hac forma,¶ FORMA Talis tali ſalutem in domi-
no. Cum cauſa,quæ uertitur,ſeu uerti ſperatur inter A.& B.vo-
bis & mihi ſimul à ſede apoſtolica ſit ꝯmiſſa ſub hac forma.Cle-
mẽs epiſcop9,&c.poſito toto tenore,ſubiũgat:præfatus A.à me
inſtanter petiit,quod dictum B.citare deberem ut coram me ꝯ-
parere deberet. Attendens igitur me ad hoc ſine uobis non debe-
re procedere:volens etiam litem abbreuiare,partiumque occur
rere laboribus & expẽſis,ueſtræ diſcretioni,quo ad dictam cita
tionem tantũmodo faciẽdam,& in his,quæ ad ipſam pertinent,
meas vobis committo vices, iuriſdictione ac poteſtate mihi in
omnibus aliis reſeruata:ſcituri,quod dante Deo die ac loco inte
rero per vos partibus aſſignatis. Quod ſi tres fuerint, duo tertio
eodem modo committant,qui tertius citabit hac forma:
FORMA. Tales tali ſalutem in domino.Literas appoſtolicas
me & talem recepiſſe noueritis,ſub hac forma:Clemens epiſco-
pus,&c.Cum igitur dicti mei tales collegæ,quo ad citationẽ hu
iuſmodi faciendam,mihi commiſerint vices ſuas,idcirco vice di
ctorum collegarum,& mea,auctoritate domini papæ qua fun-
gimur in hac parte,uos cito,& coram eis & me die & loco tali-
bus per uos aut per procuratorem idoneũ, &c.vel ꝯmittat hæc
citatio committenda alicui,ut ſupra uer.viſo.Sin autẽ vnus cõ-
mittat alteri vices ſuas in cauſa,dicet,prout no.s.de iudice dele
17 gat.§.ſequitur.uerſi.& ſic ſunt.in fine.†¶ Sed pone,quod is, cui
citatio committitur faciẽda,petit ſibi fieri copiã iuriſdictionis,
b nec aliter vult citare.Dixit Gul.Na.[b] ſufficere tenorem reſcripti
apoſtolici in litera inſertum eſſe:nec eſt neceſſe originale oſten-
di:arg.ext.de dila.præterea.Nec obſtat extra de offi.dele.cum in
iure.quæ loquitur in executione ſentẽtiæ,in qua magnũ fit pre-
iudicium,quod non eſt in citatione:ideoque debet obedire cita
tori.Pars enim corã delegato veniens,poterit,ſi voluerit,reſcri-
pti copiã petere & habere:ut in prædic.c.præterea. nec à citato-
re appellari ex hoc poterit,cum ſit merus executor:ut extr.de ap
pel.nouit.maxime autẽ obedire debet,ſi delegati perſona,ſit au-
ctorizabilis & bonæ famæ arg.92 diſt.nobiliſſimus 62 diſt. mira
mur prope fin.& ſecundum quoſdam,etiam minoribus obedire
tenetur,ff.de iudiciis,ſi quis ex aliena. Dominus meus not.in tit.
de offi.deleg §.quod ſit eius officium.verſ.tertius.quod talis po
teſt cogi coram iudice venire:& tun coſtenſo ſibi reſcripto cũ
cogere.Et per præmiſſas etiam rationes not.Papa in præd.c.pre-
terea.ꝙ ex quo delegatus inſerit in citatione appoſtolici reſcrip
ti tenorẽ,citatus per ipſum delegatũ comparere tenetur, quan-
quam apoſtolicum non uiderit reſcriptum, niſi forte ipſe dele-
gatus uilis perſona uel nimis remota ſit.& ſi non comparet,& il
le in ueritate iudex ſit,tenet excommunicatio uel in poſſeſſionẽ
miſſio,& quęlibet alia mulcta per eũ propter hoc illi inflicta:De
bet ergo comparere,cum per hoc nullum fiat ſibi preiudicium,
vel modicum. Nam ſaluum ſibi remanet ius petendi copiam iu
riſdictionis illius,& fori priuilegium allegandi: & aliàs procede-
re non cogetur,ff.de iudic.ſi quis extra de iudic.c.j extr. de dila.
ca.fin.Sed ſi ille iudex non ſit,uel nullum uel falſum reſcripti te
norem uel nullam cauſam,quare ſuper citatum iuriſdictionem
habeat,in citatorio inſeruit,nec alias eſt iudex ordinarius,non te
netur comparere:nec tenet,ſi contra eum non comparentẽ pro
ceditur,arg.ff.ſi quis cau.ſi ſeruus & l.quoties ſeruus.ff de in ius
c voc.l.2.Sed Pet.de Sam.dicit[c], quod nec citatus per ipſum de-
legatum comperere,nec is,cui mãdatur quod citet, comparere
tenetur,niſi prius de illius iuriſdictione certificetur,arg.in pręd.
c.cum in iure & in his,quæ not.infra de probat.§.vidẽdum.ver
ſic.quid in auditoribus.uel niſi citans ſit perſona auctorizabilis.
vt ꝓmiſſum eſt.Citatus tamen non debet dicere,ſe de illius iuriſ
dictione dubitare,vbi dubitandum non eſt,extr.de reſcrip.cum
18 ꝯtingat.†¶ Sed quid ſi delegatus mandet alicui ut denunciet P.
excommunicatum? Reſpond.not.Papa in predict.c cum in iure.
quod prudenter agit, ſi etiã nullo apoſtolico reſcripto viſo ex-
equitur quod mandatur,preſertim ſi delegatus eſt ap ꝓbata per
ſona,nec tenetur deferre.niſi velit, appellationi partis appellan
tis,ne exequatur.Nam huiuſmodi appellationes coram delega-
tis,non coram executoribus,ſunt interponendæ,extra. de offic.
deleg.ſuper quæſtionum §.quem uero.& § fin.non tamen cogi-
tur,niſi uelit.vt in præd.ca.cum in iure.& ſi propter hoc excom-
municetur,non tenet excommunicatio: quia hic agitur de ma-
gno præiudicio.Habet enim illa tantum iuriſdõnẽ in rebus, uel
perſonis in reſcripto contentis, & non in aliis niſi eius iuriſdicti
onem impediant uel mandatum contemnant, ut not. ſecundũ
eum.extr.de offi.deleg.c.j.At iſte non impedit, nec contemnit,
cum ſibi non conſtet ipſum iudicem eſſe. Non ergo, ſecundum
eum,tenet ſententia,tanq̃ à non ſuo iudice lata, licet poſt repe-
19 riatur ipſum iudicẽ fuiſſe:arg.ext.de offi.del.ex literis.†¶ Quid
ſi iudex ita dicit,Mando tibi,quod uenias die tali uel ꝙ talẽ cites
d alioquin te noueris excommunicatum? Dicit G.Na.[d] quod non
ueniens,uel non citans,non eſt excommunicatus.neceſſe eſt tã-
tum ſententiam excommunicationis in illum dictari,C de ſent.
ex breui.rec.arbitri.& ore proprio proferri,2.q.j de manifeſta.in
fi.ibi,iam diiudicaui,ut præſens,&c.& eſt arg.in his,quę no.ext:
de ſimo.ſicut tuis.in gl.arg.quod abbas.& de eo,qui fur.ord.rec.
c.j.nec talis litera probat ſententiam, C.de eden.authẽ. ſi quis in
aliquo.extr.de fide inſtr.c.1.quia nec creditur iudicis aſſertioni
extra,de ꝓbat.quoniã contra.Arg. ꝯ 63. diſt.ſolennitate.& 23.
q.3.

ADDITIONES.

a Hoc. ¶ In j.gl.& fuit quæſtio venerealis 8. Et quicquid ibi dicatur,hic te-
ne,quod dicitur hic.Et ſi dicas tertium uere impeditum,dic, ut in quæſtio-
ne,quæ eſt ſuper regula,eum,qui certus.de reg.iur.lib.6.
b G.Na. ¶ in c.ſtatim allegato.
c Dicit. ¶ in c.cum in iure.
d G.Na. ¶ Vt ſcripſi.in decre.præterea.hic alleg.in eius prin.

a q.3.cōperimus.ext.de ſimo.accuſatum [a].Sed illa,vt dicit ibi Pa-
b pa:loquitur,qui ſolo verbo [b]aliquem abſoluere poteſt,vt extra
de ſenten.excom ſi aliquando. Vnde dicit,quod iudex ſic proce
dere debet.nam præſentibus aliquibus abſentem,vel citare nolē
tem,excommunicabit hoc modo. quia talis à me legitime cita-
tus comparere contempſit.vel ad mandatum meum citare talē
c neglexit,eum excommunico in his ſcriptis. [c] Deinde illum cita-
bit hoc modo:Mando tibi,vt compareas tali die,vel talem cites
alioquin te noueris excommunicatum. Cuius excommunicatio
nis forma talis eſt:Quia talis à me,&c.vt ſ̃. & ſic poſtea talis non
poterit appellare,ext.de appel.præterea.Alij dicunt, quod bene
eſt excommunicatus per talia verba,arg.in his,quæ no.ĩ de ſen-
20 ten.§.vt autem.ver.porro quia.ibi,veruntamē iudices.†¶Quid
ſi non veniens habuit iuſtam cauſam abſentiæ? Dicunt quidam
ſimpliciter, quod non eſt excommunicatus. non enim iudex in-
tendebat ipſum excommunicare in omnem euētum, ſed in caſu
contumaciȩ,argu.ff.de ſolut.ſi ſeruus decem.in fi.Vnde cum nō
ſit contumax,pœnam contumaciæ ſentire non debet,ext.de pro
cu.querelam.ij.q.vi.quanto. de maio.& obed.inter quatuor. ff.
de re iudi.l.contumacia.xj.q.3.non debet is.imo debet iudex pro
nunciare ſententiam nullam, vt extra, de re iudic. cum Bertol-
dus.&c.tenor.circa fi.Nec debet etiam iſte ſatisfacere de expen
d ſis,vt in præ.c.querelam [d].Illud autem certum eſt,quod ſi iudex
excommunicat propter contumaciam eum,de quo ſibi conſtat
quod non ſit de ipſius iuriſdictione, non tenet ſententia, quia
ille non tenetur venire: vt extra, de appell. ſi duobus.ff ſi quis in
e ius,voc.non ier.l.ij.ſecus ſi hoc ignorat, vt ibi [e]. Sed nunquid i-
dem erit in exempto, vt ſit excommunicatus, ſi iudex ignorat
eum exemptum? Reſpon.non:quia talis ignorantia non poteſt
eum facere iudicem,qui non eſt:de hoc ſ̃.§.j.verſicu.item gene
f raliter.&ſeq. [f] De citatione autem,quæ fit per edicta,not.ſuprà.
§.prox.verſi.& not.& ĩ.de dolo & contum.§.reſtat. Item quan-
do vnus poteſt abſoluere excommunicatum ab alio, nota. ſe-
cundum Papam, extra.de officio delegat. prudentiam. §. ſex-
g ta [g].

ADDITIONES.

a Accuſatum. ¶ Ibi dicebatur in antiqua.præſcripta noſtra prohibere:&idem in c.ibi ſeq.vt ibi dixi.
b Verbo. ¶ Si intendit de verbo,Abſoluo te,quid ſpeciale in papa.ſi de aliis verbis.tene ,quod dicit cle.ſi ſumus.de ſent.excom.
c Scriptis. ¶ Ridiculoſum eſt, hoc conſilium, quod ante culpam feratur excommunicatio pura.
d Quærelam. ¶ Vide,quod notatur de teſt.cog.c.ij.in vl. gl.& quod ſuper ea dixi.& remiſi.
e Ibi. ¶ Statim innuit contra:ſed diſtingue,vt in q.de qua ſtatim.
f Et ſeq. ¶ Ibi remiſi ad q.quam ſcripſi ſuper regula,ſcienti.
g Sexta. ¶ Vbi ſcripſi ſuper verbo,malitiam.

SVMMARIVM.

1 *Auditor generalis domini papȩ,quis, & quare dicatur: & citatio in eius audientia cuius formæ debeat eſſe.*
2 *Litis conteſtatio,dicitur litis initium,& quibus verbis ſit ante eā vtendū.*
3 *Auditor domini papæ mandans extra curiam intra duas dietas aliquem citari,qualiter debeat literas concipere.*
4 *Altera parte appellante à delegato,ſi ipſe delegatus cauſam remittat ad ſuperiorem,qui cauſam delegauerat,ſuperior vero,ad quem cauſa remiſſa eſt,ſi citat appellantem,vt veniat proceſſurus in cauſa principali,nulla facta mentione de appellatione,quid iuris?*
5 *Mittere debens excuſatorem ſi non mittat,an teneat proceſſus contra ipſum ſuper principali habitus.*
6 *Auditor domini papæ reſcribens poſt factam citationem ſecundum formā ſibi traditam,qua forma vtetur.*
7 *Auditor domini papæ,ſuſcepta cauſa appellatiōis, vel negotij principalis inhibēs ordinario, ne de ipſa cauſa ſe intromittat,quo reſcripto vtetur.*
8 *Delegatus qui cauſam cognouit,ſi citat partes peremptorie ad ſententiam audiendam,& poſtea committit alteri ſententiæ prolationem:an is, cui commiſſum eſt,debeat interum partes citare.*
9 *Plures iudices habens,ſi ab omnibus citatur,coram quo comparebit.*

¶ De citationibus auditorum domini papæ.

6.§. Dicto de citationibus literalibus ordinariorū, de-
cēs eſt,vt etiā de citationib.auditorū gene-
ralium palatii domini papæ(quā frequentamus)aliqua ſuppona
mus:qui ideo Auditores generales dicuntur, quia eis generalis
audiētia appellationum totius orbis commiſſa eſt:non tamē dif
finitio ſine ſpeciali domini papȩ mandato,ſibi facta prius relatio a
ne fideli:vt dixi ſ̃ de iud.deleg.§.ſecundo,verſi. item nō obſtat.
Et ſcias,quod quandoq; citant in audientia,quandoq;etiam ex b
[illegible] curiam.Nam de cōſuetudine diutius obſeruata,citant extra cu c
[illegible]ſque ad duas dietas,extr.de reſcrip.nonnulli.& eorum lite d
ris obeditur,& ſigillis eorum creditur in cauſis per appellationē
& etiam per ſimplicem querelam ad apoſtolicam ſedem delatis.
1 †¶Forma autem citationis,in audientia talis eſt.FORMA.Man
dat magiſter Gul. Durandus,canonicus Beluacẽ.& Narboñ.do
mini papȩ capellanus,ſubdiaconus,ac ipſius palatii cauſarum ge
neralis auditor,citari primo,vel ſecūdo, vel tertio peremptoriè
vel quarto ad malitiam conuincendā in audientia publica, talē,
ſeu ejus procuratorem legitimū,ſi quis eſt in Romana curia pro
eodem,& quoſcunque alios,qui ſua crediderint intereſſe,vt tali
die facta audientia,ſi curia fuerit,alioquin proxima ſequenti die,
qua curia fuerit,compareat in palatio corā eo ad procedendū,
vel ad libellum recipiendū,vel litem conteſtādum, vel ad iuran-
dum de veritate ſeu calumnia, vel ad reſpondendum poſitioni-
bus,vel ad audiendum iurare teſtes partis alterius,vel ad audien-
dum ſententiam:& ſic de aliis,in cauſa, ſeu cauſis appellationis &
negotii principalis,quȩ vertitur,ſeu verti ſperatur inter dictum
P.ex parte vna,& talem ex altera,ſuper præbenda talis eccleſiæ,
vel beneficio,vel fundo,vel vinea,& huiuſmodi,vel ſuper tali ac
cuſatiōe,prout poſtulat iuris ordo:alioquin in cauſa ipſa, vel ad
a libelli receptionem:vel ad litis conteſtationem [a], non obſtante
cuiuſquā abſentia,quantū ſuadebit iuſtitia,procedetur.Data Vi
terbii.die vj menſis Octob. pontificatus domini Cle. Papæ IIII.
2 anno iiii.†¶Et nota,quod ſemper ante litis conteſtationem vti-
mur in citationibus hoc verbo:In tali cauſa,quȩ vertitur,ſeu ver
ti ſperatur,&c.quia litis cōteſtatio eſt litis initium:vt ext.de ver.
ſig.ex parte.ij.& de off.dele.ſuper quæſtionū.§.j. ver. quod ſi de
legatus.& c.relatum ante litem cōteſtatam non dicitur quis age
re,ſed agere velle,vt ff.rem ra.ha.l.amplius.
3 †Si vero mādat extra curiam intra duas dietas aliquem citari. ſic
literæ cōcipientur:FORMA.Magiſter Gul.Durandus,&c.vt ſ̃.
vſque,auditor iunge,tali plebano,& tali canonico,talis eccleſiæ
ſalutē in Domino.Cum cauſam appellationis & negotii princi-
palis,quod vertitur,vel verti ſperatur inter G.ex vna parte,&T.
ex altera.vel,quam mouet,vel mouere intendit,ſuper tali re,vel
accuſatione,&rebus aliis ad inſtantiam ipſius G.vel eius procura
toris,vel de mādato ſummi.pōtificis,ſicut occurret,recepimus
audiendā,& fine debito terminandam,diſcretioni veſtræ aucto-
ritate dñi papæ, qua fungimur in hac parte,diſtrictè præcipiēdo
mandamus,quatenus vos,vel aliter veſtrū per vos,aut alium,vel
alios,eum ex parte noſtra peremptoriè citare curetis,vt die deci
ma à die veſtræ citationis connumeranda,vel in proxima ſequē
ti non feriata (ſi dies ipſa fuerit fariata) per ſe,vel per procurato
rem legitimū cōpareat in Romana curia corā nobis,facturus &
recepturus in dicta cauſa,qđ ordo dictauerit rationis: alioquin,
&c.vt ſ̃.in proxi.forma.mandatū noſtrum, imo verius apoſtoli-
cū,taliter impleturi,quod de inobedientia,vel cōtemptu neque-
atis aliquatenus reprehendi.Diem aūt veſtræ citationis,&formā,
& quicquid inde feceritis,nobis per patentes literas harum ſeriē
continentes,aut per publicū inſtrumentum fideliter reſcribatis.
b Data,&c.[b]†¶Quid ſi altera parte appellāte à delegato,ipſe dele
4 gatꝰ cauſam remittit ad ſuperiorē,qui cauſam delegauerat:ſupe-
rior vero,ad quem cauſa remiſſa eſt,citat appellantē,vt veniat ꝓ
ceſſurus in cauſa principali,nulla facta mentione de appellatiōe:
Reſpon.dicunt quidam,quod ſufficit mittere excuſatorē,qui ſo
lum dicat:Domine,non tenet citatio veſtra ſuper cauſa principa
li:vel nō poteſtis in ea procedere,quia appellatū eſt,& appellans
intendit proſequi appellationē tēpore cōpetenti.Si aūt tranſiſ-
ſet tempus proſequendæ appellationis, tūc bene teneret citatio
c ſuper principali cauſa,tam a delegante quam à delegato facta [c],
d ij.q.vj.ei qui.ext.de appel.cum ſit Romana.Papa vero dicit [d],ꝙ
debet oſtēdere talem qualem appellationē fuiſſe admiſſam, ext.
de teſti.veniēs.quia ſi aliud diceretur,ſequeretur abſurditas: ꝗa
cuilibet facile eſſet deludere quemlibet iudicē,ſi non teneretur
probare veritatem cauſæ appellationis.Tunc enim nō proſequi
tur cauſam appellationis, ꝗa nec ſuper ea citatus eſt. Si autem in
citatiōe facta ſuper principali,faceret mentionē de appellatiōe,
non teneret, nec excuſatorem mittere teneretur: quia expreſſit
errorem in ſententia,ſcilicet quod veniret agere cauſam princi
palem,omiſſa appellatione: quod verum eſt in illis cauſis,in qui
bus ante omnia debet articulus appellationis expediri,priuſquā
de principali agatur:vt ext.de appe.vt debitus. & c.cordi. Secus
eſt autem, vbi appellatio ſimul cum principali expeditur, vt eſt
quando

ADDITIONES.

a Litis conteſt. ¶ Inepta videtur cōminatio conteſtationis parte non veniēte.ſed dic,quod reſpicit partem illam,qua citantur hi,quorum intereſt: & eis non venientibus.fiet conteſtatio cum principali,&c.
b Et cætera. ¶ Addidit ver.ſeq.quia hic continuatur ver.cæterum.
c Facta. ¶ Hucuſque poſuerat ſ̃.§.ſequitur.in fi.
d Dic. ¶ vbi declarat in fi.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

a

5 quando ſuper prouiſione appellatur, vt ext. de app. ſtatuimus [a]. † ¶ Itē certū eſt, ꝙ vbi debet quis excuſatorē mittere, nec mittit, tenet proceſſus ꝯ eū ſuper principali habitus, ſi iudex appellatū eſſe ignorauit, & aduerſarius nihil doloſè egit: ſecus aūt, ſi ſciuiſſet appellatū: ext de ap. ſi duobus. vel ſi aduerſarius doloſè ſubticuit de appellatiōe, ff. de iud. ſi prætor. Porro in citatiōe facta à delegato n̄ tenetur quis excuſatorē mittere, licet ſecurius ſit mittere. Alii dicūt, & bene, vt vr̄, ꝙ citatio delagātis tenet ēt nō facta mētione de appellatione: quia ſicut citatus ꝯparere debet, vt ꝓponat ſuas exceptiones, ita & iſte, vt ꝓponat ſuā, ſ. appellatū eſſe, ff. de iu. ſi qs ex aliena. ext. de ap. cū parati. & niſi veniat, tenet

b proceſſus habitus ꝯ eū, ſ'm Papā, q hoc nota ext. de accuſatio. c. fi. [b] † ¶ Cæterū is, cui ſub forma præſcripta ſcribitur, reſcriptū re

6 uerenter recipiat, & iuxta formā ſibi traditā citet: quo facto, ſic auditori reſcribat: ¶ FORMA. Viro venerabili diſcreto, &c. Literas vr̄æ reuerētiæ recepimus ſub hac forma, &c. Magiſter Gul. Durādus, &c. poſito toto earū tenore, ſubiungat ſic: Veſtris igit̄ volēs humiliter obedire mandatis, talē ex parte veſtra, die tali, in tali loco, talibus p̄ſentibus, ꝑemptoriè citare curaui, vt tali die corā vobis in Ro. curia per ſe, vel p ꝓcuratorē legitimū, &c. vt ſ̃. in litera p̄cedēti. Quod ſi de citatione factū fuerit publicū inſtrumentū, ſubiungitur ſic: ꝓut in inſtrumēto publico exinde ꝯfecto ꝙ ad veſtram tranſmitto præſentiam, videre poteritis cōtineri. ¶ Si vero is, cui citatio demādat̄, citare noluerit, auditor mādatū ſuū ſic poterit aggrauare: FORMA. Magiſter G. Durādi, &c. Meminimus nos vobis literis noſtris dediſſe in mādatis, vt talē d̄ tali loco ex parte noſtra ꝑemptoriè citaretis, ꝙ corā nobis tali die & loco, ſu p tali cauſa, &c. vt ſ̃. ꝙ quidē (prout nobis aſſerit̄) facere ꝯtemptibiliter nō curaſtis: quocirca vobis ſub pœna excōmunicationis ſtrictè p̄cipiēdo mādamus, quatenus eundē ex parte nr̄a citare curetis, iuxta priorū ꝯtinentiā literarū. ꝙ ſi forte ꝯtemptū ſu p addentes ꝯtēptui, mādatū nr̄m, imo verius apoſtolicū, in hac parte ꝯtēpſeritis adimplere, ꝯ vos ꝓculdubio prooter inobedientiā & ꝯtemptū huiuſmodi ad pœnā duriorē, & ad alia

7 ſicut magis expedire videbimus, ꝓcedemus. † ¶ ¶ Porrò qn̄q; auditor ſuſcepta cā appellatiōis, vel negotii principalis, inhibet ordinario, ne de cā ipſa ſe ītromittat: & tūc ei ſub hac forma mādabit: ¶ FORMA. Venerabili ī Chr̄o patri tali ep̄o, Magiſter G. Durādi, dn̄i papæ capellanus, ac palatii eiuſdē dn̄i cauſarū gn̄alis auditor, reuerentiā cū honore. Peruenit ad nos, ꝙ licet cā quę vertitur inter tales, ſu p hoc pēdeat, vel agitetur, ſeu agitari ſperet̄ in Ro. curia corā nobis: vos tn̄ non ſine ſedis apoſtolicæ in curia & ꝯtemptu, in cā huiuſmodi, non tam ad vnius partis inſtantiā, q̃ in alterius graue p̄iudiciū auctoritate ordinaria procedere attentatis. Quocirca paternitati veſtrę tenore p̄ſentiū, auctoritate dn̄i papæ. qua fungimur in hac parte, reuerēter tn̄ præcipiendo, mandamus, quatenus ī dicta cā ſuperſedere curetis, cū ad maius tribunal mediante iuſtitia ſit delata. ¶ Si verò mandat inhiberi alteri, parti ne aliquid in p̄iudiciū alterius partis attenet, ſub hac forma ſcribet: FORMR. Magiſter, &c. Cū cā appellationis & negotii principalis, quæ vertitur, ſeu verti ſperatur inter P. & H. ſu p hoc pendeat in Ro. curia corā nobis auctoritate domini papæ, qua fungimur in hac parte, vobis diſtricte p̄cipiēdo, mādamus, quatenus eidem P. ex parte nr̄a arctius inhibere curetis, nę in dicta cā corā nr̄o pēdēte examine quicq̃ in partis alterius præiudiciū innouet, vel attentet. ¶ Quid iuris ſit de huiuſmodi inhibitione, dicam ȷ̃. de ap. §. de officio quoque. & §. ſe. Item no. ꝙ priuſq̃ fiat citatio, debet actor cauere: ꝙ dic, vt ȷ̃ de accuſ. §. j. Ibi etiā habes

8 qualiter in criminibus fiāt citationes. † ¶ Itē quæritur. Ecce delegatus qui de cā cognouit, citauit partes perēptorie ad ſententiam audiendam: demū cōmittit alicui ſn̄iæ ꝓlationē: quæritur, an is, cui cōmiſit, debeat iterū partes citare? Et videtur ꝙ ſic, arg. ff. de iudic. edictū. & facit, ꝙ no. C. quomodo & qn̄ iud. ꝯſentaneū, in gl. ſcilicet, præſide, &c. Arg. ꝯ ext. de off. dele. ꝯſuluit. ff. de iud.

c mortuo [c]. † ¶ Itē pone, ꝙ aliquis habet plures iudices: vt ſchola-

9 ris. vel quia eſt de foro alterius ratione domicilij, vel ꝯtus, vel

d alia de cā: citatus ab oībus iudicibus [d], quæritur, corā quo ꝯparebit? Dic, ꝙ primo citanti prius parebit, arg. ext. de foro ꝯpe. ꝓpoſuiſti. & de ap. vt debit[9]. & c. cū parati. ff. de iu. q prior. de or. cog. c. 2. 18. di. ſi ep̄s ¶ In ſumma no. ꝙ iudex pēſatis circunſtantiis & qualitate perſonę citandę, negotii, & temporis, & locorū diſtātia, debet inducias & terminos moderari: ext. de ap. cū ſit Romana. de dilat. capitul. j de officio deleg. ſane. defert. conqueſtus. de tranſact. ca. fi. de dolo & contu. cum dilecti.

ADDITIONES.

a Statuimus. ¶ Lib. vj.

b c. fi. ¶ Et ibi ſcripſi poſt hæc verba, quę ad literam fuerūt ipſius: p hūc finē videtur Inno. recedere à priori dicto, vt ſic nō ſufficiat mittere excuſatorē.

c Mortuo. ¶ Decret. ꝓbat, ꝙ iudex non tenet̄ vltrà citare: & lex dicit, ꝙ iudice mortuo ſucceſſor iudicabit, ꝙ ille iudicaturus erat. Ergo ꝓnunciabit ſine noua citatiōe. Ceſſat dubiū, ſi vterq; ꝯparet paratus audire ſn̄iam. Procedit quidē, cū alter ꝯparentiū petit copiā ſubdelegationis, vel ꝯ illū opponit aliquid ꝓbabile, tūc enim cū ea hora ſn̄ia ferri n̄ poſſit certū eſt, ꝙ nouū ꝑemptoriū erit neceſſariū. Procedit ergo dubiū, cū alter nō ꝯparet, & tūc puto nouū perēptoriū neceſſariū, p præalleg. l. edictū. niſi iudex citaſſet ad ſn̄iā ferendā per ſe. vel eū, cui cōmitteret: facit ff. iud. ſol. cū apud. & vide: ꝙ ſcripſi de accu. licet. poſt princip. Lex, mortuo. determinat, quid iudicandum, ſed non, quando.

d Iudicibus. ¶ Intelligas ſu p vna cā: ſi'eñ ſu p diuerſis, corā oībus ꝯparebit, per ꝓcuratorē ſaltē: & vide, ꝙ dixi in d. c. cū parati. ſuper 2. gl. & de reſcri. c. fi. ſuper verbo, comparuerit. Et ſcias, quod in ſcholari minus eſt dubium, cum poſſit, quem vult, eligere: de quo ſatis ſ̃. de reo. poſt princ.

ADDITIONES NOVAE.

* Vide de hac materia gl. in ca. j. de milite vaſallo, qui fuit contu.
* An quis poſſit citari in eccleſia, Bal. in l. nemo martyres. de ſacro ſanct. eccle. & l. præſenti. c. de his qui ad eccl. confu & l. plerique. de in ius vocand.
* An monitio iudicis habeatur pro citatione, Inn. in ca. tua nos. extr. de cohabit. cle. & mulier.
* Nota quod de facto poteſt reſiſtere iudici ille qui non eſt citandus, dummodo poſſideat, Inn. in c. ſi quando. de offi. deleg.
* An q̄s poſſit eſſe nūcius in cā ꝓpria, Bar. in l. eū q. de fur. & l. iuſtè. d̄ acq. poſ.
* In l. ſi de interpretat. de legib. dicit Bal. ꝙ ſi iudex mādat nūcio ꝙ det tenutā, & interim iudex dimiſit officiū, ꝙ nō poſſit tēpore ſucceſſoris fieri executio ſine reuocatiōe licētiæ. & Bar. ī l. ſi vēditor. §. iudices. de iu. & l. fūdi. de acq. poſſ. & Ange. ibi. Bal. in l. & quia. ff. de iur. om. iu. & l. j. C. de poſtul.
* An citatio debeat eſſe ſigillata vel ſubſcripta p iudicē, In. ī c. 2. ex. de fide īſtr. fac. l. ſi publicanus. ff. de pub. & dicit ꝙ ſic, licet n̄ ſit ſcripta manu notarii.
* De citatione infantis, Bal. in c. j. de mili. vaſal. qui fu. contu.
* Vbi debet citari ad domum ſolitæ habitationis an ex nunc an olim. no. in Spec. de compe. iud. adi. §. j. verb. ſed nunquid. in fi. ti. & l. prædiis. §. qui domum. de leg. 3. per doct. & Bal. in l. quod ſi dubitet. de acqui. hęredit.
* Citatio in criminalibus debet eſſe comminatoria, videlicet quod ſi non compareat, feretur ſententia condemnatoria. Bal. in l. ſi apparitor. de cohorta. & princi. corni. lib. 12.
* Quid ſi quis eſt præſens in iudicio ꝯ quē petit actor ſibi fieri ius, & de eo reus interrogatus dicit nolle reſpondere ad prçſens. ſed faciat me citare: de hoc p Bal. in l. j. C. de in ius vocan. Guil. de cu. in l. j. ff. de in ius uocā. Io. An. in c. final. ext. de electio. & dicunt ꝙ non eſt neceſſe citari. fac. Bal. in l. ceſſante. C. quomodo & qn̄ iu. Angelus in l. de vnoquoque. de re iudi. & l. ſi accuſatorib. C. de accuſa. Bal. in auth. ſi omnes. C. ſi vt ab hær. ſe abſti.
* In l. 2. §. nam ēt. de iud. dicit Bal. notab. ꝙ ille qui cōparet corā uno iudice in una cā, nō tenet̄ rn̄dere in alia cā: & poteſt dicere, ſum hæres alia de cauſa. tamē dicit Bal. ꝙ ille text. nihil facit, quia loquit̄ in habente exceptionē declinatoriam ratione loci, non ratione litis motæ: nam ex quo eſt prçſens, non debet citari. fac. l. ait prætor. in fin. ex quibus cau. maior.
* Quid ſi ego uolo agere ꝯ aliquē hæredem inſtitutum in teſtamēto cui eſt datus ſubſtitutus, an ſit neceſſe ipm citari. Bar. in l. i diē. ff. de aqua pluui. arc.
* Citatio quæ non eſt præiudicialis, non requirit peremptorium. Innocent. in cap. cum à nobis. de elect. Item par non citat parem. ut ibi.
* Citatus ſine appoſitione horæ uidetur citatus ad horam conſuetam, Inn. in c. cum à nobis. de elec.
* Vbi non citandus de gratia citatur, non eſt expectandus de iure. Innoc. in c. cum terra. de elect.
* An citatio infamet, gl. in l. fi. C. de requiren. re.
* De citatione & præcepto quam facit iudex, ſi quis ſenſerit ſe grauari, &c. Iac. Butri. in l. quotiens. de in diem addic. & l. actoris. C. de tranſ.
* Nota quod notificatio, ſpecificatio & declaratio poſſunt fieri abſque citatione, Inn. in c. paſtoralis. ext. de reſcrip.
* An ualeat citatio hoc modo facta, Compareas ſi vis. Bal. in authen. ſi quis in aliquo documento. C. de edend. gl. in l. ea quidem. C. ſi manci. ita fue. alie.
* An præſumatur citatio facta. ſi notarius dicat, Citatis citandis. Bal. in d. authen. ſi quis in aliquo. Alber. de teſti. & dicit quod non.
* Quid ſi aliquis citatur, & eſt erratū in nomine partis. an talis error uitiet: nota quod non in l. his uerbis. §. fi. de hære. inſti.
* Quid ſi aliquis eſt citatus ad locum inhoneſtum: an ſit tutus ipſo iure, Bar. in l. de ætate. ad trebel.
* An ille qui excipit quod locus non eſt tutus, debeat cauſam inſerere, Bar. in l. j. de excep.
* Quid ſi quis citatur ad locum, ubi eſt aer infectus. an poſſit excipere. Bar. ꝙ ſic in dicta l. de ætate. & c. cum R. de off. dele. per Inn.
* Nota ꝙ omnis citatio indiſcreta intelligitur limitata & qualificata cū aduerbio legitimè. vt l. ſi minor. de bonis au. iudic. poſſ.
* An citatio facta ſine diei adiectione valeat, not. in l. ita ſtipulatus. de verbo oblig. & ibi Pe. dicit ꝙ non. Io. Cal. tenet contra, argument. c. cum parati. de app. & taliter citatus debet venire quandiu commode uenire poteſt. l. hæc conditio. de cond. & demon. per Bal.
* Quid ſi citatus dicat, Erā detentus in palatio: poteſt reſpōderi Tu debebas facere te relaxari, Bar. in l. quibus diebus. in prin. de condit. & demon.
* Nota quod in criminalibus ſufficit quoquo modo citatio perueniat in notitiam citati, vt conſtituatur in mora glo. in l. ij. in fin. quan. app. ſit.
* De citatiōe facta ad ſtationē, uel ēt de eo qui habitat in duobus locis. Bar. in l. j. ff. de liberis agnoſ. & l. ſcire oportet. §. oportet. de excuſ. tut. & l. lex Cornelia. §. inter pulſationē. ff. de iniuriis. & l. item ap. §. ait prætor. ff. eod. titulo. & glo. in clemen. cauſam. de electi. Alberi. & doctor. in l. ut perfectius C. de annali except.
* Quando teſtes recipiuntur ante litem conteſtatam: & pars ad hoc citatur quod non ſufficit citari ad domum, ut l. iiij. §. totiens. de. dam. infecto, & Io. An. in mercuri. ſuis ext. de regu. iuris lib. 6. in regula, præſumitur.
* In l. ſi quis poſtea. de iudi. Ex hoc patet, ꝙ clericatus aſſumptus poſt citationem mihi prodeſt. no. in l. j. ſi ex noxa. cauſ. aga. & l. iam tamen. iud. ſol. Item per ſolam citationem fit prçuentio & perpetuatio iuriſdictionis. ꝙ no. Guil. in l. eum qui. de conſti. pecun. Archi. 2. q. 6. non ita.
* Nota ꝙ citandus eſt ad domum ſolitæ habitationis ille qui eſt in carceribus. l. ſi idcirco. C. ex qui. cau. ma. Et ille qui eſt in carceribus tenetur mittere procuratorem, l. Papinianus exuli. de mino. & ca. querelam. de procur. per Inno.
* An citatio debeat fieri nominatim de primo hærede: an ſufficiat generalis citatio. Bar. & Bal. in l. ſi quis inſtituatur de hæredi. inſti. not. in authen. ſi

omnes

oẽs.C.ſi ut ab hẽditate ſe abſt.Bal.in l.ſcire oportet§.oportet.de exc.tu.no. in l.ſi eo tpe. de remiſſi.pig.& l.j.§.denunciare.de lib.agnoſ.Inno. in c.inter quatuor.§.fi.de maio.& obe.& c.fi.de eo ꝙ mit.in po.& l.j.de cur.bo.dan.& l.ſi diu.quib.ex cau.in poſ.ea.tex.in l.j.§.denunciare.ff.de ven.inſp.fac.Bal. in l.nam ita.ff.de adop.

* An epiſcopus poſſit citare archiepiſcopum in territorio ſuo,Bald.in l.humana.§.magiſtratus.de arbit.per gloſſ.in l.apud eum.ff.de manu.

* An ꝑemptoriũ habeat locũ in citatione ꝙ facit arbitri collega de cõſocio arbitro,ut ueniat ad ſñiam ferendã ſm diſpoſitionẽ c.fi.de arb.& an ſit neceſſaria trina citatio, no.per glo.in c.j.de hæ.lib.6.in clem.Item quid de citatione,ſi tua putaueris intereſſe, ꝯpareas corã nobis,ſi opinaris, &c.gl.in l.ea quidem.C.ſi mancipiũ ita fue.ali.in l.ad ꝑemptoriũ.ff.de iud. Et an ſit idem modus citandi & ante litem & poſt litem conteſt. gl. in dicta l.& poſt edictum.& Inn.in c.ad petitionem.de accuſat. ¶ Quid de taxatione expenſarum Inn.in c.querelam.de procur.

* In l.& poſt edictũ.de iud.dicit Bal.nota,ꝙ ſicut actore non ꝯparente circũducitur edictũ,ꝙ ad petitionẽ eius emanauerit,nec prodeſt citatio quicꝗ in ordine litis.ut hac.i.uer.quid ſi is ita,nec ad iuris ꝑpetuationẽ puta ſi ſtatutũ dicat,ꝙ in inſinuatione inſtri ſit neceſſaria citatio,ſi forte actor,uel qui petebat inſinuari fecit fieri citationẽ,& poſtea ñ ꝯparet,nec tenet citatio, nec ſtatuto dicitur eſſe ſatisfactũ.& ita ꝯſuluit Bal.per ea quæ notat Guil. in l.ſicut.C.de præſ.30. vel 40.anno.Bal.in l.j.de in ius uocando.fac.Angelus in l.2.§.ſed & ſi quis ff.ſi quis cautionib.uide Inn.in c.conſuluit. de offi.dele.& uide l.fi.de eo per quem fac.er.

* In l.edictũ.de iud.Bal.dicit ꝙ hoc loco allegatur,ꝙ nouus iudex nouã dilationẽ dare debet.Aduerte ꝙ prædeceſſoris citatio cũ ſucceſſoris citatiõe ꝯiungitur.vñ ſi ſtatutũ dicit,ꝙ nõ ꝯparens in bina citatiõe habeaẽ ꝓ ꝯfeſſo, ſi fuit ſemel per prædeceſſorem citatus,& ſecundo per ſucceſſorẽ, habebiẽ ꝓ ꝯfeſſo,hoc ꝓbaẽ ex prima parte,huiꝰ legis.Itẽ ex ſcđa parte,ꝙ ſi ſtatutũ dicit ꝙ ſñiæ mãdenẽ.executiõi ſine citatiõe,hoc intellige ꝑ hãc legẽ, ſcʒ à iudice qui ipſã tulit fienda.ſed unde debebit citari,ſi mãdeẽ executiõi ab alio, puta à ſucceſſore.& ſic intelligit In.in uno loco.Itẽ dicit Ia. de Are.ꝙ illud ꝙ in hac lege dr̃,habet locũ qñ iudex uult de cã ſe inſtruere,alias nõ,ar.l.denũciaſſe.§.fi.de adul.& no.ext. de litis ꝯteſt.§.j.ſecundum Iac.de Aren.An idem in delegato,Bal.quod ſic in l. conſentaneum.quomodo. & quan. iud.

* Nota ꝙ iudex debet ꝯminari cũ ꝑemptorie citat,ꝙ ſi is ꝗ citatur non ꝯparet,ꝙ procedet in cauſa quantũ poterit. Ad hoc facit glo. in l. ſi apparitor. C.de cohortal.li.12.quæ dicit,ꝙ refert utrum iudex loquaẽ modificate ſm ius.uerbi gratia dicit ꝙ ꝯpareat corã nobis,alias quantũ poterimus de iure procedemus,& tunc nõ dicitur peremptoriũ,ꝗa non intendit plus grauare ꝗ ius:& tũc ſñia lata eſſet nulla ipſo iure:an vero iudex loquatur ꝯminãdo ꝑemptorie ſe ꝓnunciaturũ,ut l.in ꝑemptorio.de iud. & tunc habet locum ꝑemptoriũ:& poterit pronunciare.ſic ergo non ſufficit citari ſimpliciter ad audiendam ſñiam,ſed ꝙ ueniat,alias feretur ſñia ꝯ ipſum:& hoc habet locũ tam in ciuili ꝗ in criminali,Bar.in dicta l.ſi apparitor.Itẽ ibi dicit ꝙ licet ſñia non feratur ꝯ abſentem,vbi eſt pœna relegationis, tamen contra officialem ferri poterit, ut hac l.& l.diuus.alias ne diu.C.de pœnis.

* An citatus vltra duas dietas teneatur ire,Io.And.in c. olim ext. de exceptio.in nouel.de hoc dicit.Et quid ſi eſt una dieta eundo per terram,& duæ eundo ꝑ mare,uel aꝗ,uel eꝯ. dicit ꝙ debet ꝯſiderari cõmunior, & frequentior.& dicit Hoſtienſis, quod tempore hiemali magis frequentantur uiæ terreſtres.Ioan.And.ubi ſupra & in Speculo.de citatione.§.j.

* In l.imperialis.C.de nup.dicit Bal.no.ſpeciale, ꝙ princeps nõ teneẽ ſeruare ordinẽ iudiciorũ in procedẽdo,ut no.In.in c.in cauſis.de re iudicata,tñ pars debet citari,alias non ualet ſñia ut hic cũ gl.ſua,ut poſſit ſe defendere: quæ defenſio eſt de iure gentiũ uel naturali.Itẽ uentilatio & examinatio ueritatis eſt fienda,quia inquiſitio naturalis de iure gentium.Et licet ſolẽnitates legales princeps non teneatur ſeruare, obſeruantia tamen de iure gentiũ nõ debet deeſſe,quę pertinet ad naturalem ęquitatem.Bal.ubi.ſ.

* Quid ſi paciſcunẽ partes ꝙ iudex poſſit ꝓnũciare partib. nõ citatis, uide ad hoc l.ſi ꝗs litigatorũ. de arbi.& ꝙ ibi notat Bal.nã dicit,nota ꝙ ualet ꝓceſſus ſine citatiõe qñ renũciatũ eſt citatiõi,ut hic i gl.& ideo quotidie datiu dicib.licẽtia expediẽdi ꝓceſſũ ſine citatiõe aliqua, ut practicaẽ i crĩnalibꝰ.

* In l.j.§.ꝑ ꝑ caſũ.ff.de poſtulãdo,dicit Bal.notab.hic,quod citatio ſurdi.nõ ſufficit quod fiat uiua uoce.ſed quod fiat in ſcriptis, ut hic, & ſic bannum datum in ſtalis non ualet in ſurdo.Bald.

* An poſſit fieri citatio de oĩb.actib.uſq; ad ſñiam.In.in c.ꝯſuluit.de off.del. & c.auditis.& c.ꝯſtitutis.de proc.Do.Ang.i l.ꝗ ante kalẽdas.de uerb.obli.

* In l.ꝓhibitũ,de iure fiſ.C.li.x.dicit Bar.no.ꝙ officiali prĩcipis ñ crediẽ ſine literis,& illas lr̃as oſtẽdere dẽt illis quorũ itereſt. & hoc nõ hẽt locũ qñ officialis mittiẽ de una ꝓuincia ad aliã.nã in eadẽ ꝓuincia eſt ꝑſumptio ꝙ ſit notoriꝰ.fateor tñ ꝙ officialis dẽt hr̃e ſigna officialiũ, ex ꝗb. cognoſciẽ al's ꝑt ei reſiſti.arg.l.itẽ apud Labeonẽ.§.ſi ꝗs uirgines.ff.de iniuriis.Bar.ubi ſ.

* Nota ꝙ cũ ꝗs citaẽ dẽt ꝑſonaliter citari,ſi ꝑt ꝑſonaliter reperiri de facili ſi aũt nõ reperiẽ,uł latitat,dẽt citari domi.l.4.§.ait ꝑtor,cũ §.totiẽs.de dã. infect.& hoc tam in ciuili ꝗ in criminali.Et domus habitantis dr̃ domus,ĩ qua habitat ipſe vel familia ſua.fac.l. ſi mulieri.quib.mo.uſufr.ami.& præſumitur habitare ſi ibi cõſueuit habitare, ut in c.cauſa. ext.de ele.in cle.Itẽ ſi neceſſario dẽt ibi morã trahere:quo caſu ſufficit ibi citari,ſiue habitet ſiue nõ ut in uxore,l.Mæuia.in fine,de manu.leg.Et qñ citaẽ domi nõ dẽt citari uoce,ſed literis publicis affixis domui,ut l.ſi pupillus. §.ꝑſcribere.de inſt.& in anteriori loco domus ex quo eſt aditus in domũ,ut l.ꝑdiis.§.balneas.& §.plures.de le.3.& l.ſem ꝑ.§.ſi is.ꝙ ui aut clã.Itẽ ſi citatio ẽ nulla, ꝓceſſus eſt nullus,extra,de dilation.cap.j.& in c.bonę memoriæ.de legati.

* Sed nunquid pars dẽt eſſe præſens relationi nuncii.Bar. in l. Theopompus.de dote præleg.dicit quod non,& in conſtitu.ad reprimend.

* Si creditores uolunt agere ꝯ bona hæreditaria alicuius defuncti,an debeãt facere citari aliquem nominatim, an ſufficiat generale proclama.Bar.in l. ſi quis inſtituatur.de here.inſti.& l.ſi diu.ex qui.cau.in poſ.ea.

* Nota quod iudex debet abbreuiare terminos,ne incidant in ferias.l. nonnunquam.de iudiciis.& ibi no.in gl.

* [illegible] citatio ſit facienda ad inſtãtiã actoris:de hoc ꝑ Bar.in l.ſi finita.§.ſi plu[illegible]m.infec.& l.4.§.hoc aũt.eo.tit. & Inn.in c. qm̃ ꝯ falſam. de prob.

& C.ad Tertu.l.ſcimus:in fine,in gl.& c.ſi motu.ĩ fi.de ꝓb.lib.6.ex quo dicit Bar.ꝙ ꝯmiſſio ĩ dubio ꝑſumiẽ facta ad poſtulationẽ partis,nõ motu ꝓprio.

* In l.ſi qñ.C.de teſti.dicit Bal.an citatio poſſit fieri ꝑ nũtiũ,abſq; alia ꝯmiſſione.In.& Io.An.in c.qm̃ ꝯ falſam de prob.Cynus in l.neminẽ.C.de [illegible]re.diſtinguit inter citationẽ realem & uerbalem. realis nõ,ſed uerbalis ſic, ſi nõ reꝗrat cauſę cognitionẽ:al's ſecus,nam tũc eſſet idẽ ꝙ ĩ reali citatiõe.

* De impedientib.ne citatio ad eos ꝑueniat,Bar.in l.j.§.Ariſtot.ꝙ vi aut clã.

* Nota ꝙ ꝯmiſſio ꝗ facit iudex correrio de citãdo aliquẽ,dr̃ ſñia interlocutoria,l.cũ clericis.de epiſ.& cle.& ibi Bal.dicit ꝙ bene iſtud ſeruaẽ in criminalib.ſed in ciuilib.nuntii ſolent citare ſine aliqua ꝯmiſſione, in quibuſdã partib.& male faciunt,ſm Iac.Butri.& Cynũ in dicta l.neminẽ.Dicit tñ ꝙ qñ nũcius citat ſine ꝯmiſſione.ꝙ nõ ꝑt citare die feriata,ſicut nec iudex poſſet ꝯmittere die feriata citationẽ.nã nuncius utitur quadã iuriſdictione ex ꝯſuetudine:vnde impeditur ꝑ ꝑ diẽ feriatã.Itẽ dicit ipſe, ꝙ prima citatio ꝑt incipere a ꝓcuratore,ut hic,& l.ſolet.de alimẽ. leg.Itẽ dicit ꝙ iudex nũquã dẽt ꝯmittere citationẽ de aliquo,niſi primo audiat petitionẽ, nã ſi ſibi uidetur quod ꝯmiſſio non ſit iuſta,poteſt commiſſionem denegare.Baldus.

* Nota ꝙ regulariter nullũ edictũ citatoriũ vel peremptorium ligat ignorantem,l.fi.ff.de decret.ab ordin.fac.extra,de elect.c.ſtatuimus.

* An citatio poſſit dirigi extra territoriũ iudicis citãtis.Bal.plene de hoc in l.oẽs.§.ſi uero apparitor.de epiſ.& cle.& Old.in l.extra territoriũ.de iuriſ. om.iud.& dicit Bal.ubi ſ.ꝙ citatio eſt duplex, & fit citatio tã in ciuilib. ꝗ in criminalib.& de remiſſione fienda,& qualiter fit in ciuilib.& qualiter in criminalib.ipſe ponit ibidẽ,& Io.An.in c.Romana.§.ꝯhẽtes.de foro cõp. in nouella,& citatio hẽt in ſe tria.ꝯmiſſionẽ & nudũ miniſteriũ executoris, itẽ habet in ſe finẽ comparitionis.uide ubi ſupra,Bal.qui multa bona dicit.

* In l. teſtamenta.C. de teſt.Bal.dicit.Statuto caueẽ ꝙ legata non ualeãt niſi inſinuenẽ corã uicario capitanei populi:modo quidã clericus fuit inſtitutus in teſtõ in quo fuerunt legata relicta quibuſdam laicis,ꝗ petũt inſinuationẽ legatorũ,& facere citari hæredẽ corã dño vicario.quo nõ ꝯparente iudex dicta legata ꝓnũciauit eſſe legitime inſinuata, an talis inſinuatio ualeat.Et vr̃ ꝙ nõ ꝗa clericus non ꝑt trahi ad forum laicale. Sol. dic ꝙ dicta inſinuatio valet,ꝗa ſuꝑ talib.inſinuaſionib.ipſe iudex laicus eſt iudex competens,non iudex eccleſiaſticus.Si ergo eſt iudex cãæ,ergo & oĩum quæ dictæ cãæ adeſſe debent:& ꝗlibet uolẽs opponere ſiue laicus ſiue clericus [illegible] oportet ꝙ ꝯpareat corã eo ꝗ eſt iudex cãæ,l. a diuo Pio.§. ſi ſuꝑ reb. de re iudic.Itẽ ꝗa citatio quæ fit de hærede non eſt ſimplex,nec abſoluta citatio, ſed potius ꝯditionalis in effectu,ſcilicet ſi uult ſe opponere,ſi uero ſe nõ opponat,nõ eſt aduerſarius,ut dicta l.ea ꝗdem.C.ſi man.ita fue.alie.unde dicta citatio & edictũ oẽs adſtringit,ex.ꝗ matrimoniũ accuſare poſſunt,c.cũ in tua,& c.ſi dilectus lib.6.& vr̃ potius citatus ad ueritatẽ exquirendã quã ad cauſam.Idẽ dico ſi hæres eſſet forenſis,ꝗa iudex bene ꝑt citare forẽſem intra ſuũ territoriũ.& ita fuit Peruſij ꝯſultũ:& bene,ꝗa licet requiraẽ citatio,tñ iſte actꝰ eſt quaſi uolũtariæ iuriſdictionis,l.fi.C.ꝗ admittũ ad bonor. poſ.Itẽ hic prætor nihil ſtatuit,ſed extraordinarie aliꝗd facit,l.cũ unus.de bonis au.iud.poſ.quẽ ordinẽ dẽt ſeruare quatenus ꝑt,ſaltẽ de facto.argu.l. ꝗdam cũ filiũ.de uerb.obl.neceſſitas ergo & qualitas cãæ facit ut dicta inſinuatio ualeat:quia iudex & pars faciendo quod poſſunt,non tenentur ad ampliorem obſeruantiam,ut l.mulier.§.j.de condi.inſtit.Bal.

* Notat ꝙ citatio dẽt ꝯtinere ꝗs,a quo:& quare petaẽ.de hoc ꝑ Io de Lig. in Cle.cũ lite.ut lite pend.Nec ſufficit dicere ut ueniat de iure rñſurus ſuꝑ fundo: al's cũ ex tali citatione poſſet ꝯueniri in qualibet cã,& ſuꝑ quolibet fundo,ſequeretur ꝙ in oĩb.diceret lis pendere. & ſuper quolibet fundo ꝙ ualeat citatio,ſi citatur vt ueniat de iure reſponſurus.no.gl.in l. de pupillo.§.meminiſſe.de ope.noui nunc.

* In l.ſi ut ꝓponis.C.qũo & qñ iu.quærit ibi dñs Ang.de Peruſio,an citatus ꝓ die ſabbathi ad audiendã ſñiam poſſit eadẽ dãnari. Iac.But.ꝙ ſic.idẽ gl. Inſt.de uerb.obl.§.oẽs.Inn.in ca.ꝯſuluit & vr̃ caſus in ca.ſi a iudice.de app. lib.6.vbi dicit ſñiam ferendã in termino citationis.Aduocati practicãt ꝙ iudex faciat ſcribi in actis ꝙ ſñia lata fuit in termino & poſt terminũ, ad excluden.cõem opinionẽ.Bartolus.in l.ſi vitẽ meã.§.ſi is.ꝙ vi aut clam.dicit ꝙ ſi ſñia feraẽ in termino,ualet:vnde non eſt ferenda poſt terminũ. Tu dic ꝙ ſi iudex non ſedet in termino citationis,ꝙ tunc citatio eſt circunducta:& ideo poſt terminũ nõ ferẽ ſñia,quia tunc cum ferẽ ſñia ille non fuit ꝯtumax & ſic loquiẽ Bar.ſed ſi iudex ſedet in termino,& ꝯtinuauit ſeſsionẽ ẽt poſt terminũ,una ceſſio eſt,& prorogatio:& ideo licet feraẽ poſt terminũ ualet,& ſic intelliẽ gl.per doct.probaẽ in l.diuus ff.de in integ.reſt. Idẽ ſi iudex in termino prorogaſſet in diẽ ſequentem.nam in termino prorogato poteſt ferre ſententiam,illo amplius non citato,ut c.conſuluit.de off.deleg. Ang.de peruſio ubi ſup.

* Citatio eſt quadruplex.Bal.in l.nam ita diuus.de adopt.

* An citandus ſit aliquis in fine inſtantiæ.Bal.in auth.ei qui.C. de tẽpo. app. ꝗa aliud in ſñiã ferenda certa die,& aliud in arbitris.Bar.in l.ſi ſocietatẽ.§. arbitrorũ.ff.pro ſocio, & l.ſi de meis. §.fi. de arbi.Bal.in c.3.quo tꝑe miles. x.col.& quod no.Bal.in l.ſi qñ.de teſtib.& l.fi.C.qui admit. ad bon. poſſ.po. Io. And.in c.cum uobis olim.in ulti.col.de electi.

* De citatione facta per proclama generale,Bal.l.j.§.ſed alio, ſi ex noxa.cau. aga.& talis citatio non conſtituit abſentem in contumacia. Bald. in auth. ſi omnes.C.ſi ut ab hæredi.ſe abſt.

* An citatio interrumpat præſcriptionem, ſi nõ apparet ꝙ actor ꝯparuerit, & accuſauerit ꝯtumaciam rei,Bal.in l.1.de in ius vocan.Guil.de Cun.in l. ſicut.C.de præſcriptio.30.ann.dicit ꝙ non,licet Spe.tenet ꝯ in titulo de citatione.§.j.ver.item excipitur ꝙ facta.fac.Bal.in l.& poſt edictũ. ff. de iudi. & no.ĩ.prox.Bal.in repertorio ſuper Inno.in ver.præſcribi.

* An citatio facta die feriata,ut ꝯpareat die iuridica, ualeat:de hoc per Bal. in l.in minorũ.C.in ꝗb.ca.in integ.re.ne.non eſt.fac.ẽt ꝙ idẽ notat in l.j.ff.ſi ꝗs in ius vo.non ie.Iac.But.in l.dies.de ferijs.Bar.in l.j. de ope.no.nũ.fac. Bal.in l.oẽs.§.ſi uero apparitor de epiſc.& cler.& in l.cũ clericis.& in l.dies feſtos.C.de ferijs.& etiam in l.ij.de hære.inſtit.& l.in tempus.eo.tit.

* An citatus vt ueniat tali die ad audiendam ſñiam, iudex eadẽ die debeat ferre ſñiam,an expectare in diem ſequentem.Bal.in l.j.C. qũo & qñ iudex.

* An citatio facta coram arbitro interrumpat præſcriptionem.Bal.in l.cum antea.C.de arbitris,tenet quod ſic.

* Nota

* Nota ꝙ quis non teneť ↄparere in loco periculoſo, ut ↄfinati, &c. An. in l. 2. §. ꝙ diximus. ſi quis caut. An autem debeat comparere procuratorem, not. ibi, & in clem. paſtoralis, ext. de re iud. & c. ſtatutum. de reſcr. lib. 6.

* Nota quod ſi quis non poſſit citare propter eius potentiam. debet affigi portis, ubi debet citari, uel portis uicinioris loci, uel eccleſiæ uicinioris. no. in clementina cauſam eccleſiæ, de electio.

* Sola citatio interrumpit præſcriptionem longi tēporis Angelus in l. ſed eximendi. ne quis eum qui in ius voc. vi exi. & tenet quod ſic per l. ſi tutor.

¶ Bald. De Citatione.

QVAE poſſunt excipi ↄ̃ citationē & de interuallis tēporū inter vnam citationē & aliā, & de peremptorio mittend. & qualiter eſt fiēda ꝑ uiuā uocē, & qualiter ꝑ literas, uide plene in Spe. de reo, ꝑ totū. ¶ Citari faciēs aliquem, & nō ↄparens in termino, nō audiť, niſi prius reſtitutis expenſis, & idonea cautione præſtita, ꝙ in alia citatione fideliter ↄparebit, in Specul. de ſatiſd. §. fi. & uide de dolo & contu. c. j. in vj. ¶ Citatus nō excipiens, de loco non tuto, uel foro, an in illa citatione poterit de hoc excipere, in Specu. de ap. §. reſtat uidere, ver. & no. ſm Vincentiū, ubi dicit, ꝙ præiudicat ſibi ſaltē in illa inſtātia: ſed ſi reus iterū citetur ad eundē locū, vel forū, ſemper poteſt excipere quaſi de nouo. & uide de iſta exceptione, ꝙ no. in Spec. de ap. §. de officio. in j. col. ubi caueť. ¶ Coſtitutio de duabus dietis, nō habet locum in ordinariis, ſed ſolū in delegatis papæ, ꝑꝑ tex. qui ꝑ lr̃as apoſtolicas. §. ↄ̃. ver. illud quoq;. G. Quid aūt in arbitro: uide j̃. ver. ſed nunqd arbiter. ¶ Ordo mandati papę eſt ſeruandus hoc modo: ut ſi mādat aliquē moneri, vt ſoluat intra xv. dies: alias citetur, quod compareat corā papa: primo eſt monēdus, ſubſequenter citandus, ñ tn̄ ſimul monendus & citandus. ver. ſed pone. papa. In ↄ̃rium facit, ꝙ no. in c. 2. de teſt. cog. ſed ibi in ordinario. G. ¶ Præſens non eſt citandus, ut in c. fi. de elect. li. 6. in nouella: ſed monendus, ut l. ceſſante. C. qūo, & qñ iud. uide s̃. de teſte. §. valet dictū. & de reo §. ꝑſumiť quis. ¶ Aliud eſt citare ad diem feriatā, & aliud vſq; ad diē feriatam: qa dictio uſq;, tunc excludit, ver. itē excipitur, ꝙ citatio facta ad diē feſtum. G. ff. ſi quis in ius vocat. non ie. l. 2. infi. G. & §. uiſo. uer. quid ſi aliqua citatio. Nam citatio eſt de proceſſu: & ideo die feriata emanare nō poteſt. G. uer. item excipiť, ꝙ ſit facta, ſubaudi à iudice. ſed citatio quatenus reſidet in nuncio, vel in exhibitione epiſtolæ, non eſt de proceſſu, ſed de executione proceſſus ſeu mandati iudicis: quæ executio poteſt fieri tempore feriato gratia hominū, non Dei reuerentia, l. dies feſtos. C. de feriis, ibi uox, ſileat. ſm Bart. ¶ Sunt certæ feriæ, quæ non ſunt ꝑꝑ veram religionē inductę, ſed de conſuetudine, forte ꝑꝑ nundinas, vel ex beneplacito vt erant olim dies calendarū: & dic, ut in l. ſi feriatis. ff. de arbi. Sunt & aliæ feriæ repentinæ, ob publicā cauſā introductæ: de qbus dic, vt not. in cle. ſæpe. de uerb. ſignifi. ¶ Et nota. ꝙ in cōpromiſſis p̃t renūciari oībus feriis nō in honorē Dei inductis, ſecus in veris & ſolennibus iudiciis: & hoc vr̃ verū in arbitratore alias nō. vt no. I. An. in c. R. de fer. Bal. ¶ Non ualet citatio, nec ꝓceſſus ↄ̃ clericū, ēt ſi iudex ignoret de clericatu: uer. ſed pone, ꝙ iudex, ēt ſi cōiter habereť ꝓ laico: qa quoad eū iudex nulli innitiť iuriſdictioni: & ita fuit diſputatū: Bal. niſi forte doloſe tacuerit de clericatu, arg. C. ad Velleia. l. ſiue. j̃. §. iam de. uer. antepenul. G. Si tn̄ clericus eſt bannitus à iudice ſeculari, p̃t impune offendi, qa auctoritas iudicis excuſat, l. pen. ff. de adult. ꝑ Dy. & ita fuit diſputatū, al[...] ff. de arb. l. j. in fi. & de iureiur. l. illud. §. ſi qs hoiem. Bal. ¶ An eodē [...] citatio in ciuilib. & criminalib. §. nūc de tp̃e. ver. ſed nunqd idē iuris [...]G. ¶ Ante uero litis ingreſſum quilibet terminus intelligiť ꝑemptoriu[m] uer. dicūt ēt qdam. ſub §. uiſo. G. Sed Accur. dicit, ꝙ nō eſt differentia in citatione ante litē ↄteſtatā, uel poſt, ff. de iud. l. & poſt edictū ꝙ eſt uerius, ſm Pe. uide j̃. de dilatio. poſt lit. ↄteſt. ¶ An ↄminatio aliqd opereť? no. C. de cohorta. l. ſi apparitor ſi uer. itē. iudex dēt. & uer. ſed quid ſi tres. G. & quid ſi non uenit in altero terminorū, ibidē G. & uide ff. de dam. infect. l. p̃tor. §. ſi aliqñ. ꝑ la. Bal. Vbi poniť dictio A, uel Ab: dies citationis alle. & prima dies, qua citatus recipit citationē, nō ↄputať i termino, uer. itē no. ꝙ ſic citatio. G. facit ꝙ no. ff. de action. empt. l. rō. in fin. & uide in Spec. in addi. quæ fuit do. Ant. Bal. ¶ Citatio p̃t ↄmitti parti, ut citet aduerſariū. tn̄ citatus nō teneť ei credere, niſi oſtendat ſchedulā, in §. ſequiť. poſt prin. G. ¶ Itē non teneť qs credere aduerſario dicenti ſe appellaſſe ad ſedē apoſtolicā, quæ appellatio hēt uim citationis, niſi oſtendat inſtrm̃ appallationis, G. arg. ff. de poſ. l. ſi qs inficiatus, ſm Bar. & facit ff. de fur. l. eum qui. §. ſi epiſtola. ¶ An ſtetur relationi nuncii in citatione in paruo, vel in magno negotio, uer. ſed nunqd. G. ¶ Et an credatur iudici dicenti ſe monuiſſe: dic, ꝙ nō, ibidē ꝑ G. Nūcio ordinario creditur, ver. hoc aūt no. G. ꝑſertim infulato, ſicut fit Peruſij, quia habent biretū rubeū. §. ſequiť. uer. in quibuſdā locis. circa pri. ibi uide ꝑ G. in multis locis ſeruať ↄ̃ tn̄ in cā criminali cautius eſt agendū. Et facias, ꝙ appareat ↄmiſſio. ¶ Sed an ꝑſumatur facta ↄmiſſio, ex quo apparet facta relatio? dic, quod non. C. de cuſt. reo. l. neminē. ꝑ Cynum. & j̃. uer. ſeq. §. vtrū. ibi uide. G. ¶ Vtrū citatus teneatur credere nuncio non portanti literas, ſed uiua uoce citanti, uer. utrū aūt citādi G. uide j̃. eo. §. literæ. ¶ Vtrū credatur nuncio, ſi referat ꝙ citatus dixit, Nolo uenire, de ſen. exc. c. venerabilib. §. ſecus. in gl. Io. A. li. 6. uide j̃. de ſen. §. citatio dēt. ¶ Forma qualiter ſcribať ſubhaſtatio, & ꝓclamatio & relatio executiōis, &c. uide formā in ver. cæterū. & uer. ſi uero. ¶ Citatus ad unum actū nō teneť ſuꝑ alio reſpōdere, de off. dele. c. licet ꝑ In. Do. Azo iuit cū literis ꝑſonaliter ad citandū, ut uideret puellā, uer. & nota, ſm Vber. ¶ Quicquid dicat In. Spec. dicit, ꝙ ſufficit citatio ad domū nō clandeſtina, ſed publica, uer. ſed qd ſufficit. G. Fallit, qñ teſtes ante litē ↄteſtatem petuntur recipi & puplicari. ut no. in l. 4. ff. de dam. infect. ꝑ Dynum in mercuria. in regula, præſumitur. Item fallit in inquiſitione, ſm In. ſed Spe. non approbat dictū Innocentii hic, uide G. & uide j̃. de poſi. §. no. ꝙ terminus. ¶ An nuncius poſſit ingredi domū inuito citato? dic, ꝙ non, niſi in cā criminali. G. ut l. pleriq;. ff. de in ius uoc. uer. ſed nunqd reo. Et quod dicitur, Quem cogi poſſe pignoribus captis, intelligitur extra domū. non enim oſtia trahi poſſunt, nec domū ingredi, nec ēt ꝑſona p̃t de domo extrahi, niſi pro maleficio, ſ. maſculus. nō fœmina, ff. de in ius uoca. l. ſed & in his. in glo. ordinaria. ¶ Qñ citatus non ↄparet, an ſint citandi ↄſanguinei, & amici ꝑ ꝓclama generale? dicit, ꝙ ſic, uer. ſed nunqd ↄſanguinei. G. Hoc uerū, qñ ꝓcediť ↄ̃ aliquē, tanq̃ ↄ̃ indefenſū, l. hęc aūt. §. j. ff. ex qbus cau. in poſ. eat. ubi de hoc, ff. ex qb. cauſis ma. l. ergo. facit ꝙ no. in l. 3. i fi. ff. iu. ſol. qa nemo ꝑſumitur carere defenſore, niſi appareat ↄ̃riū, ut ibi no. & iſte, ↄ̃ quē ꝓceditur, hac ſola rōe, qa indefenſus, puta cū ſit extra ꝓuinciā, & ad eum citatio nō p̃t peruenire, non patitur ſm decretū qa nō latitat. Si aūt ꝓcediť ↄ̃ aliquē, tanq̃ ↄ̃ ↄtumacē uerū, uel ꝑſumptū, tūc nō ſunt citandi ↄſanguinei, uel amici: tn̄ ſi ueniūt, audiēdi ſunt: & filius citati audiť, ēt ſi eſt minor uigintiquinque annis, & ꝑiculū ſit in promptu: C. de ꝓcurat. l. exigendi. Bal. uide s̃. eo. §. quicqd. uide Inn. de ele. c. ↄſultationib. & j̃. de ſen. exc. §. ſnīa lata ↄ̃ curatos. ¶ Cites oēs, q ſe opponunt, intelligitur de oppoſitoribus tp̃e datæ, ſm In. dic, ut eo. §. uer. cæterū. ꝑ G. ¶ An citatio poſſit fieri ↄditionaliter, C. ſi mācipiū ita fuerit alienatū, l. ea qdem. in gl. ordinaria, Bal. G. ¶ Quis citatus dicatur reus neceſſarius, uel uoluntarius, de excep. c. cū iter. per In. ¶ Inhibitio p̃t fieri, non præmiſſa citatione. dūmodo iuſtificetur per clauſulā, ſi ſenſeris te grauatū &c. ꝙ eſt uerū, ubi p̃t incipi à facta executione: ſecus, ſi requiritur ordo iuris, ff. de operis noui nun. l. de pupillio. §. meminiſſe i gl. & Bar. ibi. Itē ſecus ſi factū neceſſario grauet, ut datio poſſeſſionis: qa tunc iuſtificari non p̃t, C. ſi per uim uel alio modo. l. fi. Bal. ¶ Literę citatorię debent eſſe munitæ ſigillo ꝓprio iudicis, ubi non ſunt per manū publicā ſcriptæ. §. iam de uer. literis. uide s̃. eo. §. utrū citatus. & j̃. eo. §. litera. Si ſint tres iudices delegati ſimpliciter, duo nō citāt abſente tertio: nec ꝓdeſt ratificatio, uer. hoc aūt no. G. in ordinariis collegiis ſimul ad lites: ſecus ēt ut not. de re iud. l. duo, & l. Pomon. & argument. in l. j. ff. de off. conſul. Bal. ¶ Clauſula, Alioquin te noueris excōicatum, non continet ſnīam excōicationis: uer. quid ſi iudex ita. In citatione à delegato facta, non tenetur quis mittere executorē. §. fi. uer. qd ſi altera. Gu. ¶ An deſignatio diei ſit de ſubſtantia citationis: Spe. ꝙ nō, in §. uiſo. uer. qd ſi non ꝑfixeris. ſicut nec de ſubſtantia ꝑcepti. Cynus tenet ↄ̃rium, ſm Pe. & facit l. fi. C. de iure dom. impe. cautius eſt apponere certū terminū. idē ꝙ Cynus, Bal. in l. liber homo. ff. de uerb. obli. allegat tn̄ ꝙ vi aut clam, l. aut q aliter §. j. & in auth. de exhi. reis. §. ſi uero ēt quidā. & C. de diſtra. pig. l. 4. idē ēt tenet Cynus in l. dies feſtos. C. de fer. uideť ēt caſus in cle. 2. de ap. In ↄ̃rium vr̃ caſus in c. fi. de ſen. excō. lib. 6. & hoc tenet hic Spec. Io. An. nihil ſuꝑ iſto puncto decidit, & ponit in c. cū parati. de app. Tu aūt ↄclude, ſm do. Ang. ꝙ quantū ad mulctandū citatum ꝑꝑ ↄtemptū maieſtatis prætoriæ, ſufficit citatio ſine termino. nam tenetur citatus ↄparere, q̃ primū p̃t. Et hac practica utunť aſſeſſores. Et ita intelligo dictū. Spe. Sed quantū ad hoc, ut poſſit ↄ̃ eū, tanq̃ ↄ̃ ↄtumacem ꝓcedi ad reliquos actus ſibi præiudiciales, ut ad ſnīam diffinitiuam, nō. & ſic intelligo iura ↄ̃ria. Non obſtat c. eos. in fi. qa ibi aſſignať terminus per canonem, ſ. ut abſolutus ab excōicatione reconualeſcens, & monitus ꝑ ſuperiorem, ut uadat ad petendū abſolutionem. ↄpareat, cū primū p̃t, poſt monitionē: vñ non eſt neceſſarius alius terminus. Et qua hora diei quis teneať ↄparere & an poſſit illicentiatus recedere: & an ſi poſt terminū ambæ partes ꝑ plures dies corā iudice ſteterūt ꝑſentes, nec eſt terminata cā ꝑꝑ q̃ cōparent, an dicatur ille termimus circunductus? dic, ut plene no. In. in c. ↄſuluit. de off. dele. Bal. An ualeat generalis ↄmiſſio citandorū, uide C. de iure do. l. j. ꝑ Bar. ¶ Litera citationis nō eſt de actis iudicii, ſed ante iudiciū, §. iā de. uer. literis. ad fi. ¶ Impedito ideo ſuccurriť, qa iudex nō debet ſæuire ↄ̃ eum. niſi in cauſā ↄtumaciæ, §. iam de. ver. qd ſi nonne. G. Interdū ſuccurriť ipſo iure, qñ iudex ſciebat impedimentū, ff. de re iu. l. quęſitū. Interdū per reſtitutionem, C. de reſti. in integ. l. non ignoras. per Cy. ſ. qñ iudex ignorat: quo caſu aut eſt defectus in iure agētis, aut eſt ſolū impedimētū ex parte rei. Primo caſu ipſo iure non ualet decretū, l. j. §. hæc uerba. ff. ne uis fiat ei. ſed diffinitiua ualet, ſed dať reſtitutio, ff. de pecul. l. eo tempore. ff. de iud. l. ſi p̃tor. §. Marcellus. niſi ſit obtēta ↄ̃ abſentē & impeditum ex faſis ꝓbationibus, uel falſis actis: qa tūc eſt ipſo iure nulla, ut ibi, & ff. de fal. l. ſi qs obreꝑſerit. in uer. nil agit. Si aūt ñ eſt defectus in iure agētis, ſed eſt mera rei excuſatio, tunc ualet decretum & ſnīa, ff. de dam. infect. l. ſi finita. §. ſi forte. ſecundū Dyn. ſed datur reſtitutio, ſecundū Dy. not. ff. de in integ. reſt. l. fi. Bal. ¶ Nuncius poteſt referre ambaſiatā, ēt elapſo termino, arg ff. de ↄ̃hē. emp. l. qui fundum. Die feriata pōt offerri libellus iudici: tn̄ iſta oblatio parum operať, ſi ulterius non procedať. ff. de in ius uoc. l. libertus. ff. de fur. l. Sempronia. Et ideo pars pōt citari hac forma, ꝙ ↄpareat receptura libelli oblationē ſibi fiendam: non aūt citabiť, ꝙ ueniat ad opponendum, vel reſpondēdū, ut no. 4. q. 5. c. placita. §. j. verſi. itē excipiť, ꝙ citatio fit ad diē. alias, idē, per G. ¶ Nota, ꝙ in criminalibus per citationē nō interrumpiť ꝑſcriptio, ſed per libelli oblationē parti factā, ff. de adulter. l. miles. §. 60. nō iudici tm̄, arg C. qñ lib. prin. da. l. j. & 2. Nā ſi ibi eſt ſpāle, ergo in ↄ̃rium ēſt ius cōe. Sed ſi reus non ↄpareat ad recipiendū libellū, tūc ꝑinde eſt, ac ſi recepiſſet: quia ↄtumax in nullo melior eſt ꝑſente, ut in auth. qua i ꝓuincia. & ꝓbať ff. ſi qs cau. l. ſi eum. in fi. Libellus tn̄ male ↄceptus nō interrūpit ꝑſcriptionē, ff. de adul. l. accuſaturus. nec inualida citatio, C. ne de ſta. def. l. ſi p̃r. ergo nulla ↄteſtō, ut no. i auth. offerať. Bal. uide j̃. §. pe. & fi. ¶ Citatio eſt nulla, qñ ↄtinet euidēter iniuſtū, uel iniquū, uel īpoſſibile, prima facie: ex. de dila. c. ꝑterea. ꝑ Inno. quod pōt eſſe rōne iudicis, ut qa citat non ſubditū vel clericum, uel exemptū, hoc expreſſo, ꝙ ſit exemptus. Itē & rōne actoris: ut ſi Iudæus petat mācipiū Chr̄ianū, vel bigamꝰ bn̄ficiū, vl̃ laicꝰ ius decimarū, uel monachꝰ vxorē. Itē & rōne ↄuēti: ut ſi citať morbo uel vi detētus, & ſciť īpedimētū. Itē & rōne tp̄is: ut ſi citat ꝓ die feriato, uł ꝙ i una die ex Roma ↄpareat Carthagine. Itē rōne loci: ut ſi citať ad locū inhoneſtū, uel notorie ſuſpectū, vel extra prouinciā. & generalr̃ cū ↄparens non teneť rn̄dere, nec procedere, is non ↄparens non dr̃ ↄtumax, ff. iudi. ſol. l. vir bonus. Secus, ſi ſit vitiū latēs, l. ſed eximendi. in fi. ff. ne quis eū. tunc enim ad iudicis iudicandū ↄtemptū pro ↄtumace habendus eſt, ſm Old. Bald. uide j̃. de appel. §. nota, ꝙ habens priuilegiū, & de noto. crimin. §. citatus. ¶ Citatio rei per capturā perſonę, non debet eſſe prima citatio, nec ab ea iuchoari, vt eſt ↄſentaneū niſi in maleficijs, in auth. vt nulli iu. §. ſi quis vero ↄprehenſorū. tn̄ ibi loquiť in fugitiuis. Item niſi ꝑꝑ ſuſcipionē fugæ: facit l. ait prætor. §. ſi debitorē. ff. de his, quæ in frau. credi. Suſpicio tn̄ iſta non debet eſſe ſibi parti, ſed iudici, & dēt probari poſt capturā, uel ante, ff. de priuileg. cred. ſi debitores. Bald. qa ubi licet incipere ab executione, poſt factū pōt fieri probatio, ſm Bar. quod nota. Etiam debitor fiſci debet primo moneri, q̃ capi, C. de exact. trib. l. nemo carcerem. lib. x. facit ff. de uerb. ſigni. l. qui neque. & C. de pact. l. ſi pacto, quo pœnam. in fi. Nunq̃ tn̄ legi, ꝙ citatio realis interrumpat præſcriptionem. bene tn̄ credo, ꝙ inducat præuētionem: unde is, qui incipit, debet formare

proceſſum

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

pceſſum,ff.de reqr.re.l.2.in fi.q̃a ex pluribus iudicibus melior eſt ꝯditio p̃ uenientis,in Spe.de cita.§.fi.uerſi.itẽ pone.ar.ff.de of.ꝯſul.l.1.q̃a ſatis tñ vi nouũ eſſe edictũ apud alterũ p captionẽ:& ſic illam l.induco.facit ff.de iud. l.ſi qs poſtea.cũ ſua materia.Bal.uide ĩ.de app.§.caſus talis. ¶ Citatio circũducta nõ interrũpit p̃ſcriptionẽ, q̃a nõ ꝯſtat ex omnibus ſuis partibus, de præſc.30.ann.ſicut.p Gul.de Cu.ar.no.ext.de teſti.c.ſignificauit.p Inno. ff.ad l.Aquil.in l.Aquilia,ſi deletũ.Bal.uide ſ.e.§.uo.ꝙ inter.& uide Bald. poſt Inn.ext.de p̃ſc.c.extrãſmiſſa.alias eſt c.illud. ¶ Citatio pemptoria nõ reqrit,ut ueniat ad illũ,q̃ iã de ꝯtumacia, culpa,uel dolo notatus eſt, ut in uer.fi. ¶ Citatio dẽt in ſe ꝯtinere cauſas ut no.in l.4.§.p̃tor.ait. uer. decuriari.ff.de dã.infe.Citatio pemptoria p̃t mitti ante litis ꝯteſtationẽ. ꝙ not. & uide in Spe.de acto.§.uiſo.uer.antepe. ¶ Quæſit differẽtia inter citatione hois & legis,ĩ.ti.ſeq.§.4.& qũo qs abſoluaẽ a citatione, ibi in §. ſeq.& quot ſunt q̃ nõ reqrũt citationẽ,ibi vide rũ.§.an abſolutio.Bal. ¶ An citatus,ut intra octo dies ꝯpareat,ſi ꝯparat prima die,teneaẽ expectare aduerſariũ p totũ terminũ.vide de dilat.§.2.Et an parte abſente,id eſt nõ citata,p̃t iudex p̃figere terminũ:ĩ.de dilat.§.an parte.¶ Iudex p̃t citare ſine cauſę cognitione;ĩ.de dila.§.iudex p̃t. ¶ Tres ſunt partes citationis: & in qua parte credatur nuncio,ĩ.de ſententia,§.citatio debet.¶ Ad ſubſtãtiã, citationis non eſt neceſſe,ꝙ libellus primo offeratur iudici,ſed eſt ad bene eſſe,infra de appellat.§.ſed pone,dicit ſtatutum,quod ille.

¶De contumacia.[a] Rubrica.

a QVIA peremptorie vocati ad iudicium,ſæpe venire cõtemnũt ꝯtumaciter,iõ de ꝯtumacia dicamus,oſtẽdentes, qs ſit ꝯtumax,qualr̃ ꝯ actorẽ ꝯtumacẽ pcedaẽ, &

b qualiter contra reum,& de pœnis contumaciæ[b].

ADDITIONES.

a Tãcredus hoc ordine poſuit hãc Rubricã,ſcilicet poſt pximã Rof in libel. iuris cano.pte 2.poſuit Rubricã,de cõtumacia accuſatoris & accuſati. Vber.de Bo.& ſine Rubrica,mihi cha.7 ponit đ cotumacia & eius pęna.Io. đ Deo duas rubricas poſuit libro ſcđo,de cõtumacia rei,& de cõtumacia actoris.Ang.multas Rub.po ſ.xciii.v ſq;ad tit.de cautelis aduocatorũ.Guid.de Suz.Rub.qũo pcedaẽ cõtra reum cõtumacẽ.Gui.An.cõtinuauit ad tractatũ pximũ.Sciendũ ẽt,qđ hæc Rubrica repetiẽ in tractatu libellorũ. Itẽ qđ Hoſt in ſummat rubricam hãc ſeparatã a rubrica de dolo,proſequitur,& multum iuuit auctorem.

b Contumaciæ.¶Hoſt.primo diffinit contumaciam,dicẽs,quod eſt erga iudicem, vel prælatum commiſſa inobedientia.Ideo dicit Commiſſa, quia non ſemper obediendum eſt.de quo remittit ad Summam de maio.& obed.§.& ad quid,in fi. & no.de temp.ord.ad aures,in gl.2.& quod ſuper ea ſcripſi.

SVMMARIVM.

1 *Parti ꝯuẽtæ recedere nõ licet à iudicio ſine licẽtia ſiue ſit actor ſiue reus.*

2 *Contumacia eſt duplex.*

Ficte contumax quis dicatur.

3 *Contumacia diuiditur in notoriam aut veram,aut fictam,ſiue interpretatiuam:& quælibet iſtarum qualiter cognoſcatur.*

¶Contumax quot modis quis dicatur.

1.§.Contumax eſt,q trinis edictis,vel vno pemptorio citatus,non uenit:uel uenit, ſed nõ obedit:ſeu illicẽtiatus recedit,11.q.3 certũ.18. diſ.ſi qs aute.ext.đ exceſ.p̃.ex literis.24 q.3.de illicita C.qũo & qñ iud.tres ext.de dolo & ꝯtu.cauſam q̃.ff.de priuil.cred.ſi credirores.extra. de p̃ſum.nullus.ff.de re iud.ꝯtumacia.ext.de iud.c.1.de pcꝯſtitutus,in authẽ.de litig.§.oẽm vero.itẽ is,q latitat, ne citatio poſſit ad eũ puenire:uel impedit,ſeu pcurat,p ſe,vel p alium,ne citari poſſit,ext.vt li.nõ ꝯte.qm̃ §.1.5.q.1.q̃dã.ff.de euic.ſi dictũ.§.ſi p̃ſentẽ.& in p̃.c.certũ.de pę.diſ.4.in domo p̃ris.ibi, q̃a ſubtrahit ſe & latet,&c.q̃bus caſibus p citato dẽt haberi,ff.de reg.iu.ad ea.§. ſemp & l.iure ciuili.ff.de ꝯ.& dẽ.& cũ lædat p dolũ aduerſariũ, infamis eſt,ff.de his,q no.infam.l.1.ff de do.l.j.Itẽ is,qui uenit ad iudicis p̃ſentiã,ſed ſe no exhibet,ſeu p̃ſentat:ſed poſt columnas, vel oſtiũ latitat,ne iudex eũ cognoſcat,ff ex q̃b.cau.in po.ea.l.Fulcinius §.qd ſit latitare.& §.illud ſciendũ.itẽ is, q venit, ſed nimis, tẽpeſtiue uel illicẽtiatus recedit, ut ſ.nõ em̃ dẽt pars p̃ſens ſine iudicis licẽtia recedere,& ſi aduerſarius nõ ꝯparuerit. ar.in p̃.ca. certũ.Nã cũ iudex poſſit in ſequentẽ diẽ expectare,ut ext.de of.

a dele ꝯſuluit[a].merito & ipſe expectare teneẽ,quo ad hoc,ut ipſe petere poſſit ſumptus:quos petere p̃t ſi ad volũtatẽ iudicis expectat,Cod.de iud.ſancimus.nõ tñ quo ad hoc, ꝙ aliq̃ pœnam

b ſubeat:[b]q̃a ẽt ſi nõ ueniſſet,aduerſario nõ ueniente,nõ puniret in expẽſis,uel aliter,ff.de arb.l.arbiter.§.fi.& ĩ.de expẽſ.& poſtremo,ver.tu aũt.licet forte ſecus ſit:ut ubi qs uocaẽ ad electionẽ

c faciẽdã.ꝙ dic,ſ̃m Papã,put no.in p̃.c.ꝯſuluit[c].Ipſe ẽ: dicit ꝙ nũq̃ partibus p̃ſentibus circũducit edictũ:q̃uis ſine aliqua ſpeciali, prorogatione partes expectẽt p plures dies poſt terminũ aſſignatũ

1 †¶Nec licet alicui parti recedere ſine licẽtia,ſiue ſit actor ſiue reus:vt in ꝯcor.ſ in prin.huius §.poſitis.ꝙ ſi fecerit, & pars altera, q̃ abfuit docuerit,ꝙ abſens fuerit ex pbabili & neceſſaria cã, iuſte petet oẽs expẽſas.arg.p̃.l.ſancimus.Ille em̃ ad duo tenebatur ſ.ꝯparere,& in termino ꝯparere. Vñ ſi alterũ ꝯplere nõ p̃t, ſc; in termino ꝯparere,teneẽ ad alterũ,ſc;,ꝯparere.ar.ff.de arbit.l.Celſus.& l.p̃ce.§.fi.& ext.de dol.& ꝯtu.cũ dilecti.ppe fi.Patet ergo, ꝙ ad hoc vt pereat inſtãtia termini aſſignati,& circũducaẽ edictũ de quo legiẽ ff.de iud.& poſt oportet p iudicẽ circũduci, & licẽtiã obtineri.Si aũt iudex abſit,& ptes veniãt,uel nõ, de hoc in p̃.uer.tu aũt.¶Itẽ ẽt ꝯtumax eſt is,q non vult reſpõdere: uel q obſcure reſpõdet,ar.ext.de iur.c.c.fi.ext.ut li.nõ ꝯteſ.accedẽs.de mu.pe.c.2.ff.de interrog.act.de ætate.§.nihil.Itẽ is,q rẽ ad mãdatum iudicis reſtituere nõ uult,ff.de rei ven.q reſtituere. & ff. ne uis fiat ei,q in poſſeſ miſ.eſt,ſi qs miſſus.ext.de fo.ꝯp.cõqueſtus. & de ſpõſ.cũ locũ,& in p̃d.c.cauſam q̃.vel iuſſus nõ exhibet, ff. de ap. creditor.§.iuſſus.puta ſi nõ exhibet vſuras extortas.ext.de vſur.q̃a in omnibus.de iureiu debitores.& c.ad noſtrã.¶Itẽ is q nõ uult iurare,ff.de iureiu manifeſte.ext.de iur.cal.c.fin.¶Item

d is,qui non defendit,ff.de proc.l.omnium.& l.mutus.§. pœna.[d]

2 †¶Et

ADDITIONES.

a Conſuluit.¶Ibi de hoc ſatis ſcripſi in gl.ex hoc.& quomodo de licentia conficiẽdum eſt inſtrumentum.vide infra.de comparit. ver.hic quoque.

b Subeat.¶Sup.aduerſario non veniente.

c Conſuluit.¶Vide finem præd.gl.

d Pœna.¶Hic ſequunẽ verba Hoſtiẽſis,vbi ſup.ad quorũ intellectũ oĩno vide qđ plene no.in cl.de doto & cõtum.ſi ante.vt ibi dixi.Auctor hic variat.primo ponendo duplicẽ cõtumaciã,tenẽdo verba Hoſt.vt prædixi, ſecundo in uer.vñ breuiter,ponit triplicẽ,ſed excuſari p̃t auctor,ſcilicet ꝙ ſunt duæ,ſed prima ſubdiuiditur.Itẽ hic dicit verã cõtumaciã,ibi aũt euidentẽ illius,q dixit citatus ſe nõ uẽturũ.Hoc aũt pono p indubitato,qñ id dixiſſet in iudicio, p decret. uenerabilibus.§.ſecus de ſen.excõ.lib.6.Sed remanet dubiũ,de quo ibi nota an ſit idẽ ſi extra iudiciũ nũcio citanti ſic dixit.¶Ad declarationẽ aũt illius gl.& eorũ,q̃ hic ſequunẽ,& ad ampliãdã materiã pædic.decr.ſi ante.circa iſtũ,qui citatus reſpondit,ſe nõ venturũ,de quo multæ gl.loquuntur,vt infra patebit,querendum eſt de ſeptẽ.¶Primo,quid ſi extra iudiciũ reſpõdeat ſic citanti.¶Scđo,an nuncio ſoli referẽti eũ ſic reſpõdiſſe,credaẽ.¶Tertio,poſito qđ de hoc cõſtet, & in termino nõ venerit,quale ſit nomen huius cõtumacię.¶Quarto,an talis appelleẽ.¶Quinto,an ſaltẽ bñficio velocis reditus vel aduentus,appellare poſſit.¶Sexto, an talis in prima citatione non peremptoria reſpondens,ulterius ſit citãdus ad idem. ¶Septimo,an talis citatus in vno articulo,in aliis ſit citandus.¶De primo certũ, eſt qđ illa uerba nõ obſtarẽt citato,ſi veniſſet in termino, ẽtſi in iudicio illa dixiſſet.Si em̃ ex illis verbis inſurgit cõtumacia, ſed ſequens cõtumacia nõ uenientis qualificatur p illa p̃cedẽtia,ut ſic ex p̃terito p̃ſentẽ cõtumaciã dicamus manifeſtã ueniãt no.de p̃ſum.ſcribã.cũ ſua remiſ.& ſi in iudicio dicta fuiſſent,nullũ dubiũ,p p̃.§.ſecus.ſed,ut ibi patet,qualitercũq; de vera cõtumacia in iudicio conſtet.idẽ quo ad qualificationẽ,vt ſi ipſe i iudicio cõfiteaẽ ſe cõtẽpſiſſe,& cõtumacẽ fuiſſe,qualificata eſt,ut ſup.idẽ,ſi aliter cõſtat,ut ibi.Hęc aũt qualificatio inſurgit p̃ſumptiõe cãta a uerbis dictis in iudicio,uel ext.ſed nõ eſt neceſſaria, q̃a potuiſſet verba dixiſſe,& nõ cõtẽpſiſſe.vñ ſi talis pbaret ſe captũ fuiſſe ad iudicem ueniẽdo,uel graui infirmitate detẽtũ,uel aliqd tale cõſtat, qđ p hoc pbatũ tolleretẽ cõtumacia,ergo & eius qualitas neq; ẽe ſine ſubiecto.hoc patet e.c.§.idem eſt.cũ ſuis gl.Nũc ad declarationẽ ſequentiũ eſt videndũ,qd aggrauet iſta qualitas.& dico,qđ in duobus.ſc; in reſtitutione expenſarũ,nõ dico faciẽda, ſed pmittenda, ſi excoĩcatus fuit ob id, & petit abſolui,vt in p̃.§.ſecus.ſola ergo cõtumacia obligat eũ ad reſtitutionẽ expenſarũ faciẽdã, tñ poſt abſolutionẽ, ſi nõ pbauerit iuſtã excuſationẽ.ſed qualificatio talis obligat eũ ad prius ſoluendũ.Scđa aggrauatio eſt in eo,qđ nõ hẽt bñficiũ velocis reditus,ut dicã ſup v. mẽbro.Cõcludiẽ ergo,qđ q̃a nemo æſtimandus eſt dicere,qđ mẽte nõ agitauit ff.de ſupel.lega.Labeo & iudiciũ humanum cauſarũ a verbis, 22.q.v. humanæ, facta fide in iudicio de his verbis dicti citati,cõtumacia diceẽ ſic qualificata.ut dicaẽ euidẽs,ut ſubdã.¶Circa ſecũdũ nullũ dubiũ eſt ſecũdũ opinionẽ dicẽdã ẽt ſup citatione nõ credi nũcio,de quo ſatis dixi ſ.tit.pxi.§.ſeq̃ uer ſed nũqd.nã ſecũdũ illã,multo minus crederẽ de reſponſione citati,idẽ vr ſecũdũ opinionẽ cõtrariã qđ ſuper citatione credaẽ,quia ad hunc caſum nõ vr ipſius iuſum extendi. Iurat em̃ fideliter citare,& citationes referre.Sicut ergo ſibi nõ crediẽ ſup omiſſine iudicis,vt no & dixi in uer.ibi ſeq.ſic nec credaẽ ſuper reſponſione partis. Factũ ergo ſuũ habet referre,nõ alienũ.& ſicut nõ crederet ei,ſi ſe dicat a citato verbis iniuriatũ,vel pcuſſum,ſic nec credeẽ,qd ab eo ſibi ſit dictũ. Nec dici p̃t,citati reſpõſionẽ ẽe citatiõi cõnexã,cũ certu eſt,citationẽ eſſe oĩ ſuo gradu pfectã ẽt citato tacente.Scđm hoc ergo oportebit ẽt aliter pbari id,quã pbationẽ p teſtes oportebit exhibere illũ,q ferẽ id dixiſſe,ext.de teſt.c.2.& ſic nõ erit facilis exitus huius rei.Sup hoc iterum uide,qđ dicã infra ſup 6.mẽbro.¶Tertiũ,ſc; qđ ſit nomẽ huius cõtumacię,expeditũ eſt p ſuperiora quia diciẽ euidẽs vel vera,verior,uel veriſſima,ut infra ſubdã.Hoc tñ ad opinionẽ referẽ, q̃a opinamur illã talẽ.hoc dico p id,qđ dixi ſuper j.membro,uer.hæc aũt.¶.Quartũ ẽt certũ eſt,ut ſtatim ponit auctor,ut no.in gl cle. alle.prius, & in ſui princ.¶In quinto, an ſaltem beneficio velocis reditus, uel aduentus appellare poſſit, & vti beneficio illius l.diuus.ff.de in integ.reſt. quæ poſt ſententiam admittit contumacem uenientem iudice adhuc pro tribunali ſedente diuerſificant Doctores.nã opinio Azonis fuit,l.diuus.loqui in ficto cõtumace,& qđ de illo veriſſimo cõtumace de quo tractamus,nõ loquaẽ,patet ibi ex textu, quo dr̃ citatũ, non reſpondiſſe.& ſic opponiẽ,quod ficte cõtumax poterat appellare,ff.de iu & poſt edictũ.§.fi.vnde non egebat reſtitutione. Ad id reſpondet,qđ reſtituiẽ non ad appellandum,ſed ad totã cãm,ut ibi no.Hæc opi. placebat domino meo, & placet ibi,& in ordina.uide ibi de ſpernẽda appellat.ver.ſed ſi citatus. Guidoni. de Suzar.& Iac.de Aretio hæc pars opinionis non placet,ſcilicet qđ nõ loquaẽ in veriſſimo cõtumace lex illa Sed Ioannes cõtra ibi no.& moueẽ illa ratione, quia fictus non egebat reſtitutione,& qđ ibi dicit,nõ reſpõdet,exponit .ut ibi no.id eſt,nõ uenit,& hoc oĩno placet hic auctori,qđ ẽt ueriſſimus gaudeat illo beneficio velocis reditus poſt latã ſniam.Et ſi dicaẽ p iſta opinione,qđ licet pœniteri,reſpondet Guido,illud uerũ tẽpore debito,inducit.ff.de pcu.l.ante litẽ.& l.poſt litẽ.Eſt ſciendũ,qđ de cõtumace in nõ exhibendo,nullũ dubiũ,qđ appellat,vt infra ſequitur,nec in abſente ſine culpa ſua, & maxime dolo aduerſarii: quia certũ eſt qđ reſtituiẽ,vt in l.diuus 2.reſpon.Sed circa cõtumacẽ in non veniendo,de quo loquimur,diſtinguit ſic Iac.de Are.ſuper l.diuus,qđ aut eſt uerus cõtumax & vere,vt quia dixit ſe non venturum. Aut verus contumax præſumptiue,vt quia perſonaliter citatus nõ venit.Aut fictus,ut citaẽ ad domũ. Primo caſu reprobat opinionẽ Io.p l.cõtinuus.ff.de verb.obl.§.cũ ita.ĩ fi. quñ in certis nõ eſt locus cõiecturis.approbat opinionẽ Azonis qđ nõ gaudeat beneficio illo,& qđ lex de illo nõ loquaẽ,pbatũ eſt ſupra.Scđo caſu,ſi ueniat iudice ſedẽte p tribunali,gaudet beneficio,& appellat,ut ibi,quia per velocẽ reditũ tolliẽ prẽſumptio cõtumaciæ,ut dicit ibi textus,& ſimile.ff.de his,qui ſui uel alie.iuris ſunt,l.filium.Si ueniat iudice nõ ſedente,nõ appellat.ff.de appellat.ex cõſenſu. §.ulti.& đ iu.& poſt,§.ſi.in prin.Tertio caſu ſi fuit defenſus p pcuratorẽ,ñ appellat,ff.qñ app ſit,l.1.in fi.ſi nõ fuit defenſus,appellat ſine reſtitutionis auxilio,ut ibi,& p̃dict.l.& poſt in fi.& hoc qñcunq; veniat iudice ſedente,uel nõ,dũmõ intra decẽ dies a tẽpore ſciẽtię,ut inf.ſequitẽ:nec placet ſibi, vel Gul. qđ ueniẽs iu

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN